

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: Felső szerkesztő: Kiadja:
VÉSZI JÓZSEF. BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr.,
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Pénzügyi dolgok.

Budapest, október 9.

(V.) Az a szürke ember, akit Lukács Lászlónak hívnak, évente csak egyszer mutatja be, hogy neki is van fantáziája. Az esztendőnek háromszázhatvanöt napján rideg és fakó az egyénisége, olyan kérlelhetetlen jözságu, mintha két lábon járó algebra volna. De a háromszázhatvanötödik napon kibontja képzeletének szárnyait, s a parlament ámulva tapasztalja ilyenkor, hogy ami fantázia ebben az emberben van, az nemcsak méreteiben nagy, hanem jellegében is rendkívüli, tudniillik *alkotó* fantázia. Ez a nap a pénzügyi expozé napja. Lukács László ilyenkor megtagadja a maga individualitásának szokásos vonásait. Máskor hallgató, mintha szavakkal is fősvénykedni akarna; ezen a napon sokat és szívesen beszél. Máskor kerül a hevéket s kegyetlenül hideg és fakó a prózája; ezen a napon neki lendül, belémelegszik tárgyába s előadásában fel-felcsillámlik olykor a humor, sőt jelentkezik itt-ott egy-egy darabka tarka kolorit is. Az ő expozéja beszámolást jelent, még pedig kettős irányban: visszafelé és előre. A multat kezelvén, erősen, de nem mindig sikerrel leplezi az örömet, hogy a lefolyt esztendőben jól tudott gazdálkodni. Sokat adtunk ki, de hál' istennek a bevételeink még jóval nagyobbak voltak. Ahogy ő ezt elmondja, nincs abban semmi kérdés, de a hangja melegségén mégis észrevenni, hogy jól esik neki magának is ez a beszámoló. S hogy a jövő évről kezd beszélni, hiába igyekeznek kidomborítani a fukarkodó, kuporgató államgazdát. Szemében felvillan egy-egy sugár, ajka körül megjelen egy-egy mosoly és akármilyen ridegül is ejtse a szót, van

az arcjátékában valami, ami ezt mondja: „Rátok ijesztek ugyan, de azért ne nagyon féljétek. Még ha lenne is itt-ott holmi tulkiadás, lesz azért a zárószámadásban mégis elég szép fölőslég.” Ime így nyilatkozik meg az ő fantáziája: meglátja előre s aztán elé is teremti a milliókat. Nagy poéta ez a szürke ember, igazán kincset ér a képzelő ereje.

Ma három témát tárgyalt végig az expozé. A tavalyi zárószámadás és a jövő évi költségvetés volt az első téma. Kitérően fest mind a kettő. A zárószámadás tizenöt milliárd fölősléget mutat s teljes huszonhét milliárd volt kedvezőbb az előirányzatnál. Az államgazdasági szervezetének egészséges voltát a legmeggyőzőbben az mutatja, hogy a negyvenöt milliárdnyi tulbevételnek nagyobbik felét az adók és illetékek emelkedő hozadéka szolgáltatta. Az előirányzatnál tizenegy milliárdval többet adtak az egyenes adók, tíz milliárdval többet a fogyasztási adók és öt milliárdval többet az illetékek. A zárószámadásból tehát két örvendetes dolog derül ki. Az egyik az, hogy tizenyolc milliárdnyi tulkiadás mellett is tizenöt milliárdnyi valóságos fölősléget tudtunk elérni, ami az államháztartás konszolidálásának sikeres teherpróbáját nyújtja; a másik pedig az, hogy az adózóképesség spontán fejlődése nemcsak lépést tart a szükségleteknek folytonos emelkedésével, hanem túl is szárnyalja az igényeket. A jövő évi előirányzat ismét mesterműve a lelkiismereteségnek. Szinte tulvatosnak mondanók a preliminálásnak ezt a módját, amely a kiadások expanzív természetét vaserővel fékezi s a bevételek előirányzásánál jóval mögötte marad nem csupán a jogos reménykedéseknek, hanem még a tényleg elért eredményeknek is. A Lukács László költségvetései pesszi-

mista költségvetések. Az országra nézve tehát mindig kellemes meglepődést tartogatnak. Most is a közgazdasági szervezet fejlesztésére hét millió koronát látunk előirányozva, a kiadásoknak egész többlete pedig negyvenhat millió koronát képvisel. A költségvetésnek végeredménye mégis tekintélyes fölőslég: kerek számban egy millió nyolcszázezer korona. Persze, hogy senki nem vár ilyen kis fölősléget. Jól tudja ország-világ, hogy a valódi eredmény a legrosszabb esetben is tiszser akkor lesz legalább. Csupán egyetlenegy adattal kívánjuk ezt a várakozást megokolni. A rendes bevételt ugyanis kilencszázkilencvenegy millió koronával preliminarja ez a költségvetés, holott tavaly a tényleges eredmény ezertizenöt millió korona volt. Csak magát az adójövedelmet teljes harminc millió koronával kevesebbel látjuk előirányozva, mint amennyit e cimen az utolsó zárószámadás kimutat. Aki így preliminar, az hála Istennek csak *fölfelé* tévedhet. Legyünk ismét elkészülve Lukács Lászlónak ilyen örvendetes tévedésére.

Az expozé második témája az ország gazdasági állapotának válságos tünetei voltak. A pénzügyminiszter két markáns kijelentést tett. Kimondta, hogy az állam kész a gazdasági pangás hatásai alatt bajba jutott pénzpiacot józan korlátok közt megsegíteni, anélkül persze, hogy levénne a társadalmi és egyéni munka válláról a jelentkező bajok orvoslásának gondját. Másik kijelentése pedig az volt, hogy gazdasági életünknek alapjait egészségeseknek tudja s hogy nincs okunk csüggedéssel nézni a jövőbe. Bennünket ez a két kijelentés megnyugtat; de őszintén szólva, szerettünk volna valamivel többet hallani az állam segítő intervenciójának mértékéről és módjairól. A

T Á R C A.

Egy disznópásztor.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: *Lyka Károly.*

Meghalt egy disznópásztor egészen rendes halállal, elég messze tőlünk, valahol Svájcban. Mégis hosszú cikkeket ír róla a legtöbb lap. Sőt megmérték azt is, hogy éppen két ezer és hét-száz méternyi magasságban hunyt el ő a tenger színe felett. A betegsége vakbélgyulladás volt. Csak azért merem itt ilyen nyíltan kiírni, mert Battenberg Sándor, a fejedelmi ivadék is ebben halt meg s azóta ennek a betegségnek megadta a nyárspolgár világ a szalonképességet. Eddig amolyan mesalliance volt a hallálal. De most előléptették.

Híres ember volt. A hírességét a véletlennek köszöni. Neera, a briliáns olasz irólanly elmondta egyszer az Emporium hasábjain, hogy minő rögn bukott ez az ember a dicsőség felé. Vézna kis gyerek volt, olyan zsongécske, olyan tehetetlen és beteges, hogy a testvérei, amidőn munkára mentek, nem vitték magukkal, hanem otthon hagyták a szobában. A szegény kis fiú órákat töltött egyszegyedül a lakásban, amelyben bizony a négy falon, meg néhány rossz és régi butoron kívül nem volt egyéb. Óráról-órára ott ült, hol az egyik, hol a másik széken. Unalmában egyszer itt is, ott is kotorászott: talált egy szeletke papírost. Nini, egy játék! — gondolta magában. Tudjuk is mi, mérsékelt jólétben élő polgárok, hogy micsoda jelentősége van egy árva kis gyermek szívében egy ujjonnan felfedezett játéknak! Kolumbus nem örvendhetett oly repesve azoknak a hagyományos első kanárimadaraknak, mint Giovanni, az üres lakás szegény foglya, a

papírosdarabnak. Szaladt vele ide-oda, forgatta, lobogtatta. Sőt felmászott az ablakdeszkára és ott a nap verőfényében ragyogtatta a fehér rongyocskát. Azután idomította, hajtogatta, ilyen-olyan formára. Nevetett, pedig oh oly ritkán esett az meg vele. A gyermek-fantázia azonban találatkony és szereti a változatosságot: Giovanni nem elégedett meg az eddigi játékrenddel, hanem újat talált ki. Lerepezített egy pötytyet a papírosból és ledobta a nyitott ablakból. A fehér szeletke himbálózza, keringve kanyargott szépen lefelé; éppen a kapu előtt hullott le a gyalogjáróra. És Giovanni életében először jutott eszébe ez a szó: szép. Hiszen igazán oly szép, olyan gyönyörű volt neki ez a darab lefelé szállingózó fehérség, ez a papírszibye, ez a könnyű, negédesen kanyargó kis szelet! Mohón tépte apró darabkára az egész papírost és hullatta lefelé, bűmuló szemmel követve ezt a nagyszerű pihehullást.

Ekkor kilépett a kapuból a házmester. S itt van az a pszichológiai pont, amely Giovanni Segantini-t a halhatatlanságba döntötte.

A házmester e perében a megsértett nyárspolgári világréteg képviselőt vette át az önfelédelt bohém-mulatságban gyönyörködő delinkvenssel szemben. A nyárspolgár világréteg nem tűr szeméret, rendtelenséget, piszkot még akkor sem, ha az boldogságot jelent valakinek. A nyárspolgár világréteg tehát zenebonát csapott és hivatkozván a gondosan összeállított háziszabályokra, ultimátummal fenyegetőzött a Segantini-családnál. Mit lehetett tenni? A szegény Giovanni azontul szonika becsukták egy szobába, ahol az ablak is jól el volt zárva s ahol még egy körömfeketőnyi rongyocskát sem találhatott, amelylyel a polgári elméknek galibát okozhatott volna.

A szegény rab egy napon aztán megugrott a börtönéből. Kigyalogolt egy faluba, ott felszedték irtalmas parasztok. Disznópásztor lett. És lett később más is, a legnagyobb és leghíresebb

olasz festő, disze a fajának, annak a fajnak, amelynek becsületes képviselői közé a polgári rend hű öre, ama házmester is szerencsés volt magát számíthatni.

Vajjon mit gondolhatott a nyárspolgár világréteg e tipikus képviselője akkor, amidőn először olvasta, hogy a nagy világ, tul az Alpokon, ugy hódol Segantini nevének, mint egy királynak?

Dobogó öröm fog el arra a gondolatra, hogy ez a nagy ember életével és művészetével soha el nem felejtethető ökölesapás a mi századunk polgár-világára. Hirtelen elém tárulnak azok a bűnök és azok a gonoszások, amiket ez az osztály a szabad talentumokon elkövetett és naponta elkövet. Beletekintvén e spéciesznek életébe, szörnyűség fog el, hogy mennyi tehetséget fojtott az bele az ő zsirus posványába. Beszélhetnek erről mindazok az emberek, akik az életüket úgy rendezték be valamely jóságos inspiráció folytán, hogy az élet divatjait maguk alatt hagvva, valamely megragadó vagy lelkesítő ideát vezessenek győzelemre. Egy ideát, amely esetleg nem rimel az előkelőnek elismert nézetekkel, de mely tovább él, mint a megteremtő s amely sok jó embernek gyönyörűségeit szerez. Az a társadalmi szemét, amely glaciékeztüben jár elite-bálokra és szivdobogva lesi, nem sült-e el az ujjonnan feltalált torta vagy jól fűst-e egy párisi modell-kalap, bizonyára tanácstalanul áll ama disznópásztor ravatala előtt, de mégis leteszi a koszoruját (hisz divat), bár nem tudja felfogni, hogy a canaille-ba hogyan fér ilyen genialitás? Voltaképpen operett. De olyan operett, amelynek talán furesa és stilszerűtlen leszen a vége.

Segantini, a fehér alpok hatalmas költője, magános kőszáló a graubündteni havasok pásztornépe közt, tehát ravatalon feskész í is! Ki fogja az ő bűbájos munkáját folytatni? Van-e a festők

baj itt van a nyakunkon: s ha nem is lehet még szó pénzügyi válságról, de annak már igen is megvannak a jelei, hogy a krízis minden pillanatban reánk szakadhat. A pangásnak kettős oka van: a pénzügyi és a magas kamatláb. E két kör-ot sem a társadalmi, sem az egyéni munka nem tudja eltávolítani. Itt csupán az állam orvosolhat, a társadalom és az egyén pedig legfeljebb segítheti a gyógyítás munkájában. Pénzt vinni be a forgalomba s olcsóbbá tenni a hitelt: ez a sürgős feladat vár az államra. Reméljük, hogy a pénzügyminiszternek általános jellegű kijelentései mögött ilyen szándékok lappanganak. Akik erre nézve ígéretet vártak Lukács Lászlótól, azok csalódtak. Hiszszük, hogy nem fognak csalódní azok, akik ebben az irányban is érélyes tetteket várnak tőle.

Az expozé harmadik része monumentális reformművet helyezett kilátásba s rokon-szenves visszhangot fog kelteni az egész közvéleményben. Az egyenes adók gyökeres reformja a mai naptól fogva pénzügyi politikánk aktuális feladatai között foglal helyet. Nagyszabású és szerencsés koncepció az, amelyet a pénzügyminiszter e tekintetben előadott. Programját az egész Ház feszült figyelemmel és élénk helyesléssel kísérte. Ez a program a nagy reformműnek nem általános körvonalaiival, hanem konkrét tervével hozakodott elé. A miniszter végig vizsgálta egyenes adónk rendszerének egész területét, felkutatott rajta minden bajt s megállapította az orvoslásnak nemcsak tárgyait, hanem módszerét és eszközeit is. Az adóterhet a miniszter reformja sem csökkenteni, sem gyarapítani nem akarja. De arányosabb és igazságosabb adóztatást kíván biztosítani olyanformán, hogy a gyöngébb elemeknek vállairól leveszi az adóteher egy részét s áthelyezi a gazdaságilag erősebb tényezőkre. Adózási rendszerünk két súlyos hibája eddig az adóalapoknak hiányos és igazságtalan feltárása s az általános jövedelmi pótlódás volt. Ezt a két hibát küszöböli ki a tervezett reform, amely a Wekerle Sándor adótervezetének nyomdokain indul, de kibővíti azt az időközben szerzett tapasztalatokból leszűrt következtetésekkkel. A földadó lényeges könnyebbülést kap a jövedelmi pótlódás eltörlése révén, de az adókulcs leszállítása nélkül. Ez egymaga évente hat milliányi teher-

köt valaki, aki a lelkében oly erőt s annyi szüz-tiszaságot tudna egyesíteni, mint ő?

Gondoljanak el egy embert, aki gránitgerinceken él, ahol a sziklák közül ritkán buvik elő egy-egy fűszál, ahol a felhők meghasadnak a hegyesucokan, ahol moecoskalan hamezők terülnek a sziklafalak lejtőin. Ez volt annak a művésznek a hazója. Társtalanul élt, mert a felesége csak éppen tükröképe volt: egyszerű biblikus lelkű asszony, semmi világi hajlandósággal. Néhány kilométerrel a többi emberek fölött, magasan az életváson felül, semmit sem törődve húságaikkal, üzleteikkel, színházaikkal, törpe ambicióikkal: úgy élt, mint a sasok. S míg azok odalenn tarták a hangyabolyt, ő fönn a lelkével odatapadt a friss és havas természethez, Zarathusztra esodásan tiszta világához, magába szivta annak ózonos zamataját és teremtő szenvedélyében sorra újra alkotta mindazt, ami a szívét megragadta. A nagy és ritka emberek fajtajából való volt.

Nem tudom, hol temetik el, de az békítene meg legjobban, ha fönn hagynák holttestét abban az ő igazi világában. Nem volna szabad őt lehozni a csunya, kérédkő, parvenü-diszes temetőbe. Egy nagy szikla alá kellene temetni, ahol télen befújja a szűztiszta kristályos hó. Ezer és ezer pihe, olyan szépen lassan kanyargó pihek, mint amelyekben egyszer az az árva gyermek gyönyörködött, amint lekanyarogtak az emeletről a gyalogjáróra. Ugy kellene ezt a nagy művészt eltemetni.

Emlékét megőrizzük, nemcsak a művészeté iránt való tiszteletből, hanem becses narkotikumnak is. Ebben a poshadt világban szükség van ilyen fűszere. Ériékét akkor értjük meg egészen, ha fantáziánkkal bebolyongunk az ő lelke világát és utána egy percre bepillantunk valamely újság hirrovatába. Az az ő világa, emez, a rovatban, a miénk.

csökkenést jelent a földbirtok javára. De gondoskodik a reform a földadónak arányosabb és igazságosabb viseléséről is, törvénybe iktatván a kataszternek időről-időre való revizióját. Ez a periódikus helyesbítés fogja az igazi orvoslást meghozni. A kataszter által konstátált állapot módosulásai-ból következtek az adózásnak legnagyobb igazságtalanságai. A reambuláció intézménye véget vet ennek a visszásságnak, mivel módot nyújt arra, hogy az adóteher mindenkor hozzásimuljon a birtoktestek változó minőségéhez. Aházadótis egészségesebb alapokra fekteti a reform; nem fog ugyan megszűnni a házbéradó és a házosztályadó köztma törvényesen fennálló különbség, de erősen meg fog csökkenni az a roppant aránytalanság, amely e két adónem között épp az országvagyonosabb elemek javára eddig fennállott. A leggyökeresebb reform a kereseti adók terén készül. A második osztályu kereseti adónál adómentes létminimum az lesz, amely más címen évente öt forintnyi adóterhet sem visel. Az első osztályu kereseti adónál is adómentessége lesz a háromszáz forint alul lévő jövedelemnek; a negyedik osztályu kereseti adó egészen megszűnik s alanyai a harmadik osztályba kerülnek, amelyet kontingentálás és adótársaságok szerint való autonom kivetés útján megfosztanak eddigi vexatórius és igazságtalan jellegétől.

Az új adórendszernek lényegét az új jövedelmi adó szolgáltatja. Ennek célja és hivatása: egységesen kikutatni és adó alá vonni az egyének összes jövedelmeit. Ennek az adónak progresszív lesz a kulcsa, kisebb teherrel fogja sújtani az apró jövedelmeket s aránylag nagyobb adóterhet fog rakni a nagyobb jövedelmekre. Maga a kulcs enyhe és igazságos. Adómentességet ad a háromszáz forintig terjedő jövedelemnek s ezentul egy százalékától ötig emelkedik. Örömmel üdvözöljük ezt a demokratikus, igazságos és a polgári erkölcs szempontjából is üdvös reformot. Határozottan demokratikus vivmányt látunk abban, hogy a szegény ember ezentul kevesebb adót fog jövedelmének minden forintja után fizetni, mint a társadalomnak nagyobb jövedelmű osztályai. Az egyenlőség itt feltétlen igazságtalanságot jelentett. Akinek kenyérré se telik, annak ne vonjon le az állam ugyanannyi százalékot a jövedelméből, mint azoknak, akiknek dus fölöslegeket juttatott jó sorsuk. A progresszív adó a demokracianak és a méltányosságnak legnagyobb igazsága. És egyuttal az egyetlen helyes szociálpolitika is, valóságos profilaxis a társadalmi felforgatás ellen. Egyenlő polgári jogok mellett arányos adózás: ezt kívánja az új korszellem s ebben rejlik a társadalom állandó békéjének s összhangzatos együttműködésének legbiztosabb előfeltétele. Üdvösnek tartjuk a reformot az adómorál szempontjából is. Kereseti adónk tulmagas kulcsa tömeges jövedelem-eltitkolásokat produkált és szembe állította a polgárok létérdekét az állam iránt tartozó lojalitással. Az új jövedelmi adó enyhe kulcsa mellett jogosult lesz a bevallási és tanuzási kényszer, valamint az eltitkolásoknak büntetőjogi megtorlása. Szociálpolitikai és államerkölcsi szempontból egyformán modern eszmék jelentkeznek a pénzügyminiszternek e tervében. Hadd induljon meg a közvitatkozás e tárgyról. A miniszternek azt a szándékát, hogy az ország egész közvéleménye alapos vita tárgyává tehesse e reformprogramot, mielőtt azt törvénytervezet alakjában szaktanácskozásuk elé vinné, feltétlenül helyeseljük. A közvélemény, a melylyel szemben a miniszter ennyi előzékenységet mutat, bizonyára meleg érdeklődéssel fogja köszönteni és komolyan megvitatni ezt a reformprogramot, amely a modern tudomány s a társadalmi lelkiismeret kívánalmaival akarja összhangba hozni kuszált, ósdi, egy modern állam igényeinek többé meg nem felelő adórendszerünket.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, október 9.

Az ülés prognosztikonja szerint a figyelmen és érdeklődésen meg kellett volna osztoznia a pénzügyminiszternek, aki az expozét terjeszti elő, és a szélsőbal egyik árnyalatának, mely a Hentzi-ügyben beérkezett kérvények körül vihart akar támasztani.

A prognosztikon rossz volt.

Az ülés egész érdeklődését a pénzügyminiszter kötötte le. Szokatlanul terjedelmes expozéval köszöntött be és az új századév első költségvetésének kapcsán nagyon behatóan nyilatkozott azokról az adóreformokról, amelyekkel az egész adózást igazságosabb és különösen méltányosabb alapokra kívánja fektetni. Az ő nyugodt és világos előadásából biztatón bontakozott ki egyrészt az új költségvetésben hatásosabban támogatott kormányzati program, másrészt az egyenes adók reformjának tervrajza is. A törvényhozás megnyugvással érezte ki az expozéból, hogy a kormányzat egész területén sokkal több nemzeti érdekeltségére jut most pénz, azonfelül pedig az adóreform még sok terhet is le fog venni az adózó polgárok vállairól. Mindez jó hatással volt az expozé hallgatóságára és zivenesen éljenek Lukács Lászlónak, aki öt pernyi megszakitással — amikor a Ház engedelmével pihenőt tartott — igazán tiszta és világos képét adta az állami törekvések egész komplexusának.

Aztán került csak a sor a kérvényekre. Minthogy azonban a sorjegyzékbe csak az utolsó pillanatban iktatták be a Hentzi-ügyre vonatkozó kérvényeket: az a bizonyos szélsőbal akció egyelőre még kizsorra az ülésből. Talán még holnap sem jut sorra. De azért a ma tárgyalt kérvények közt is akad már érdekes, és pedig a pécsi petíció: annak a genfi szállónak megszerzése ügyében, ahol Erzsébet királyné utójára lakott. A petíció kapcsán igen érdekes kis vita fejlődött ki és Széll Kálmán hozzájárulásával határozatba ment, hogy a kérvényt a kormány kezébe teszik le. S a kormány kétségtelenül azzal a szeretettel veszi majd át a kérvényt, aminőt a pécsiek poétikus óhajta és Wittelsbach Erzsébet emléke megérdemel.

Holnap tovább tárgyalják a kérvények sorjegyzékét, amelynek ezuttal igazán a végén van a csattanója . . .

A képviselőház ülése október 9-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Perczel Dezső.
Jegyzők: Molnár Antal, Perczel Béni, Major Ferenc.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Hegedűs Sándor, Darányi Ignác, Wlassics Gyula, Plósz Sándor, báró Fejérváry Géza.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

(Bejelentések.)

Elnök: Bemutatja a miniszterelnök átiratát, melylyel tudatja, hogy ő felsége nevenapja alkalmából a képviselőház részéről kifejezett szerencsekívánatokat legszívesebben köszönetével viszonzta.

Tudomásul vételik.

Bemutatja gróf Erdődy Gyula Vasvármegyei felső-őri választókerületében időközben megválasztott országgyűlési képviselő megbízó levelét.

Megvizsgálás és jelentéstétel végett kiadatik az igazoló állító bizottságnak.

Bemutatja Tóth János képviselő levelét, melylyel egészségi okokból három heti szabadságot kér.

A Ház a kért szabadságot megadja.

Bemutatja a függő államadósságot ellenőrző országos bizottság jelentését a függő államadósság kezelési módjairól 1900. évi előirányzatáról.

Kinyomatik, a Ház tagjai közt szetosztatik s előzetes tárgyalás és jelentéstétel végett kiadatik a pénzügyi bizottságnak.

(A miniszterelnök jelentései.)

Széll Kálmán miniszterelnök: T. Ház! (Halljuk! Halljuk!) Van szerencsem a t. Ház asztalára leenni az 1898. évi zárószámadozatok és az állami számvétségnek erre vonatkozó jelentését; továbbá az 1898. évben a Vaskapu-szabályozásnál teljesített költségekről szóló számadások, valamint azoknál az állami nyugdíjazottak és az állami ellátásban részesülők névjegyzékét.

Hasonlóképpen van szerencsem bemutatni az 1899-ik év második negyedében előfordult kezelési tulkiadásokról és hitelmaradványok felhasználásáról szóló kimutatást.

Kérem, méltóztassék úgy az állami zárószámadozatokat, valamint a másodsorban bemutatott jelentést az 1899-ik év második negyedében előfordult

tulkiadásokról, tárgyalás végett a zárszámadási bizottsághoz utasítani.

Van szerencsém még bemutatni a minisztérium jelentését az ország közállapotairól (Felkiáltások a szélső baloldalon: Szomorú lehet!) és az 1898-ik évi működéséről, valamint a statisztikai évkönyvet. Kérem kiosztását elrendelni, úgy a zárszámadásoknak, valamint a minisztérium ezen jelentésének, minthogy ezek már kellő számu példányban ki vannak nyomtatva. (Helyeslés.)

Előnk: A jelentés ki fog nyomtatni, szét fog osztetni s szintén a zárszámadási bizottsághoz utasítatik.

Az expozé.

Lukács László pénzügyminiszter: Az 1900-ik évi állami költségvetés előirányzatát, megokolásával együtt leteszi a Ház asztalára.

Mielőtt az előirányzat ismertetésére áttérne, visszapillantást vet az államháztartás mult évi eredményeire és arra a konkluzióra jut, hogy ezek az eredmények, amelyek legfőképpen a preliminálás óvatosságára vezethetők vissza, megnyugtatóknak mondhatók. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon.)

A miniszter ezután ismerteti a jövő évi előirányzatot, amelyet más helyen közlünk.

(A gazdasági helyzet.)

Az állam a legközelebbi időben a maga háztartásának körében jóval nagyobb összegeket fog forgalomba hozhatni, mint a minöket eddig hozott. Ebben a körülményben azonban különösen a jelen viszonyok közt a miniszter egyáltalában nem lát bajt, még pedig annál kevésbé, minél inkább bizonyos az, hogy oly időszakokban, midőn kedvezőtlen üzleti viszonyok és kedvezőtlen konjunktúrák folytán a magántevékenység és magánvállalkozási szellem lanyhul és stagnál, az állam van hivatva (Helyeslés.) magasabb céljainak és érdekeinek veszélyeztetése nélkül, megtenni az intézkedéseket (Helyeslés.) és közelélni a saját erejével, a saját eszközeivel helyes közgazdasági céloknak megvalósítására. (Élénk helyeslés.)

Ezzel nem akarja azt mondani, mintha az állam hivatva, vagy akárcsak képesítve is volna arra, hogy elfoglalja a társadalmi gazdálkodás szerepét, helyét és annak feladatait teljesítse. Sőt ellenkezőleg, a legveszedelemesebbnek és legkárosabbnak tartja azt az irányzatot, mely mindent az államtól vár, az államtól kér (Igaz! Ugy van!) és minden feladatnak a megoldását az államra akarja hárítani. (Élénk helyeslés.)

Csak jelezni akarta a kormánynak azt a komoly szándékát és elhatározását, hogy valamint eddig tette, úgy, ha szükséges, a jövőben még fokozottabb mértékben is, kész a saját erővel és eszközeivel a társadalmi gazdálkodásnak segítségére jönni helyes és egészséges célok megvalósítása végett és kész a maga erőit és eszközeit egyesíteni a társadalom erejével és eszközeivel oly célból, hogy gazdasági életünk végre-valahára normális, rendes kerékvágásba jusson. (Helyeslés a jobb- és baloldalon. Halljuk!)

Mert dacára minden ellenkező híresztelésnek (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) és kedvezőtlen színezésnek, amelylyel nem egyszer találkoztunk, (Halljuk! Halljuk! a jobb- és baloldalon.) dacára annak, hogy a gazdasági életnek egyes terein kétségkívül hibák és tulzások történtek és történnek, és dacára egyes kedvezőtlen jelenségeknek, amelyekkel szerencsére csak sporadica találkozunk és amelyek oka nem a mi viszonyainkban, vagy legalább nem teljesen a mi viszonyainkban, hanem főleg az idegen államok viszonyainak ránk gyakorolt befolyásában keresendő, meg van győződve arról, hogy a mi gazdasági életünk alapjai ma is egészségesek és fejlődésre képesek. (Élénk helyeslés a jobb és baloldalon.) És éppen azért, mert ez a meggyőződése, hiszi azt is, hogy a magyar nemzetet gazdasági tevékenységében továbbra is a munka, szorgalom és a józan takarékoság szelleme fogja vezérelni és akkor nincs okunk kétségbe esni és csüggedéssel nézni a jövő elé. (Általános élénk helyeslés és tetszés.)

(Az adóreform.)

Öt perc szünet után áttér a miniszter az egyenes adók reformjának kérdésére.

(Általános elvek.)

A reform általános elveit a következőkben ismerteti:

Az első és döntő szempont az, hogy az egyenes adók reformját olyképen kell keresztülvinni, hogy az államháztartás egyensúlyára veszélyeket ne hozhasson. Mert bármilyen fontos és kívánatos is az adóreform, sajnálatos is, hogy kénytelenek vagyunk egy meg nem felelő, sőt részben elavult adórendszert fenntartani, az államháztartás egyensúlyára olyan nagy érdek, hogy abban az esetben, ha a reform csakia ennek kockázatásával volna lehetséges, akkor

nem volna hajlandó, azt javasolni. Szerencsére azonban a dolog nem így áll.

A mi egyenes adóink főhibája nem az adókulcs magassága, hanem az az egyenlőtlenség, amelylyel az az adóteher egyesekre nehezedik, tehát az adóképeségnek nem megfelelő feltárása. Ezen a bajon az adókulcs egyszerű redukálásával segíteni nem lehet, mert ez nem eredményezne mást, mint egyrészt azt, hogy az államot bizonyos bevételektől megfosztaná, másrészt azt, hogy azok, akik most méltánytalan előnyben részesülnek, még fokozottabb mértékben részesüljenek ebben a méltánytalan előnyben. (Helyeslés.)

Ennélfogva ez irányban a feladat nem lehet más, mint hogy mindent el kell követnünk arra, hogy az adóalapot helyesen, az igazságnak megfelelően feltárassanak, (Helyeslés) hogy az egyenletes és igazságos adózás eszméjéhez közeledjünk, hogy levogyuk a terhet azok vállairól, akiket az igazságtalannul terhel és átvigyük oda, ahova azt nemcsak igazságosan átvinnünk kell, hanem, ahol azt az illető teherképességénél fogva el is bírja. (Általános élénk helyeslés.)

Ebből természetesen következik, hogy a mi adóreformunk egyik főirányelvének kell hogy legyen az is, hogy a legszegényebb osztályokat, amelyek legnehezebben viselik az adót, lehetőleg felmentsük ez alól. (Élénk helyeslés.)

Az első alapelvből következik a második: az, hogy az adóreformot minden részletében, mint egységeset kell megvalósítani, nem pedig részletenként. Ettől legfeljebb annyiban lehet eltérni, hogy az adókezelésre vonatkozó intézkedéseket korábban lehet életbeléptetni, mint az adóztatás materiális intézményeit. Következik belőle továbbá az is, hogy adóreformunk nem lehet olyan radikális, hogy gyökerében kitépjük a mai egész rendszert, mert az ebből származó bizonytalanságoknak az országot kitenünk nem szabad. Meg kell tehát elégednünk azzal, hogy egyes, semmi jogos alappal nem bíró adónemeinket eltöröljük és azok helyébe új, igazságos, mérsékelt adót hozunk be.

A harmadik szempont, amely engem vezet, az, hogy nem állhatunk meg a reformokban az állami adók reformjánál, hanem ki kell azt terjesztieni az úgynevezett adópótlékokra, a helyhatósági és egyéb pótlékokra. (Élénk helyeslés.) Rendkívül kívánatos és szükséges volna, hogy egyszersmind az egyházi szolgálatok is reformáltassanak. (Helyeslés.) Azonban ez nem tartozik a törvényhozás illetékességi körébe, de kötelessége hangsúlyozni, hogy amíg ez a kérdés meg nem oldatik, az állami adók reformja tökéletes és teljes eredményeket nem fog felmutatni.

A pótlékok kérdésénél természetesen első sorban azokra kell kiterjeszkednünk, amelyek az állami törvényhozás ingerenciájába esnek és legelső sorban a községi és megyei pótlékokra.

Ezek a kérdések összefüggnek ugyan az adminisztráció általános rendezésével, de addig is, amíg ez megtörténhetnék, lehet és kell is ebben az irányban valamit tennünk. Megtehetjük és meg is kell tennünk azt, hogy törvényhozási uton korlátozzuk ezeknek a pótlékoknak a végtelenig való emelkedését. (Helyeslés a jobboldalon.) Ezzel kapcsolatosan az állami adóztatás körében egyszersmind olyan alapokról, olyan forrásokról, amelyeknek hozzáadéka ezen autonóm testületek fejlődéséből származó költséges igényeknek kielégítésére alkalmasak és elégségesek.

Végül az általános elvek közt megemlíti a miniszter azt is, hogy az adóreform kiterjeszkedik az adókezelésre is.

(A földadó.)

Ami a földadót illeti, a földbirtok az adóreform következtében tetemes megkönnyebbülésben fog részesülni. Ez a megkönnyebbülés nem az adókulcs leszállításából, hanem az általános jövedelmi adó eltörléséből származik. Papiroson a földadókulcs 25 és 1/2%, de a valóságban 10—12% közt variál, tehát semmiestre sem túlságos magas, szembeállítva az ingó vagyonra nehezedő adók kulcsával. Az általános jövedelmi pótlád megszűnése a földbirtokra nem kevesebb, mint 6,000,000 forint teherosökénést jelent, ami az egész földadókontingensnek egy hatodrésze. De nem indokolt a földadókulcs direkt leszállítása azért sem, mert ma sem lehet a törvény által kontingentált összeget megkapni. A földadókulcs leszállítása tehát nem indokolt, nem jogosult és nem is volna helyes. De nem is szükséges, mert nem a kulcs magassága, hanem a földadó helytelen, aránytalan, egyenlőtlen megosztása a legnagyobb hiba. A kulcs leszállítása nem segítene, hanem fokozná az aránytalanságot és igazságtalanságot. Itt egyedüli gyógyszer az, hogy az általános reambulációt, a földadórevíziót törvénybe iktassuk. A reambuláció időről-időre ismétlődő lesz. Földadókezelésünknek másik nagy baja az, hogy a

kataszteri birtokívek berendezése és a hitelleltek könyvek berendezése között nincs meg a kellő összefüggés. Ezen az állapoton okvetlenül segíteni kell, és pedig csak egy módon lehet segíteni, hogy a telekkönyvi kényyszerítés törvénybe iktattatik és törvényileg kötelezőnek kimondatik. Addig pedig, amíg ez megtörténhetnék, gondoskodnunk kell arról, hogy a földadó nyívtartásból a telekkönyvi tulajdonos neve meg tudható legyen.

(A házáadó.)

A házáadó reformja szintén elkerülhetlenül szükséges. A házáadó két neme, t. i. a házbéradó és a házosztályadó közt ma óriási aránytalanság van. Az a teher, mely a házbéradóból és pedig nem a legmagasabb, hanem a legalsóbb, a 10%-os házbéradóból egy lakrésze esik, 1 és 14 frt között variál, az a teher pedig, amely ugyanoly lakrésze a házosztályadóból esik, 2 és 3 frt között variál. Tehát ha az egyik lakrésze egy városban fizet 14 frtot, a mellette lévő, talán ugyanoly nagyságu, ugyanoly minőségű lakrészt, amelyet azonban a tulajdonos maga lakik, tisztán ezen körülmény miatt fizet 2—3 frtot. Ezt az úrt a két adó közt át kell hidalni, de nem a házáadó leszállítása által, hanem úgy, hogy a házosztályadót közelebb kell hozni a házbéradóhoz, nem ugyan a házosztályadótelemek fölemelése által, hanem egyrészt a helységeknek, városoknak új klasszifikálásával és másrészt a házbéradó alá tartozandóság kitérítésével új szabályozásával. (Helyeslés a jobboldalon.)

A házbéradó alá tartozás kritériumául nem fogadjhatjuk el pusztán azt, hogy hány lakrészt van bérbe adva, hanem tekintettel kell lennünk a lakcsok számára is.

Egy további szempont, amelyet a házbéradó reformjánál szem előtt kell tartanunk, az, hogy az olyképpen vitessék keresztül, hogy a vidéki városok fejlődése elé akadályokat ne gördítsen, hanem ellenkezőleg, azoknak fejlődését lehetőleg előmozdítsa. Ez olyképpen érhető el, ha a törvénybe oly intézkedéseket veszünk fel, amelyekből az következik, hogy valamely ház nem részesül nagyobb kedvezményben azért, mert a tulajdonos használja, azzal a házzal szemben, amely bérlet útján értékesítettik, hogy hasonló viszonyok között egyik nem részesül nagyobb kedvezményben, mint a másik.

(A kereseti adók.)

A kereseti adókra áttérve, konstatalja a miniszter, hogy az úgynevezett családtagok adóját eltörölni kívánja, mert szeretné a fejadó jellegével bíró adókat adórendszerünkben kikiszűrölni, s mert nem akarja a közönséget kétszeres adózásnak kitenni, ahol ez eltörölhető.

A másodosztályú adót, amelyet tisztán pénzügyi szempontból kell fúntartanunk, legalább ma kiövéseitől kívánja lehetőleg megszabadítani.

Áttérve az I. osztályú kereseti adóra, az ennek körébe tartozó adóztatások nézetem szerint három csoportba foglalhatjuk össze. Az első osztályba azok tartoznak, akiknek 300 frtnál kevesebb jövedelmük van évenként és nem üznek ipari foglalkozást. Ezek a legszegényebb osztályokhoz tartozó egyének: cselédek, iparosgegdékek, továbbá napidíjasok stb. Ezekre nézve, tekintettel arra, hogy az új jövedelmi adónál 300 frt ingó létminimumot akarunk adni, az adómentességet hozná javaslatba (Helyeslés jobboldal.), valamint 1863-ban a napszamos is törvényileg adómentesítették.

A második csoportba tartoznak azon egyének, akik 300 frtnál több jövedelemmel bírnak ugyan de ipari foglalkozást nem üznek. Ezekre nézve az volna a proppozíciója, hogy az új jövedelmi adó körébe vonassanak be, és annak enyhe kulcsa szerint vételessenek adóztatás alá.

Végre a harmadik csoportba tartoznának azok, akik ipari foglalkozást üznek. Ezekre nézve az volna a javaslat, hogy osztassanak be a harmadosztályú kereseti adók csoportjába, amely adó azonban szintén olyformán lenne reformálandó. (Halljuk! Halljuk!) hogy a mai 10 százalékos kulcs eltörlésével egy progresszív kulcs alkalmaztassék (Általános élénk helyeslés.) s az illetők, akik az első osztályban a harmadosztályú kereseti adó alá esnének, egy igen enyhe megadóztatásban részesüljenek.

Igy az I. osztályú kereseti adó, mint külön adó nem megszűnik.

Ami a IV-ed osztályú kereseti adót illeti, amely alá köztudomás szerint az állandó illetményűl bíró egyének tartoznak, ennek reformja is elkerülhetetlen. Erre nézve az a proppozíciója, hogy ez is, mint külön adómentességek meg és az ennek körébe tartozó egyének vonassanak be szintén az új jövedelmi adó körébe. Szükséges-e teszi ezt a reformot a mi jövedelmi adónk általános jellege. Ez az adó úgy van kontemplálva, hogy az mindennemű és minden néven

nevezendő jövedelemre kiterjed, tehát ezekre az állandó illetményekre is. Ha már most megtartjuk a VI. osztályu kereseti adót, azonkívül behozzuk az új jövedelmi adót, dacára annak, hogy az általános jövedelmi pótdadót, megszüntetnők, ezekre az egyénekre mégis tehernövekedés származnék és pedig azért, mert amíg ma az általános jövedelmi pótdadó csak 1500, illetőleg 2000 forintnál veszi kezdetét, addig az új jövedelmi adó már 300 forintnál kezdődik, mert a létminimumot csak 300 forintig adjuk meg és így a tehernövekedés állana be az illetőknél annál is inkább, mert nem mentesíthetjük a lakpénzeket az adó alól, amelyek pedig ma mentesítve vannak.

A tőkekamat és járadékdadó és a nyitvános számadásra kötelezett vállalatok és egyétek adóját igen kevés módosítással a jelenlegi alakban megtartandónak véli a miniszter.

(Az új jövedelmi adó.)

Az általános jövedelmi pótdadónak megszüntetése mellett alkottatnék meg az új jövedelmi adó és pedig az egyéni adózás elvei alapján. Ennek az új adónak rendelkezése és célja az, hogy az egyének minden, bármely forrásból származó jövedelmét kikutassa, megállapítsa, egy összegbe összesítse és adózás alá vegye. Ezen adó kivételénél nem szükséges, hogy tekintettel legyünk azokra az eredményekre, amelyek a többi hozadékú adók kipuhatólósánál megállapítottak, mert ezek nem mindig felelnek meg a valóságnak. Az a bizottság, amely hivatva lesz az új jövedelmi adót kivetni, azon eszközök segítségével, melyeket a törvény részére rendelkezésre bocsát, hivatva lesz kikutatni az egyének valóságos jövedelmét, minden forrásból, tekintet nélkül arra, hogy ez a jövedelem más törvények szerint adóköteles vagy adómentes-e. Milyent az új jövedelem a létminimumot meghaladja, adó alá lesz vonandó. Ebből következik, hogy ennél az adónál nem a tárgyi adómentesség, hanem csakis a személyi adómentesség volna megadható azoknak, akiknek a törvény ezt megadni szükségesnek tartja. Miután ennél az adónál az egyén összes jövedelme adó alá kerül, ennél az adózásnál kell tehát a létminimumot megállapítani. Ezt a létminimumot 300 forintban véli megállapítandónak. Mert habár ez csekély összeg, más államokban a létminimum magasabb s azt hiszi, hogy ez a határ a mi viszonyainknak megfelel és államfinansziális szempontból az ország érdekeinek fullágos kockázatát nélkül magasabb létminimumot nem javasolhatna.

(A progresszív adózás.)

Ami már most az adókulesot és annak progresszivitását illeti, — mondja a miniszter — meg kell vallanom, hogy a progresszív adózás kérdése nézve a tudósok, az elmélet emberei szétágazó véleményben vannak. Nem kell azt hinni, hogy a progresszív adózás az összes fináncudósok a helyes adózásnak tartanak. Vannak igen jeles fináncudósok, akik a leghatározottabban kárhözátják a progresszív adózást, akik azt mondják, hogy a progresszív adózás önkényes, igazságtalan és helyesen keresztül nem vihető megadózás.

Természetesen, vannak az ellenkező vélemények is hívei és a gyakorlat, a törvényhozások ez utóbbi felfogásnak adnak igazat és én megvallom, szintén ez utóbbi állásponton vagyok. (Élénk helyeslés.) És miután az a meggyőződés, hogy a nagyobb jövedelemben nagyobb teljesítési képesség rejlik a kicsinytel szemben (Helyeslés), mint a mennyi matematikai szám szerint sorozás útján kimutatható, azért abban a hitben vagyok, hogy az igazságos megadózásnak követelménye a progresszív megadózás és ennélfogva ezen új jövedelmi adót progresszív kulccsal kontemplálom. (Élénk helyeslés.)

Ez a progresszív kulcs t. képviselőház, olyképp alkalmaztatnék, hogy a létminimumot meghaladó jövedelmek 1 százalékkal adóztatának meg, 1 százaléktól indulna ki a kulcs és megfelelő fokozatban növekednék 5 százalékgig. Az 5 százalék képviselőnek a maximumot, melyen túl a kulcs nem növekednék.

Nem marad más hátra t. képviselőház, mint hogy a harmadosztályu kereseti adót a mai kivétési-alapról levőve, egy egészen új alapra helyezzük, és pedig oly módon, hogy az teljesen függetlenítessék, elszakítsák a kirendelő új jövedelmi adótól. És ez, más országok példait követve, amint pl. Oroszország és Ausztria eljár, volna a kontingentálás rendszere, a repartícióval kapcsolatosan.

(Az adókezelés.)

A miniszter ezután részletesen ismerteti az adókezelésnek tervezett új módját.

Az adókezelésben a kivétési eljárást teljesen más alapokra öhajtja tekintni, ami annál inkább

okolva van, mert egy új adót kreálunk és a III. osztályu kereseti adó is teljesen megváltozik.

A kivétési eljárás helyességének biztosítása végett szükséges a törvényben gondoskodni a valómási, tanuzási és adószolgáltatási kényszerről egy gondoskodni megfelelő büntetésekről az adó eltilkolások ellen. És egyik főelve volna a kivételnek az, hogy a jövő évben esedékes állami adó kivételét a folyó év végéig okvetetlenül be kell fejteni. (Élénk helyeslés.) Reformálni kívánja az adókönyvelést és nyilvántartást. Lehetőleg mentesíteni szándékozik a községeket az adóügyi munkálatoktól. Ezért megfontolandónak tartjuk azt a kérdést, hogy a községi adókönyv ne szüntetessék-e meg?

A késedelmi kamatok számítása, ami ma igen nagy bonyodalmakra és vizsázásokra ad alkalmat, egészen új, egyszerű és világos alapra helyeztetik. Amely pedig a behajtást, a végrehajtást illeti, ezt gyorsabbá és a felekre nézve olcsóbbá tenni szükséges, minden fölöleges költséget mellőzve.

Ezek után — ugymond — t. képviselőház, nem marad egyéb hátra, mint hogy megköszönjem a t. Háznak a szives figyelmét. (Élénk éljenzés.) és visszatérve a költségvetésre, kérem a t. Házat, hogy miután az már ki van nyomtatva, méltóztatssék intézkedni, hogy tárgyalás és jelentéstétel végett a pénzügyi bizottsághoz utasítsák. (Helyeslés és éljenzés a jobboldalon.)

A kérvények.

A földadó leszállítása és a tőzsedadó behozataláról szóló kérvényeknél Páder Rezső és Kossuth Ferenc sürgették a földadó leszállítását.

A kérvényeket kiadták a pénzügyminiszternek. A kőborcigányok letelepítése iránti kérvényeknél a cigánymizéria megszüntetését, illetve a kőborcigányok letelepítését Páder Rezső és Polányi Géza kérték.

Egy kérvény azt kívánja, hogy vegye meg az állam a genfi szállót, ahol Erzsébet királynét megölték. Ezt a kérvényt Thaly Kálmán pártolta azzal, hogy a genfi konzul a királyné emlékkönyvében hirdesse ki a magyar állam önállóságát.

Széli Kálmán miniszterelnök ezt megígérte.

A baja-bátaszéki hídra vonatkozó kérvény tárgyalásánál Pichler Győző azt inditványozza, hogy a Ház utasítaná a kereskedelmi minisztert, hogy a híd építésére vonatkozó előmunkálatokat azonnal kezdesse meg. Hegedűs Sándor miniszter ezzel szemben kifejti, hogy be kell várni a híd építésére alkalmas időt.

A 48-as honvédek igazoltságánál a határidő meghosszabbítására vonatkozó kérvényeket Lakatos Miklós, Kocsuth Ferenc, Polányi Géza és Lukáts Gyula támogatják.

Széli Kálmán kijelenti, hogy fontolóra fogja venni a határidő meghosszabbítását.

Délután 2 órakor a kérvények tárgyalását félbeszakították és az élők berekesztette az ülést.

BELFÖLD.

Jelentés a kormány működéséről. Az 1897-iki XXXV-ik törvényeikk 5. §-ában kimondja, hogy az egyes minisztériumok ügykörét felölő statisztikai évkönyv, a minisztériumok működését s az igazgatásuk és felügyeletük alá tartozó ügyeket és közállapotokat ismertető jelentés kíséretében évenként a költségvetés bemutatásával egyidejűleg az országgyűlés elé terjesztessék. Az első ilyen egységés, az egész kabinet munkásságát felölő jelentést ma terjesztette be Széli Kálmán miniszterelnök, amely érdekes azért is, mert az előző kabinet szakminisztereinek működéséről is megemlékezik. A terjedelmes jelentés három részre oszlik s a szakminiszterek jelentésén kívül az ország közállapotairól ad kimerítő felvilágosítást, a harmadik részben pedig statisztikai adatokkal világítja meg a minisztériumok tavalyi működését.

Az 1898-iki államháztartás. A képviselőház mai ülésén nyújtotta be Széli Kálmán miniszterelnök az államháztartásról szóló zárószámadásokat. A főszámvevőszék jelentését elnökének bevezető jelentése nyitja meg, melyben a kezelés főbb eredményeit ismerteti. Ezekben is legfőbb számadatok a következők:

Az előirányzott bevétel 501.013 millió frt,
a zarszámadásokban előirt bevétel 534.920 " "

a nagyobb bevétel tehát 33.907 millió frt.
Az előirányzott összes kiadás . . . 513.186 millió frt,
míg az utalványozott kiadás . . . 522.161 " "

vagyis a tulkiadás 8.975 millió frt,
s így az 1898-iki államháztartás az előirányzathoz képest 24.932 millió frttal kedvezőbben alakul.

Az állam vagyona 1898-ban 63.799 millió frttal gyarapodott és értéke az 1898. év végével nettó összegben 615.579 millió frt volt. Összes állami adó-ságaink álladéka az 1898. év végével 2.213.014 millió forint.

Mentelmi ügyek. A képviselőház mentelmi bizottsága Chorin Ferenc elnökével tartott mai ülésén egész sorát intézte el a mentelmi jog felfüggesztése iránt a Házhoz érkezett bírósági megkereséseknek. Párbaj vétség címén kéri az illetékes bíróságok Purgly Sándor, Fáy István, Pulezky Agost, Szentiványi Árpád, Pichler Győző, Rakovszky István, Sándor József és Sima Ferenc képviselők mentelmi jogának felfüggesztését. A bizottság a felfüggesztésnek javaslatba hozását határozta el úgy a nevezett képviselőkre, mint Csávolszky Lajosra (biztosított állítólagos utalajdonitása), Forgách Antal grófra (személyes szabadság megsértése) és Endry Gyulára nézve (sajtó útján elkövetett becsületsértés). Ellenben a mentelmi jog felfüggesztésének megtagadását javasolja a bizottság Popovics Vazul István képviselőre nézve (sajtó útján elkövetett becsületsértés) egyfelől azért, mert a szerzőség nincs igazolva, másfelől, mert az ügyben oly politikai motívumok forognak fenn, amelyek a mentelmi jog felfüggesztését nem indokolják. A bizottság megállapodásait Kabós Ferenc előadó fogja a Ház előtt képviselni.

A vármegyei tisztviselők. Sorra határozzák el a vármegyei tisztviselők fizetésének főmelését, végre belátva, hogy a jó közigazgatásnak legelső feltétele az, hogy a tisztviselők legalább elviselhető anyagi helyzetbe jussanak. Ma Baranya és Somogy megyehéjazain emelték föl a vármegyei tisztviselők fizetését. Amott 234 szóval 8 ellen 2% pótdadót szavaztak meg e célra azzal a határozattal, hogy a megyei tisztviselők fizetése az állami tisztviselőkével egyenlőssé tessenek. Somogyvármegye közgyűlése Makfalvy Géza és 32 társa inditványára egyhangulag kimondotta, hogy a vármegye összes alkalmazottai a nyugdíjba beszámítható idejük kezdetétől számítva a jelenlegi fizetésük után mért 10 és 5 éves, 10, illetve 5%-os fizetési pótlékban részesíttessenek. E célra 1%-os pótdadót szavaztak meg.

Az 1900 évi budget.

Budapest, október 9.

Az 1900. évi állami költségvetés, amelyet a pénzügyminiszter ma terjesztett a ház elé, mivel 1900 január 1-től kezdve az összes állami bevételek és kiadások a koronaértékben állapítandók meg, már koronaértékre szól és az előző évi költségvetés tetelei is az összehasonlíthatóság céljából koronaértékre számítottak át.

A budget a következő főbb eredményeket mutatja:

I. Kiadás.

A rendes kiadások 948.937.257 koronával vannak előirányozva, vagyis az 1899. évre törvényhozásilag megállapított 921.572.433 koronához viszonyítva, 27.364.819 korona emelkedést mutatnak.

Ennek az igen jelentékeny kiadási többletnek kerekösszegben 12 millió koronát kitevő része az állami üzemek, főképpen az államvasutak, a posta, távírda és távbeszélő, a dohányjövődék, továbbá a bányászat, valamint a magyar királyi államvasutak gépjárára, a díszgyőri magyar királyi vas-és acélgégyár és a magyar királyi vasművek fejlődésének következménye, mely többlet a magasabb összegekkel előirányzott bevételekkel ellensúlyoztatik; kerekösszegben 9.500.000 korona többletet idéznek elő az időközben alkotott, valamint korábban hozott törvények végrehajtásával felmerülő kiadások. Ezek közül különösen leemelendők az új fogyasztási adóitörvények, a bűnvádi perrendtartásról és az állami tisztviselők, altisztek és szolgák illetményeinek szabályozásáról szóló törvények, amely utóbbi törvénynek ama rendelkezése, hogy az egyes fizetési osztályokon belül a fizetési fokozatok arányosan osztassanak be, jelen költségvetés keretén belül már teljesen végrehajtott. Az ezek után fennmaradó 5 és fél millió korona többlet a közigazgatási, közbiztonsági s honvédelmi kiadások növekedése, a közművelődési intézmények elodáztatlan fejlesztése és főleg a különböző közigazgatási ágazatoknak a kedvezőtlen helyzet által is indokolt támogatása és megerősítése folytán válik szükségessé.

(Főbb eltérések.)

A főbb eltérésekre szorítkozva, a jelen irányzatban: 1. 36.150 koronával apad az országgyűlés szükséglete a delegációknak Budapesten leendő ülésezésére való tekintettel.

5. A magyar korona országainak a közösügyi rendes szükségletekhez való hozzájárulása egyelőre s addig, míg a közös kormány előterjesztései alkotmányos tárgyalás alá kerülnek, az előző évvel egyező összeggel vetettek fel.

3. 951.095 koronával nagyobb a nyugdíjak szükséglete.

4. 626.281 koronával emelkedik az állami adó-ságok szükséglete; új tételekként vétettek fel a jelen költségvetésbe az eredetileg 80 millió forintot tévő bankadósságra a csász. kir. kormány által lefizetett részösszegekből az 1899. évi XXXVIII. törvényeikk

1. §-ának II. cikke alapján Magyarországra eső 9 millió forintnak 360.000 koronát tévő I. részlete, továbbá a majorsági zsellérföldek megváltása körül az 1896. XXV. törvények 11. §-ának igénybe vehető országos közvetítés segélyének céljára 211.600 korona, végül 761.660 korona kiadási többletet idéz elő az 1867. XXX. törvények alapján 20 millió korona erejéig eszközöndő beruházások céljaira értékesítendő kötvények kamatszüksége. E helyütt megjegyeztetik, hogy az 1897. XXX. törvények alapján végrehajtandó beruházások céljaira az előző évről megmaradt 20.000.000 korona vétetett fel s hogy ennek az összegnek beszerzésével felmerülő kamatszükséglet az eddigi 3 és fél százalékos kamatláb alapul vétele mellett számított ki.

Az eddigi törvényhozási felhatalmazások alapján mindössze 141.617.792 korona lett volna 3 és fél százalékos járadékkötvények kibocsátása által beszerezhető. Mindössze azonban csak 60 millió korona névértékű kötvény került tényleges kibocsátásra, míg a többi szükséglet egyelőre a pénztári készletekből fedeztetett.

Habár az uralkodó európai kamatlábviszonyok mellett alig van kilátás arra, hogy a közel jövőben 3 és fél százalékos kamatozású kötvények elfogadható feltételek mellett kibocsátathassanak, a vasúti beruházási célokra netalán kibocsátandó kötvények kamatszükségletnek előirányzásánál mégis az eddigi eljárás követett. Ha ugyanis a jelzett beruházások céljaira esetleg magasabb kamatozású állami kölcsön kibocsátása válnék szükségessé, erre nézve, nemkülönben a kamatszükséglet fedezésére nézve a törvényhozási külön elhatározása lesz kieszközölhető.

Hogy a most feldarolt kiadási tételek összegével szemben az állami adósságot összes szükséglete csak 626.281 korona emelkedést mutat, kisebb eltérésektől eltekintve, abban találja megokolását, hogy a földterhelmentesítés és örökváltások alatt a szükséglet a pótdézsma kártalanítások legnagyobb részben történt kielégítése folytán 599.660 koronával apad.

5. 597.173 koronával emelkedik az egyes tárcákat terhelő kölcsönök szükséglete, főleg a vallás-és közoktatásiügyi és a honvédelmi építkezések céljaira felvett s az illető előirányzatokban részletesen ismertett új kölcsönök törlesztésére szükséges összegek következtében.

6. 183.052 koronával kisebb a vasúti kamatbiztosítás szükséglete a kassa-oderbergi vasút jövedelmeinek emelkedése következtében.

7. 372.562 koronával emelkedik Horvát-Szlavonországok belügyati szükséglete.

8. 22.101 koronával többlet mutatkozik az állami számvonások szükségleténél.

9. Az ügyforgalom növekedése emeli a közügyati bíróság szükségletét 33.402 koronával, mely növekedés a személyzetnek 3 ítélőbíróval való szaporítását vonja maga után.

(A belügyi tárcza.)

10. 1.659.981 koronával magasabban van előirányozva a belügyi tárcza szükséglete, mely összegből

a) 97.419 korona esik a központi igazgatás címére a személyzet mérsékelte szaporítása, az 1898. IV. törvények végrehajtása és a „Belügyi Közlöny” kiadásával felmerülő kiadások felvétele folytán;

b) 550.000 koronával emelkednek a varmegyei közigazgatási-, árva-és gyámhatóság kiadásai;

c) 76.900 koronával emelkednek a színházi-és színházi ügyi, főleg a m. kir. Operaház és a budapesti Nemzeti Színház állami javadalmazásának elkerülhetetlen felemelése következtében;

d) 346.154 koronával növekednek a közegészségügyi kiadások.

e) 197.100 koronával magasabb összeggel irányoztattak elő az országos betelepítési alap átfutó természetű kiadásai az egyes állami adók emelkedésének arányában.

f) 164.867 koronával növekszik a m. kir. csendőrség szükséglete egyrészt azért, mert a csendőrség személyzetének felújításának folyamánként a folyó évről csak egy részre előirányzott szükséglet 1900. évről egész évi szükségletként szerepel, másrészt pedig, mert a csendőrség állományát azon program keretében, melyet a kormány még 1894. évről a törvényhozási elé terjesztett, 132 lezényével szaporítják, mely szaporításnak felvett költségei 1900. évről előirányozottak.

g) 114.535 koronával emelkednek a fő-és szekvárosi m. kir. államrendőrség kiadásai azon személyzet szaporítások következtében, melyek az 1900. január hó 1-én életbe lépő bűnügyi perrendtartásról szóló törvény intézkedései által a m. kir. államrendőrségre harminc teendő és a rendőrségi számvonások szervezése következtében szükségessé valnak.

(A pénzügyi budget.)

11. Egészben véve 6.475.756 koronával emelkednek a pénzügyi tárcza kiadásai, ez a többlet a kisebb tételektől eltekintve, következőképpen oszlik meg:

a) 152.500 korona többlet szükséges a 1898. IV. t.-c. végrehajtása következtében engedélyezendő fizetésemelésekre.

b) 110.383 koronával emelkedik a központi igazgatás szükséglete.

c) 190.700 koronával emelkedik a pénzügyigazgatóságok szükséglete, mert egy új pénzügyigazgatóság felállítására van terve véve.

d) 103.885 koronával több van az adóhivatalok szükséglete előirányozva, mert a pénzügyi adminisztráció rendezésére nézve felállított tervnek további végrehajtásaként 1900. évről 6 új adóhivatal felállítására szándékoztak.

e) 531.698 koronával emelkedik a pénzügy-örökség szükséglete.

f) 18.328 koronával apadnak az egyes adók kezelésére költségei a 3 évre terjedő adókövetési mun-

kálátatoknak legnagyobb részben történt befejezése következtében.

g) 2.204.602 koronával emelkednek a fogyasztási és italadók szükségletei, melyek azonban a bevétel emelkedése által ellensúlyozhatók. E kiadási többletek az újonnan alkotott fogyasztási adótörvények végrehajtásának folyamánval.

h) 106.500 koronával növekednek a nagyobb bevételnek megfelelőleg a bélyegjegyek előállításai és eladási költségei.

i) 1.506.079 koronával magasabban vannak előirányozva a dohányjövődék kiadásai.

j) 1.175.578 koronával emelkednek a fémkohászat és 591.908 koronával a m. kir. államvasutak gépgyára, a díógyári m. kir. vas-és acélgvár és m. kir. vasművek kiadásai, melyek főleg üzemi termeszűtiek, a fokozódó munkakörnek felelnek meg s megfelelő nagyobb bevételkel teljesen ellensúlyozhatók.

k) 210.148 koronával apadnak a különféle kiadások, mert az 1899. XXX. törvények 8. §-a értelmében Szeged városa által felvett kölcsön törlesztési járadékaihoz való állami hozzájárulás 1900. évről megszűnik s mert a kincstárnak a tiszta-szegedi kölcsön törlesztéséhez való hozzájárulása címén fizetendő összegeknek e helyütt kiadasként, az állami-összegek illeget címén pedig bevételként történt eddigi előirányzata. A költségvetés egyszerűsítése szempontjából eljettett.

(A kereskedelmi tárcza.)

A kereskedelmi tárcza összes többszükséglete 7.065.465 korona.

Ebből a többletből a kisebb változásoktól eltekintve,

a) 80.350 korona a központi igazgatásra esik. E tárcza közigazgatási ágazatának fejlődésével kapcsolatban a teendőik ugyanis egy a közigazgatási, mint a felügyeleti és ellenőrzési szolgálatnál annyira szaporodtak, hogy azokat a jelenlegi személyzettel kellően ellátni lehetetlen; miért is a személyzetet mérsékelten szaporítani kellett.

b) 61.460 koronával emelkedik az államépítészeti hivatalok szükséglete.

c) 298.000 korona több kiadás van a közutakra felvéve.

d) 56.439 korona több kiadás van az ipari és kereskedelmi szakoktatásnál.

e) 290.628 koronával növekszik a kiadás az ipari és kereskedelmi céloknál, az erőteljesebb iparfejlesztési tevékenység, nemkülönben az ezzel szorosan összefüggő munkásságok ellátásából.

f) 18.518 koronával emelkedik az iparfelügyelet szükséglete.

g) A posta, távirat és távbeszélő szükséglete, a postai-és távbeszélő ügynökség, nemkülönben a postahivatalok felállításai, valamint egyes postahivataloknak táviratával, illetve távbeszélővel való ellátása következtében emelkedik 1.433.200 koronával, mely többszükséglet azonban a nagyobb bevételek által ellensúlyozva van.

h) Ügyvosok a forgalom nagymérvű emelkedése folytán szaporodnak 315.250 koronával a postakáréközpont kiadásai is, melyek azonban átfutó jellegűek és szinten fedezetet találnak az intézet nagyobb bevételéből.

i) 39.246 koronával nagyobb a szükséglet az auidnai m. kir. hatóságoknál, mert a folyó 1899. évi költségvetésben e hatóságok csak 8 havi költségvetéssel volt gondoskodva, a jövő évről pedig az egész évi szükséglettel kellett gondoskodni.

j) 4.370.546 koronával növekszik a m. kir. államvasutak kiadásai. Ugyanis a vasutak általános fejlődése szükségessé teszi egyrészt, hogy a forgalom biztonságos és a szállítóképesség fokozása által megkivált berendezések és létesítmények fejlesztésének, másrészt, hogy a forgalom lebonyolítására oly személyzeti létszám álljon rendelkezésre, mely lehetővé teszi, hogy a szolgálattal járó terhes teendők a személyzet túlterhelése nélkül szabatosan és kellő gyorsasággal megközhetőek legyenek.

E végből részben a személyzeti létszám szaporítása, részben az üzemi kiadások emelése vált szükségessé. Ellensúlyozva van azonban a többszükséglet, a forgalom fejlődésével kapcsolatban e címén várható nagyobb bevételek által.

k) 74.636 koronával emelkedik a statisztikai hivatal költsége.

l) 18.040 korona esik a többletből a szabadalmi hivatal és szabadalmi tanácsra, mert a védjegyügyekkel kapcsolatban teendők, melyek ez ideig a központi igazgatásnál látattak elő, célszerűségi okokból jövőben a szabadalmi hivatal fogja ellátni, miért is ennek személyzete szaporítandó volt.

(Földmivéls.)

Összesen 2.341.997 koronával emelkednek a földmivélségi tárcza kiadásai.

Ebből a többletből a kisebb tételektől eltekintve

a) 245.300 koronát igényelnek azok a fizetés-emelések, melyek az 1898. IV. törvények 19. §-ának végrehajtásaként az e tárcza körében alkalmazott tisztviselőknél eszközöndők.

b) 85.971 koronával emelkednek a központi igazgatás kiadásai.

c) 538.700 koronával növekednek az állami erdők és az állami kezelésbe vett közönségi erdők kiadásai, főleg az 1898. évi XIX. törvények folytatásos végrehajtása és az üzemi kiadások emelkedése következtében.

d) 50.000 korona többlet irányoztattak elő a kopár területek befasítására, mivel a befasítás körül megindult öröndetes mozgalom a csemetékertek számanak és kiterjedésének növelését teszi kívánatossá.

e) 169.990 korona többlet jelentkezik a ménesbirtokok, földművelői koronauradalom és a bukinpalánkai csikótelepnl.

f) Összesen 357.768 koronával emelkednek az állami lötenyészintézetek kiadásai, egyfelől a magasabb állatlétszámok következtében, másrészt azért, mert a még mindig érezhető apaállat-hiányra való tekintettel nagyobb számú ménnek és méncsikó vásárlása van terve véve.

g) 126.468 koronával emelkednek a gazdasági tanintézetek és mezőgazdasági ismeretek terjesztésére fordítandó kiadások.

h) 382.510 koronával több-szükséglet mutatkozik az állattenyésztés, havasi és teigazdaságnál, főleg a szarvasmarha-és sertésenyésztés előmozdítása céljából kiosztandó apaállatok vásárlására, a gróf Schönborn-féle hitbizományi birtok kibérlésének kiterjesztésére és a sárvári teigazdasági iskola fejlesztésére.

i) 70.251 korona többlet mutatkozik a kultur-mérnöki hivatalok előirányzatánál.

k) 47.870 korona többlet vétetett fel a szállászat és borászat céljaira, mely többlet a felügyelői állások szaporítására, a vincellér-iskolákat nagyobb számban látogató tanulókat élemezésére, végre az okserű borkezelés előmozdítására szükségesek.

l) 46.356 koronával emelkednek a mező-és közgazdaság különböző ágainál felmerülő kiadások, főleg a méhészet nagybombmű fejlesztése, a gyapjuminóító intézet megfelelő felszerelése és a sárrpa köztermelésének fejlesztése és általánosítására irányuló intézkedések következtében.

m) 90.390 korona többszükséglet jelentkezik a kertészet-, gyümölcsészet-és fatenyésztésnél, főleg a lelkesítő és néptanító fatenyésztési tanfolyamok nyitása, a kertészet egyes ágainak emelése s különösen a gyümölcsértékesítés előmozdításával felmerülő kiadásokra.

n) 51.830 koronával emelkedik a kísérleti ügy és káros rovarok elleni intézkedések szükséglete, a vegyszerlelti állományok személyzetének mérsékelte szaporítása és dologi kiadások emelése és a mezőgazdasági múzeum elhelyezésére szükséges helyiségek kibérlése következtében.

o) 95.200 koronával magasabban vannak előirányozva a selyemtenyésztés kiadásai, mert annak öröndetes fejlődésével a gubóvalogatási gondozási költségek emelkednek és mert a nyers anyag feldolgozása érdekében a fonóadók szaporítása elkerülhetetlen.

p) 32.816 koronával emelkedik a földtani intézet szükséglete.

(Közkutatás.)

14. Egészben véve 3.187.524 koronával magasabb összeggel irányoztattak elő a vallás-és közoktatásiügyi minisztérium rendes kiadásai, ami az e tárcza körébe tartozó intézetek elodázatlan fejlesztésére, nagyrészt azonban korábbi törvények intézkedésére vezethető vissza.

A jelentékenyebb tételeket említve:

a) 123.000 korona többlet idéznek e tárcza körében az 1893. IV. t.-c. végrehajtása következtében engedélyezendő fizetésemelések.

b) 97.161 koronával emelkednek a központi igazgatás költségei.

c) Összesen 729.890 koronával magasabban vannak előirányozva a felsőbb tanintézetek szükségletei.

d) 131.461 koronával emelkednek a gimnáziumok s 34.891 koronával a reáliskolák szükségletei.

e) 111.400 koronával magasabb összeg irányoztattak elő a felekezeti, törvényhatósági és községi közpiskolák megszervezésére, e segélyek mérvére nézve szerződésileg elváltat kötelezettségek alapján.

f) Összesen 1.436.000 koronával emelkednek a népnevelési kiadásai, mert a folyó évről felállított 200 népiskola, valamint a többi intézetnél szaporításként felvett személyzet szükséglete, melyek az évről csak egy részre vétettek számba, az egész évre kiegészítendő voltak, továbbá mivel az 1900. évről újabb 200 népiskola felállítására van terve véve s a meglévő különböző iskoláknál szükséges felsőbb osztályok megnyitása a személyzet szaporítását, valamint a dologi kiadások emelést nélkülözhetetlenné teszi.

g) 600.000 korona emelkedést idézett elő e csoportnál a felekezeti és községi iskolák tanítói részére az 1898. évi XXVI. törvények alapján folyósítandó illetménykiegészítés;

h) Összesen 108.000 koronával emelkednek a különböző szakiskolák szükségletei;

i) 85.000 korona többlet vétetett fel az országban mar létező vidéki múzeumok és könyvtárak gyarapítására és népkönyvtárak létesítésére és 22.000 koronával emelkednek a Magyar Nemzeti Múzeumnak főleg a gyűjtemények megfelelőbb elhelyezésével felmerülő kiadásai, végül

j) 200.000 korona többlet kellett előirányozni a lelkesítő jövedelem kiegészítéséről szóló 1898. évi XIV. törvények 2. és 10. §-a értelmében engedélyezendő segélyekre, mivel az e célra felvett hitel elégtelennek bizonyult.

(Igazságügyi.)

15. Az igazságügyi tárcza rendes kiadásai összesen 2.395.172 koronával emelkednek; ebből 408.000 korona esik azokra a fizetésemelésekre, amelyek az e tárcza körében alkalmazottak részére az 1898. IV. törvények végrehajtása következtében engedélyezendő lesznek; 228.000 korona szükségletük az 1899. évről rendszeresített állások után az évről csak egy részre számba vett s most az egész évre kiegészítendő illetményekre, míg — egyes kisebb-jelentőségű tételektől eltekintve — a fennmaradó többlet a bűnügyi perrendtartásról szóló

1900. évi január hó 1-én életbe léptetendő 1896. évi XXXIII. törvények végrehajtására felmerülő különböző személyi és dologi kiadásokra esik.

(Honvédelem.)

16. A honvédelmi tárca rendes kiadásai 1,620,499 koronával emelkednek, mely összegből 223,286 korona a honvédelmi-nevelési és képző-intézetekről szóló 1897. évi XXXIII. valamint a honvédelmenhöz kibővítéséről szóló 1899. évi XXVIII. törvények végrehajtásának következménye, 215,000 korona többlet igényeltek az 1899. évben rendszeresített létszám-emeléssel kapcsolatos illetményekre, melyek csak 8 hónapra vettek számításba s az egész évre kiegészítendő, a fennmaradó többlet — a honvéd hadbíró-ság, hadbiztonság és számmellenőrzés folytatásos fejlesztésére szükséges emelkedésektől eltekintve — oly kiadásokra esik, melyek a hat évi program megvalósítása után a szervei határozmányok értelmében mellőzhetőek nem voltak.

A rendkívüli kiadások (átmeneti kiadások és beruházások) 103,744,564 koronával, vagyis az 1899. évre törvényhozásilag engedélyezett 84,932,454 koronával szemben 18,812,110 koronával magasabb összegben vannak előirányozva. Tekintettel azonban arra, hogy az 1899. évi XXXII. törvények alapján veretendő 5 koronások fémanyagának beszerzésére a pénzügyi tárca átmeneti kiadásainál 16,150,000 korona olyan többlet van előirányozva, melyvel szemben megfelelő bevétel áll, ennek az átfutó tételnek levonása után a többlet 2,662,110 koronára apad.

II. Bevétel.

A rendes bevételek 991,724,642 koronával, vagyis az 1899. évre törvényhozásilag megállapított 964,928,074 koronával szemben 26,796,568 koronával magasabb összegben irányoztatnak elő.

A jelentékenyebb eltérések a következők:

1. 176,646 koronával apadnak az állami adósságok bevételei.

2. Ellenben 455,692 koronával emelkednek a belügyi tárca rendes bevételei a „Belügyi Közlöny” kiadásából származó új bevétel, a betegpolgári költségterítvények és az elmeorvosiintézeti ápolási díjak szaporodása, továbbá Budapest székesfővárosnak az államrendőrség emelkedő szükségleteihez való nagyobb hozzájárulása és átfutó természetű országos betegpolgári alap bevételek emelkedése folytán.

3. 17,506,712 koronával magasabb összegben vétetnek fel a pénzügyi tárca bevételei, mely összegből 1,034,600 korona az egyenes adókra esik, és pedig emeltetett a házadó 300,000 koronával, a keresetadó 30,000 koronával, a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója 174,800 koronával és a tőkekamat és a járadékadó 259,800 koronával, mely csekélyebb összegű emelés a megelőző évi zárszámadás eredményeivel teljesen indokolva van.

A fogyasztási és átalakítási bevételei tekintettel az említett adóemelésre vonatkozólag legújabbank alkotott törvények végrehajtásából várható többletekre összesen 8,310,000 koronával emeltettek, ezenkívül emeltettek a bélyeg és jogilleték, valamint a díjak bevételei összesen 2,570,900 koronával, a dohány- és sőjvedékből várható bevétel 3,808,300 koronával, mivel az említett ágazatok eddigi eredményei ezt az előirányzást indokolták teszik. A bélyegilleték előirányzatába 440,000 koronával mint új tétel vétetett fel az értékpapír-forgalmi adóból várható bevételként.

Az üzemek fejlődését figyelembe véve emeltettek a fémkohászat bevételei 1,175,578 koronával, valamint a m. kir. államvasutak gépgyára, díósgyári m. kir. vas- és acélgyar és m. kir. vasművek bevételei 901,396 koronával. Végül a különféle bevételek 1,156,118 koronával magasabban irányoztatnak elő a különböző állami követelések utáni kamattörvény emelkedése és az osztrák-magyar bank tiszta jövedelméből az 1899. évi XXXVII. t.-c. értelmében Magyarországot megillető résznek felvétele következtében.

Ellenben mellőzendő volt a fentebb előadott okokból az állami rendes bevételek körében az aranyásói jövedelemnek eddigi külön előirányzása.

4. A kereskedelemügyi tárca rendes bevételei 6,889,272 koronával magasabban irányoztatnak elő, mely többlet majdnem kizárólag a posta, távírda és távbeszélő és a m. kir. államvasutak üzemeire esik. A posta, távírda és távbeszélő bevételei 1,780,000 koronával emelkednek; mindkét bevétel emelkedése a növekedő forgalommal kapcsolatban a legutóbbi évek zárszámadásainak eredményei alapján irányoztatott elő. A most emeltetett kivül még 321,400 koronával emelkednek a m. kir. postatakarékpénztár és 76,000 koronával a szabadalmi hivatal bevételei.

5. 1,254,308 koronával emelkednek a földművelésügyi minisztérium rendes bevételei, mely többletből 246,673 korona az állami erdőkre esik a kihasználás alá kerülő nagyobb mennyiség és a kedvezőbb áralkulások következtében, 489,170 korona a menesbirtok gazdaságok és lötenyintézetekre, tekintettel a várható jobb terményárakra s állattenyésztésnél elérendő kedvező eredményekre; 165,128 korona az állattenyésztésre a nagyobb számban kiosztás alá kerülő tenyésztőállatok vételéről befolyó jövedelemre, végül 95,200 korona a selyemtenyésztés fejlődéséből várható jövedelem emelkedésére.

6. 909,662 koronával növekszenek a vallási- és közoktatásügyi tárca rendes bevételei főleg a felsőbb tanintézeteken fizetett tandíjaknak csekély mérvű felémelese, a tanárokat megillető tandíj jutaléknak szabályozása és egyéb tandíj jövedelmeknek emelkedése következtében, végül:

7. 139,250 korona apadás mutatkozik az igazságügyi tárca bevételeinél, ez a csökkenés azonban csak látszólagos és a tárcát terhelő kölcsönös bevé-

téleink helyesebb alapon történt előirányzásának következménye; e tárca rendes bevételei tényleg 30,750 koronával emelkednek.

A 62,788,762 koronával előirányzott rendkívüli bevételeknél az előző évre megállapított 41,679,182 koronával szemben 21,109,630 korona emelkedés mutatkozik, ha azonban ebből az összegből a pénzügyi tárca rendkívüli bevételei között felvetett, a pénzverésből eredő átfutó terméskötő 18,782,118 koronával több bevétel levonatik, a tulajdonképpeni emelkedés 2,327,512 koronára apad. Jelentékenyebb változás fordul elő még a pénzügyi tárca rendkívüli bevételeinél, amennyiben a létesítendő szépművészeti múzeum anyagának gyarapítására és az építési költségek egy részének fedezésére, az állami ingó vagyon megfelelő része szándékolatik felhasználni, ami 580,000 korona bevétel emelkedést idéz elő. Továbbá emelkednek a rendkívüli bevételek a kereskedelemügyi tárcánál a távírda és távbeszélő hálózat kiegészítési költségeinek fedezésére, a vallási- és közoktatásügyi minisztériumnál a különböző intézetek felépítésére, végül a honvédelmi minisztériumnál a honvédség megfelelőbb elhelyezése végett építendő három laktanya céljára felveendő kölcsönök fejében előirányzott összegek következtében.

Ellenben 194,744 korona apadás mutatkozik a földművelésügyi tárca rendkívüli bevételeinél, mivel az államjvark eladásából az eddiginél kisebb összeg irányoztatott elő.

Mérleg.

Összevonva a fentebb ismertetett főbb eltérések eredményeit, a költségvetés mérlege következőleg alakul:

948,937,257 korona rendes kiadással szemben

991,724,642 korona rendes bevétel áll, vagyis

a rendes kétségnél 42,787,385 korona fölösleg mutatkozik.

Ellenben a rendkívüli kezelésnél 103,744,564 korona átmeneti és beruházási kiadással 62,788,762 rendkívüli bevétel áll szemben, vagyis 40,955,802 korona hiány mutatkozik.

Együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést 1052,681,821 korona összes kiadással 1054,513,404 korona bevétel áll szemben, vagyis végeredményben 1,831,583 korona fölösleg mutatkozik.

KÜLFÖLD.

Az osztrák pártok.

Budapest, október 9.

A Wiener Zeitung holnapji száma fogja közölni azt a legfelsőbb elhatározást, mely a reichsrath ülésének berendezését elrendeli. Az új ülészek egybehívását szerdán fogják publikálni. Addig is a pártok, jobboldaliak úgy mint ellenzékiek, erősen készülődnek a megindulandó harcra. A német néppárt és a csehek immár kiadták az ordre de bataille. Ez a két párt, mint az előre látható volt, nagy szabású ellenzéki akcióra készül, az egyik feltételesen, a másik feltétlenül. A német néppárt követeléseit nem olyanok, hogy abszolúte teljesíthetetlenek volnának. Ezekkel az emberekkel lehet beszélni s Clary talán beszélni fog velük, ha ugyan szüksége lesz rájuk. Ez néhány nap múlva elválik.

A pártnyilatkozatokról a következő távirati tudósításokat kaptuk:

Gráo, október 9.

A stájerországi német néppárt vezetősége dr. Derschlau elnöklété alatt a következő felhívás közzétételét határozta el:

Megfontolva azt, hogy az újabb politikai helyzetet a németek csak úgy tudták megteremteni, hogy a vezetőkörüket a delegációválasztás megghusításának fenyegetésével kényszerhelyzetbe sodorták,

megfontolva továbbá azt, hogy az előrelátás és gyanakvás hiánya a németek jövőnd sorsán nagyon is megbosszulhatná magát, a stájer német néppárti képviselők vezetősége a német képviselőket sürgősen felszólítja arra, hogy a leghevesebb ellenállásnak mindaddig gyakorolt politikájával fel ne hagyjon azon időpontig, amelyben a kormányzati rendszer megváltozására elfogadható teljes biztosítékokat nem kap.

Ily biztosítékok a néppárt vezetősége a következőket tekintti:

1. A nyelvrendeletek feltétlen visszavonása után helyreállított törvényes nyelvrendezést Cseh-, Morvaországnak és Sziléziának.

2. Azt az autoritativ helyről pl. trónbeszédben adott biztosítást, hogy a német nyelv uralmát Ausztriában rendeleti uton senki megszüntetni nem fogja.

3. A jelen időleges kormányt felülő bizsitositékokat az iránt, hogy a nyelvkérdést a németek érdekeinek megfelelő módon törvényileg rendezhették és rendezik is.

Prága, október 9.

A cseh bizalmi férfiak tegnapi pártgyűlésében 354 tag vett részt. A beteg dr. Herold helyett dr. Pacak képviselő volt az előadó. A gyűlés a kiadott kommuniqué szerint hosszabb vita után egyhangulag a következő határozatokat hozta:

A gyűlés magáévá teszi a képviselőknél azt a határozatát, hogy a Clary-minisztérium ellen a leghatározottabb oppozíciót fejtik ki és rájuk bizza a taktika módjának és mértékének megállapítását.

A gyűlés elismeri a szükségét annak, hogy a jobboldal szolidaritása fönntartassék a hivatalnokminisztérium ellen való harcban az egyenjogúság elvének sérelme nélkül és felszólítja a képviselőket, hassanak oda, hogy a jobboldal valamennyi pártjának közös ellentállása tényleg végrehajtható.

A bizalmi férfiak kollégiuma felhatalmazza a végrehajtó bizottságot, hogy az ellenzéki mozgalmat a nép körében alkalmas módon szervezzék és erre a nép valamennyi pártjának és párttörődékének közreműködését biztosítsa.

A bizalmi férfiak kollégiuma tudomást vesz róla, hogy a reichsrathi képviselők rendelkezésre bocsátják mandátumukat és felhatalmazza a végrehajtó bizottságot, hogy maga határozza meg az időt, a mikor a mandátumok leteendőek lesznek.

Miután még egyhangulag bizalmat szavaztak a képviselők klubjának, megválasztották a végrehajtó bizottságot. A bizottság tagjai lettek: Anyz, Blazek, Engl, Fort, dr. Greger, Prokop, Herold, Janda H., Janda V., Nemetz, Podlipny és Karda.

Bécs, október 9.

A holnap esti lapok fogják közölni az uralgó legfelsőbb kéziratát, amelyvel a reichsrath ülészaka bezáródik. Az ülészek megnyitására szóló kézirat holnapután fog megjelenni.

Prága, október 9.

Cseh lapok jelentése szerint a katonaságot Prágában konszignálják. A vidékről is rendelték katonaságot Prágába. A nagy készülődés összefüggésben van a nyelvrendeletek felfüggesztésével, ami valószínűleg veszedelmes tüntetésekkel és zavargásokkal fog járn.

Gráo, október 9.

Lichtenstein herceg lemondott tartománygyűlési mandátumáról.

Trieszt, október 9.

A Slovenski Narod-nak jelentik Bécsből: Gróf Goess triesti helytartót ma fogadta külön kihallgatásokon gróf Clary, az osztrák miniszterelnök és dr. Körber belügyminiszter. Mindkét miniszter helyeselte a triesti helytartónak a szlovékkal és horvátokkal szemben követett politikáját és újabb instrukciókkal látták el, hogy eddigi működését még hathatósabbá tehesse.

Gróf Clary ma fogadta dr. Fuchs képviselőházi elnököt és dr. Madetskyt, az urakháza tagját. Dr. Schlesinger, a csehországi német képviselők klubjának elnöke, akit gróf Clary szintén magához kéretett, a napokban Bécsbe érkezik.

A transvaali háború.

Budapest, október 9.

Még egyre nincs kizárva az, hogy a háború az utolsó pillanatban mégis csak elmarad. A fokföldi angol kormányzó és Oranje szabadállam elnöke közt folyt legutóbbi sürgönyváltás azt mutatja ugyan, hogy a dolgok már nagyon is élökre vannak állítva és minden intézkedés, melyet az egyik fél a maga érdekében tesz, csak még jobban elkeseríti és még erőlyesebb készülődésre serkenti a másik felet: mindazonáltal úgy vélekednek magában Angliában is, hogy a helyzet kissé javult. Viktoria királynő és Lord Salisbury kormányelnök azon fáradoznak, hogy egyezséget hozzanak létre. Tény az, hogy az ellenségeskedés megkezdése, amelyvel Transvaal részéről fenyegetőztek, nem következett be, s tény az is, hogy a Buffals mentén a natali határon felállított boer csapatok visszahúzódtak Transvaal belsejébe; de minden ilyen ténynél biztatóbb lenne egy határozott békenyilatkozat.

Mai távirataink a következők;

London, október 9.

A Timesnak táviratozzák Fokvárosból: A bloemfontein Express című lap Milner fokföldi

— **A patriárka ügyei.** Brankovics patriárka ellen tudvaleg a görög-keleti püspöki zsinat vizsgálatot rendelt el Zmejnovic György püspök és társainak följelentésére. A vizsgálat a kongresszus választmány bízta meg a zsinat, ez pedig háromtagú albizottságot küldött ki. Mint a *Magyar Nemzet* értesül, ezek már meg is ejtették a vizsgálatot, amelyet János József képviselő fog a kongresszus választmányára elő terjeszteni. A vizsgálat eddigi eredményéről a következő adatokat közli a *M. N.* tudósítója: Az 1884. 177. szám alatti eparchiális közigazgatási választmányi jegyzőkönyvből kiténik, hogy Mehala vacans sessoréit 204 forint 79 krajcár folyt be. Ez összeget Brankovics patriárka püspök korában vette fel, de a nemzeti alapokba be nem szolgáltatta. Ugyanennek a jegyzőkönyvnek 556. sz. alatt 1884. évi tételéből kiténik, hogy ugyanazon címen, mint a fenti tétel, 149 forint folyt be s a patriárka ezt sem szolgáltatta be. A 376. számú 1884-iki tételből kiténik, hogy Csóka egyházközségi vakans sessoréit 102 forint folyt be, ez összeget Brankovics még temesvári püspök korában vette fel, de szintén nem szolgáltatta át. 1889-ben Brankovics György, mint temesvári püspök, 1512 forintot kapott kongresszusi költségek és egyházi adók fejében. Ez összeget azonban csak 1897-ben, tehát 8 év után szolgáltatta be, mikor már az egyházközség vagyonát lefoglalták.

A vizsgálat eredményét, amely meghozza majd a régóta buzgó kellemetlen ügyben a döntést, nagy érdeklődéssel várja az egész szerbség.

— **Kozoruk a vértanúk sirján.** A vértanú-ünnepet rendező bizottság a temetői ünnep hosszú programja miatt a koszorukat az összes vértanúk sirjain nem rendezhette el s ezért ezt a temetői igazgatóságnak közreműködésével ma dében intézte el. *Bathányi* mauzóleumán harminc habérkoszoru szalagát lengeti a szél, báró *Perényi* Zsigmond sirboltján öt hatalmas koszoru van, a kilenc vértanú, *Csányi* és *Woronycseky* sirját pedig a budapesti polgárság koszorúja díszíti. A rendezőbizottság ezután is köszönetet mond mindazoknak, akik az ünnep fényét megjelenésükkel emelték, köszönetet mond a főkapitányságnak a rend példás fenntartásáért, a gázlárszágnak az utca kivilágításáért és a villamos vasúti társaságoknak azért a gyöngéd figyelemért, hogy a gyaszmenet utvonalaival közlekedő kocsijaikat kivilágították.

— **A jókedvű Krupp.** Krupp, a hideg ágyúgyáros, úgy látszik nemesak gazdag, de ötletes ember is. A minap, éppen akkor, amikor a creusoti sztrájk kitört, fenyegető levelet kapott. A levélben egy nyájias idegen azzal fenyegette, hogy tekintettel a francia munkások mozgalmára, fel fogják gyujtani a gyárat. Más gyáros rosszul aludt volna aznap éjszaka, de Kruppot nem bántotta a dolog. Másnap reggel összes munkásait a gyár udvarára gyűjtötte és felolvasta nekik a levelet. Azután mosolyogva tette hozzá:

— Ha felgyújtjátok a gyáramot, hát leég. Én nem fogom újjá építeni. Elég gazdag vagyok, és különben is szükségem van a nyugalomra.

Szólt és visszament az irodájába.

— **Haldokló Afrika-utazó.** Bécsből táviratozza tudósítók, hogy *Baumann* Oszkár, a birneves Afrika-utazó *haldoklik* s már ellátat a halotti szentészekkel. *Baumann*, aki tizennégy évvel ezelőtt indult először utnak a Kongó-expedícióval, még fiatal ember, harmincöt éves.

— **Főiskola Szegeden.** Szeged város tanácsa mai ülésében elhatározta, hogy a kormányhoz feliratot intéz a végett, hogy Szegeden a város támogatásával jogi vagy technikai főiskolát állítson fel. A felirat elkészítésére *László* Gyula helyettes polgármester elnöklésével egy nagyobb bizottságot küldtek ki, amely legközelebb megkezdi tanácskozását.

— **A nagy idők emléke.** Az öreg *Lukács* János nagy beteg volt, mikor meghallotta, hogy nagy ünnepség van szerte az országban. Alig bírta a lába, de azért feltápászkodott valamiképpen s nem hallgatott a marasztaló szóra. Talán nagyon is erősen utáltak meg a régi idők emlékei, mikor még neki is megszé volt a világ, bár véres volt akkor a mező s az ágyúszó járta. Akkor, negyvennégyen...

Az öreg felkelt hát október hatodikára s elment a templomba s gróf *Vécsey*néhez. Aztán hogy hozta, visszafeküdt az ágyába, befordult a fal felé s sohasem ébredt fel többé.

— **Ölt a rendőrségi fogházban.** Erdős Ferenc csongrádi születésű 24 éves borbélysegédet az érrel botnyagos részessége miatt bekesérték a VII-ik kerületi kapitányságra s a fogház egyik cellájába zárták, hogy ott aludja ki a mamorát. Ma reggel ki akartak bocsátani, a szerencsétlen emberen azonban kitört a delirium tremens s rugott, harapott, kapálózott, úgy hogy a rendőrök alig tudták lefojni. A rendőrorvos megállapította, hogy Erdős közveszélyes örült, miért is a lindtmezei tébolydába vitték.

— **A szorgalmas iskolás gyermekek.** Szép ünnepség folyt le tegnapi vasárnap, a Zion jótékony-sági egyesület. *Spannberger* Alajos iskolai igazgató és bizottsági elnök elnöklésével ez évben kiosztották az ezredév emlékére alapított jutalmakat (800 korona) ötven szorgalmas fiú- és leánygyermek között. A bizottsági elnök az ünnepi ülést a jutalmazottakhoz intézett buzgó beszéddel nyitotta meg, mire *Vészi* József országgyűlési képviselő, az egyesület igazgató-sági tagja mély hatással fejtette a milleniumi jutalmaknak úgy hazafias, mint emberbaráti oliját s a jutalmazottaknak szívökre kötötte, hogy ismereteiket mindenkor csakis úgy értékesítsék, hogy a hazának és az emberiségnek is szolgáljanak velük. Aztán kiosztották az 50 és 10 korona között váltakozó jutalmakat és csinosan kiállított emléklapokat, mire a gyermekek nevében *Haber* István gimnáziumi tanuló és *Kürthi* Margit polgári leányiskolai tanuló csinos beszédben köszönték meg a jutalmakat. Majd *Tenczer* Pál mondott lendületes beszédet, kiemelve, hogy a milleniumi jutalmak nem szegénysorsu tanulóknak adott segíégek, hanem szorgalmas tanulók megrajalmazásai, melyek főképpen arra ösztönözzék őket, hogy összes tudasukkal és tehetségükkel a magyar nemzeti eszmét, de különösen a magyar nyelvet minden téren djalra segítsék. Az ünnepélyen közéletünk több előkelősége is megjelent.

— **Lederer kapitány és a gyalogosok.** Kicsi esetekből születnek meg a nagyok. Ne tessék térfára venni a dolgot, mert bizony nagy dolog az is, hogy aki sokat jár, akinek szaladás a kenyerre, ne pusztuljon bele a gyaloglásba. S voltaképpen nem is a eszmasarok itt a fő, hanem az eredménye, a sok irás, amiben bakák meg levélhordók himnuszt zengenek prózában arról, hogy mesoda gyönyörűség a Lederer-féle eszmasarokkal ellátott lábbeliben masirozni meg futni végig az utcán a sok levéllel napjában négyezer-ötször s emeltről-emelre, folyosóról-folyosóra... Lederer nem feltaláló a polgári foglalkozására nézvést, sőt nem is polgári foglalkozása van neki. Honvédtiszt, akinek a századában vélellenül sok volt a gyöngelábu legény. Ezek persze elhullottak a nagy utakban, a szép glóriában olyan hézagok maradtak, mint amikor a fésűből kitörnek a fozak. Szóval — nem volt szép század. S Lederer főhadnagy ur — azóta kapitány — valami módot keresett arra, hogy megkönnyítse a bakának a járást. És talált is. Két vékony deszka közé egy vén diványból kiszedett óeska rugót tett s azt szegette föl egy bakkanesra a sarok helyére. Éppen ilyen persze a másik bakkanesra is és a gyöngelábu legény — aki talán ludtalpu is volt egy kicsit — remekül masirozott. Bele se fáradt. A találmányt aztán tökéletesítette a főhadnagy ur. Nem vén kanapékól szedegette ki az óeska rugókat, hanem csináltatott újakat s a tökéletesített eszmasarokot fölajánlotta a hadügyminiszternek meg a kereskedelmi miniszternek, a levélhordók számára. Mindenfelé a próbátolt tették függőbe azt, hogy csinálnak-e vásárt, vagy nem. S a próba fényesen bevált. A budapesti levélhordók egy része már pár hónapja olyan topánkákkal taposza az utcákat, a melyekre Lederer-féle sarok van felszerezve s most aztan megtribikázott iverken nyilatkoznak a tapasztalataikról. Mindenik díeséri az egyszerű találmányt. Valóságos megváltás rájuk nézve ez a rugóra járó eszmasarok s az, hogy egy viccesebb levélhordók közül mégis jobb szeretne egy villamos szabad-ígyvet, mint patent eszmasarokot, nem von le a találmány nagy értékéből semmit. Elvégre kocsin járni mindenképpen jobb, mint gyalogolni. Katonák is kipróbálták a Lederer-féle sarkot s ott is remekül bevált. És bizonyára nagyon el fog terjedni majd mindazok között, akik sokat gyalognak. A hordároknak is sokkal kellemesebb lesz a dolog ezután. Tehát Lederer kapitány is sokkal okosabbat talált ki egy véletlen ötlettel, mintha valami új golyószórón törté volna az eszt. A gyalogjárók nagy társadalma szívesen gondol majd mindig rá.

— **Vége a papirforintnak.** Még három hónapi ideje van annak, akinek sok a papirforintos. Ha addig nem siet beváltani csengő koronákra, ezüstforintosokra, akkor ugyan pipára gyu azt valamennyivel. Mert akkor már végleg eltűnnek az értékek sorából. A belügyminiszter ma körrendeletet adott ki és figyelmezteti az összes hatóságokat és a közönséget is, hogy az egy forintosokat az állampénztár csak ez év végéig váltja be. Azontul pedig értékük megszűnik és többé be nem válthatók.

— **Megszökött házasságsegedelő.** Megirtuk a minap, hogy egy szelhamos, aki *dr. Wallis-olle* *Szafra* főorvosnak adta ki magát, egy nevelőnő, akinek házasságot ígért, 3500 forint ere éig becsapott es azután megszökött. Úgy látszik, hogy a szelhamos iparszerű foglalkozott a házasságsegedeléssel, mert ma egy újabb áldozata, aki szinten nevelőnő, feljelentést tett ellene a főkapitányságnál. Eutól 500 forint készpénzt csalt ki a szelhamos s az ékszerait is elzabolosította.

— **Pachmann ur, a kedélyes apa.** A New-York Journal egy munkatársa meginterjúvolta *Pachmann*t, a híres zongoraművészt. Azt kérdezte meg tőle, hogy mi a véleménye — *Labiról*. Ez eddig nem voltna érdekes. Amikor azonban megtudjuk, hogy *Pachmann* nem más, mint *Labori* feleségének első férje, akkor mindjárt pikánssá válik a dolog. *Puchmann* a következőképp nyilatkozott:

— *Labori! Labori!* Nagyon szeretem *Labori*t. Nagyon jó apja gyermekeimnek! Amikor megtudtam, hogy ügyvédi tisztelése teljesítése közben rálőttek, úgy éreztem, mintha vasmarok szoritán össze szivemet. Nagyon jó barátok vagyunk. Ön esodálkozik ezen? Felesége, aki egykor az én feleségem volt, angrvali jószágú asszony. És *Labori* boldoggá teszi őt. Valóban, legendába illő gyöngéd viszony van közöttük. Akármily rosszkedvűen érkezik is haza *Labori*, a feleségének csak zongorához kell ülnie, hogy fölvidítsa. *Semiramisból* a *cavatinet* szokta neki játszani. De nemcsak művésznőnek, hanem háziasszonynak is kitűnő!

Igy nyilatkozott *Pachmann* ur a feleségéről. És miért vált el tőle?

— **Csendes tüntetés.** A szociáldemokraták, mint már megirtuk, tegnapi gyűlésükön elhatározták, hogy ma este megint tüntető sétát rendeznek az *Andrássy-uton*. Már a tegnapi gyűlésen kimondták, hogy ma esendesen viselkednek, úgy, hogy a rendőrségnek egyáltalán nem adnak alkalmat arra, hogy beléjük köthessen. Úgy is történt: a ma esti séta megtörtént a nélkül, hogy csak egy ember is letartóztatott volna a rendőrség. Szívesen konstatáljuk azonban azt is, hogy a rendőrség ezuttal páratlan tapintatossággal járt el, amennyiben nem is mutatkozott a tüntetők előtt. Nagy intézkedéseket tett ugyan a rendőrség, mert maga sem hitte, hogy a mai nap olyan *csöndesen* fog elmúlni, de a rendőröket csak készenlében tartották s nem vezényelték ki, hogy rendet csináljanak az *Andrássy-uton*. És ez volt a legjobb, a legdicséretreméltóbb eljárás a szociálistákkal szemben.

A mai séta úgy fénylo tájban kezdődött, amikor a mellékutakból egyszerre csak mintegy kétszáz szocialista munkás verődött össze az *Andrássy-uton*. Ez a kis csoport kezdte meg a tüntető sétát, de ez a szám alig egy negyed óra alatt annyira emelkedett, hogy ekkor már körülbelül ezer ember sétált az *Andrássy-ut* jobboldali gyalogjáróján. Ez a tömeg egypárszor végigsétált az *Andrássy-ut* elejétől az *Oktagonig* s megint vissza. A séta olyan csöndes volt, hogy még beszédet is alig lehetett hallani s a rend is olyan nagy volt, hogy a rendes sétáló közönséget nem zavarta meg a szociálisták sétéja.

Rendőrök az egész idő alatt alig lehetett látni, csupán egy csomó rendőrtisztviselő — élén *Czaplik* rendőrfőosztossal — sétált az *Andrássy-uton*, de ők sem avatkoztak bele a szociálisták multságába.

Esi kilenc óra után a vezetők az *Oktagon* közelében kiadták a jelszót a szétoszlásra. A jól felgyelmezett tömeg egyszerre csak szétvált. A legnagyobb csoport a körutnak tartott s úgy ment hazafelé; a kisebb csoportok pedig a mellékutakban tüntek el. Egy negyed tizkor már visszakapta rendes képét az *Andrássy-ut* s fél tizkor a rendőrök is hazavonultak.

Hire járt, hogy a szociálisták ma este a szabadélv-klub elé akartak vonulni. A hír a rendőrséghez is eljutott s intézkedéseket tettek az esetleges tüntetés megállítására. A szabadélv-klub felé vezető mellékutakat megrakták rendőrökkel, szükség azonban nem volt erre az intézkedésre s ezek a rendőrök is hazavonulhattak fél tíz tájban.

A szociálisták mai sétéját is nagy közönség nézte, amely mindvégig kitarított, lesve várva, mi lesz. A publikum esalódottan távozott.

— **Helybenhagyott anyósvicc.** A anyósviccek eddig legtöbbször csak az élelapokban szerepeltek. Most — mint a *Jogtudományi Közöny* írja — a törvény elé is eljutottak. Egy németországi városkában egy öreg asszony temeték. A veje is ott állt a sir mellett, a gyászoló közönség közt s amikor a koporsót leeresztették, ő is dobott rá egy rugót. Még pedig ezzel a kiáltással:

— A soha viszont nem látásra!

A rendőrség följelentette a szomorodott szívű vőt s a törvényszék *grober Unfug* címén el is ítélte. A vő azonban felesbeztess a Reichsgericht föl is mentette.

— **A férj tanácsára.** *Temesvári* levelezőnk táviratozza, hogy az ottani törvényszék ma *Kiszlő* községen exhumáltatta a *Drágits* Ilona gazda nejének holttestét. A fiatal asszony férje tanácsára egy *Pila* nevű kuruzsló asszony kezeibe esett és nemsokára azután belehalt. Az esetet az ottani orvos jelentette föl. A férjet és a kuruzslót letartóztatták.

— **Luccheni életmódja.** A genfi *Prison de L'Eveche* nevű börtönben sanyalódi *Luccheni*, a királyi gyilkosa. Így hittük legalább maig, amíg egy Genfből érkezett levél ki nem derítette, hogy tulajdonképpen jót él ott a világát a gyilkos. *Luccheni* védője ugyanis levelet írt egy budapesti kriminalistának, amelyben részletesen leírja *Luccheni* életmódját a börtönben. Az életmódja kitűnő, mondhatnók uras. Reggel fél liter kávét kap a gonosztevő. Néha kávé helyett csokoládét adnak neki. Délben ebédre egy liter főzeléket kap *Luccheni*. Ez bab, rizs, makaroni, káposzta, gyümölcs-befőtt, vagy zöldség-főzelék szokott lenni. Csütörtökön és vasárnap 300 gramm húst kap burgonyával. Néha még salátát is adnak a hushoz. Este levest és zöldséget vacsoráznak. Ezenkívül minden két napra kijár neki 1300 gramm kenyér, sőt ha szorgalmasan végzi a rabmunkát, még két deci vörösbort is adnak neki. Alig hisszük, hogy raboskodása előtt jobb életmódja volt az elvetemült gyilkosnak, mint mostanában.

— **A néni.** Temesvárott van egy néni. Biz' az már nem menyecske, mert kerek százege esztendő. A napokban beállított a polgármesterhez s csak annyit kért, hogy valami kis ennilót adjanak neki, nehogy éhen haljon.

— Hogy hívják kendet? — kérdezték tőle.

— Hogy hogy? — Szegény néni már bizony ő azt sem tudta. Mindössze arra emlékezett, hogy negyvennyolcban markotányosnó volt. Vitte a legények után az ennilót. Sok kenyeret, cipőt... ám mind elfogyott, ugy, hogy most egy falat sem maradt meg belőle az ő számára.

Természetes, hogy a város gondjaiba fogadta a nénit.

— **Halálözös.** Dr. Csányi János, a váci takarékpénztár igazgatója, tegnap Vácra 45 éves korában éppen a születésnapján, hirtelen elhunyt. A boldogult előbb ügvedő volt Vácra, majd megválasztották városi tisztii ügyésznek, később pedig takarékpénztári igazgatónak. Előző volt a dílos egyesületnek, az iskolásoknak, főpáncsnok a tüzoltársaságnak, amely most jübült. Övegye, két kis fia és nagy rokonság gyászolja elhunytát.

— **Holttest a sínek.** Temesvárról táviratozzák, hogy a dőben Nagykikindáról elinduló gyorsvonat Szent-Hubert táján a 343. és 344. számú órház között egy ismeretlen iparost gázolt el. A mozdony a szó szoros értelmében kettő vágta a szerencsétlent és a fél holttestet majdnem 100 méterre vitte magával, a nélkül, hogy a vonszlamolyt észrevett volna valami. Csak a pályáór találta meg később a kettővágott holttestet a sínek mellett. A holttest közelében egy levélördéket találtak, amelyből azt következtetik, hogy az ismeretlen öngyilkosságot követett el. A vizsgálatot megindították.

— **A főkapitány a közbiztonságról.** A főváros közigazgatási bizottsága ma délelőtti ülést tartott, amelyen *Rudnay* Béla főkapitány jelentést tett a főváros múlt hónap közbiztonsági viszonyairól. A főkapitányi jelentés szerint a múlt hónapban kedvező volt a közbiztonság. A jelentés adatai közül közölik a következőket: Az ember élete és testi épsége ellen 307 büncselekedet irányult, míg a vagyon ellen elkövetett büncselekedet száma 826 volt. A legnagyobb rész csekély jelentőségű. A lopások száma a múlt hónapban 62 volt. A bíróság hatáskörébe tartozó büncselekedet miatt 299 embert tartóztattak le, kik közül 227 az illetékes bírósárhoz került. A telonügyszótályban 1778 ember ürvét intézték el. A múlt hónapban kiltották a fővárosból egy-öt évre nyocvanegy embert, mindenkorra kilencet; közülük tizenegy külföldi volt. A bizottság a jelentést egyhangulag tudomásul vette.

— **Halál a sínek.** A külső-keresepi-ut 42. számú ház előtt a cinkotai helyi érdekű vasut mentén húzóó arokban talant este súlyosan megsebesülve, eszméletlenül találtak *Székely* József kirbei születésű, 38 éves napszámot. A mentőket hívták segítségül, akik a szerencsétlent a Rókus kórházba szállították, ahol rövid kioldás után meghalt. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlent a viomsai vasut üttette el.

— **Lövöldöző férj.** *Piroch* István napszámos ma délután negy órakor a II-ik kerület, Szegényház-utca 38. szám alatt levő lakásán a feleségére született *Habuska* Mária-ra egy revolverből hatszor rálőtt. Az asszonyt egy lövés találta, amely súlyosan megsebesítette. *Piroch* ma délután részegen ment haza s öszszelőlközött a feleséggel, aki nem maradt adósa. A részeg ember egyszerre csak előkapta revolverét s hatszor rálőtt a feleségére. A lövés zarára a szomszédok beszaladtak, lefogták a részeg embert s mentőket hívták a súlyosan megsebesült asszonyhoz. *Piroch*ot a rendőrség letartóztatta s átadja a királyi ügyészségnek.

— **Halál egy kapukülső miatt.** *Senkő* János cipészlegény *Galvák* József 45 éves napszámossal lakott albertben a Védgat-utca 22-ik szám alatt. Pénteken este *Galvák* öszszelőrködött a szoburával, mert ez autológ evesztet egy kúcsot. Nagy haraggal felkúrtok le pénteken a veszedékes után s szombaton reggel, amikor telebredtek és újra öszszelőrköztek, *Senkő* tagadta, hogy ő vesztette volna el a kúcsot s a pörökedés csakhamar tetlegességgé fajult. *Galvák* ugyanis félkapot egy botot és *Senkő*t alosan hába vágta vele. A földindított cipészle-

gény hirtelen megfordult és a kezében levő dikicset házigazdájá hasába dörte. *Galvák* éles sikoltással rogyott a földre, ahol eszméletlenül terült el. A dikics olyan széles sebet vágott a hasán, hogy a belei mind kifordultak. A házbeliek a lakodakós zajára besiettek s a gyilkos suszterlegényt lefogták s a mentőkért telefonoztak, akik *Galvák*ot a Rókus kórházba vitték, ahol egy órai kioldás után meghalt. *Senkő*t a rendőrség letartóztatta.

— **Az osztályorszájáték húzása.** Az osztályorszájáték mai húzásának eredménye a következő: *Tizezer koronát nyert* a 49868 97514, *ötézer koronát* a 42282 7799, *kétezer koronát* a 41956 40563 9837 80347 1663 54494 63870 74859 33512 38537 12379 79121 61155 53522 58758 ezer koronát a 29351 90371 94810 26936 79452 47280 92050 20462 60404 18544 37090 2429 65138 79137 62563 76972 43745 83550 64226 31610 45119 7687 67869 89911 84045 37919 10402 51477 60285 88041 18111 49969 95015 és *ötszáz koronát* a 84019 47599 62509 84206 33983 77950 53184 85278 61464 54630 85490 9587 41750 5455 15052 46962 40222 54283 18022 4971 25722 61800 70264 25299 17907 71985 98665 17067 számú sorsjegye.

— **A regruták kiképzése** valamennyi csapatnál már javában folyik és sok szülő gondol a hosszú három évre, amelyet fluk a katonaságnál tölt, a nélkül, hogy setené, hogy törvényes jogzime van a fluk kedvezményre. Aki tehát valamely kedvezményt akar élni a fénleges szolgálatban, például mint családfelett ró, öröklött mezőgazdaság tulajdonosa a pórtartalekba akar jutni, vagy méltánylandó ok mellett egyik ezredből a másikhoz magát áthelyeztetni stb., annak sietnie kell jogait érvényesíteni, mert különben lejár a kiképzési idő. Aki ez ügyekben, valamint kivételes nőülési engedélyek, utelvelek s általában a hadi szolgálattal összefüggő ügyekben utbaigazítást akar, vagy törvényes jogait gyorsan érvényesíteni akarja, az forduljon bizalommal a Budapestben, VII. Keresepe-ut 6. szám alatt fennálló *Dominke* János volt cs. és kir. százados katonaiurvi irodájához, mely minden törvényes katonai ügyben a leglékissmeretesebb, a felek teljes mezelegedésere jár el. Ez iroda nélkülözhetlen volt bizonyítja az is, hogy az iroda közbenjárását, alig egy évi fennállása alatt köriegyzőleg hitelesített tanúsítvány szerint október 7-ig 8563 fél vette igénybe s nemcsak magánosok, de katonai parancsnokságok részéről is a legmelegebb elismerésben részesül, amiről bárki meggyőződhet. Az irodában különben csakis szakemberek, jogászemberek és nyugalmazott tisztiek dolgoznak s így megbízhatósága ketszegtelen.

— **Angol ruha.** *Berger* Laioné udvari szállító külön műhelyben, Harmincad-utca 3. szám alatt, mérték után férfi szabók készítenek angol női ruhákat *Buvin* londoni udvari szabó modelljei szerint. Minták a vidékre bérmentve küldetnek.

Az özvegy trónörökösne házassága.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, október 9.

Már néhány hónapja kering a hír a főváros arisztokrata-körében, a kaszinókban, hogy boldog emlékezetű *Rudolf* trónörökös övegye, *Stefánia* főhercegasszony leteszi az özvegyi fátyolt és egy magyar gróffal házasságra lép. Akkoriban még nem öltött komoly formát a hír, s éppen ezért a nyilvánosság előtt nem is vettünk tudomást róla. Most azonban mint bizonyos dolgot jegyezzük fel, hogy *Stefánia* özvegy trónörökösne a legközelebbi időben öltár él lép *gróf Lónyai Elemérrel*.

Ennek a föltötte érdekes házasságnak az ügye márkorra tavasszal a terf stádiumában volt. *Gróf Lónyai Elemér*, aki a római osztrák-magyar nagykövetségnél követségi titkár volt, már akkor lemondott diplomáciai pályájáról, hazajött Magyarországra s beregnyeyi birtokán telepedett meg. A nyáron olaszii kastélyát teljesen átalakította, újból rendezte be, hogy fejedelmi nejét annak idején méltó környezetben fogadhassa.

Nagylónyai és vásáros-náményi *gróf Lónyai Elemér* még fiatal ember. Az elegáns, rokonszenves diplomaták közül való, akik első találkozásra lebilenselik az embert. A gróf — a mellett, hogy tetőtől talpig magyar — angol stílus ember. Sok ideig tartózkodott Londonban, ahol a brit szokásokat nagyon megszerette. Angolos módra él, angolos módra öltözködik. Aki személyesen ismerik, nagy elragadtatás hangján beszélnek róla.

Az özvegy trónörökösne tavaly ismerkedett meg vele. Percig sem habozott, hogy szíve vonzalmának teljes érvényesülést szerezzen s amikor a gróf megkérte a kezét, beleegyezett a házasságba.

Mint mondják, *Stefánia* főhercegasszony még az idén kikérte a házassághoz a király beleegyezését. Akkor az a hír járta, hogy az udvarnál bele is egyeztek a házasságba, két kikötéssel. Az egyik az volt, hogy az özvegy trónörökösne várja meg, míg leánya, *Erzsébet* főhercegnő férjhez megy. A másik: hogy házassága esetén minden időkre mondion le az özvegy trón-

örökösne és főhercegnő címéről. *Stefánia* természetesen hajlandónak nyilatkozott arra, hogy mind a két feltételnek eleget tesz.

Legujabban — hír szerint — nem is kell bevárnia lánya férjhezmenetelének napját s így már a legközelebbi jövőben frigyro léphet *Lónyai* gróffal. Arról is beszélnek, hogy az esküvő után az új pár Magyarországon, *Lónyai* gróf birtokán telepszik le s azontul is állandóan itt marad. Arisztokrata körökben általános az öröm a föltött, hogy *Rudolf* trónörökös szépséges özvegye, a mi országunkban nagy szeretettel környezett főhercegasszonyból — magyar grófné lesz.

Az özvegy trónörökösasszony eljegyzéséről a *Neues Wiener Tagblatt* is hírt fog adni holnap számában. Az oltani lapok, mint tudósítók *Bécsből* telefonozta, nem fogják említeni *Stefánia* főhercegné és gróf *Lónyai* Elemér nevét, hanem úgy fogják közölni a hírt, hogy a „császári csaláldhoz tartozó, magasrangú özvegy legközelebb el fogja magát jegyezni egy magyar mágnással, aki Ausztria-Magyarország diplomácia szolgálatában van a külföldön. A menyasszony az eljegyzés előtt le fog mondani jogairól.”

Bécsbe Budapestről jutott el az özvegy trónörökösasszony eljegyzésének a híre, amelyet illetékes helyen sem titkolnak többé.

Varga Ottó ügye.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, október 9.

A denunciált tanár ügyében ma csak úgy dőltek a nyilatkozatok. Van köztük érdekes is, jelentéktelen is. Arról azonban valamennyi tanuskodik, hogy *Varga Ottó* ügye egyre szélesebb hullámokat ver, amelyek nem is fognak egyhamar elsimulni, ha világosságot és igazságot nem kap a tudós tanár.

Legfontosabb a mai nyilatkozatok közt az *Országos Középiskolai Tanáregyesület* igazgató-választmányáé. Tegnap értekezletén ez az egyesület a következőket határozta:

A *Varga Ottó* ellen indított vizsgálat kérdésébe az egyesület beleavatkozni egyáltalán nem akar és bizalommal várja az igazságot ítéletet. Három nap óta azonban az egész sajtót bejárta az a hír, hogy *Varga Ottó* ellen a terhelt adatokat a saját tanítványainak felbuztatására révén gyűjtötték. Ezt a hírt illetékes helyről meg nem cáfolták, tehát úgy látszik, hogy a hír teljes mértékben igazat mond. Ezt az egyesület máig is hihetetlennek tartja, de amennyiben megtörtént, a legnagyobb felháborodással kell a házasságnak ezt a módját tudomásul venni. A választmány sürgős felterjesztést intéz a vallás- és közoktatási miniszterhez: nyugtassa meg alkalmassá módon mielőbb a felháborított közhangulatot.

A fölterjesztést még tegnap este megszerkesztették s a reggel már át is adták *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatási miniszternek.

Megszólalt a *Ferenc-József* intézet tanártestülete is. Mindenekelőtt kijelenti, hogy a fegyelmi ügy nem rája vonatkozik, hanem a II. kerületi gimnáziumra.

Dr. *Demeczyk Mihály*, a *Ferenc-József*-intézet kormányzója *Varga Ottó* tanár fegyelmi ügyét létrehozó körülményekben az intézet növendekéi avagy az intézet tanarai közül soha senkit ki nem hallgatott és denunciálásra fel nem bízott.

Igy szól a nyilatkozat, amely abba a rég elkopottat formába buvík, hogy *Demeczyk* mint ilyen, nem tett semmit. Hogy mint olyan mit tett, ahhoz semmi közünk... Ezt már ismerjük. Nekünk meg semmi közünk *Demeczyk* urhoz, mint a *Ferenc-József* intézet kormányzójához. Mint a II. kerületi gimnázium igazgatójáról, beszélünk róla.

De itt van erre a válasz. Nyilatkozik a II. kerületi gimnázium tanári testülete is. Szól pedig a nyilatkozata a következőképpen:

A II. kerületi kir. egyetemi katolikus főgimnázium tanári testülete sajnálatl látja, hogy egyik tanártársuk ügyét a tényállás alapos ismerete nélkül tárgyalják a lapok, miközben nem kimélnék sem személyeket, sem intézményeket.

A vizsgálat befejezése előtt nem tartjuk magunkat illetékeseknek, hogy akár egyik, akár másik irányban állást foglaljunk, annál kevesebb, mert a vizsgálat folyamán fölmerült súlyos vádakról eddig — testületünk ama tagjai kivételével, akik a fegyelmi vizsgálatban részt vettek — nekünk is csak annyit tudomásunk volt, amennyi a lapokból meríthettünk. Azt azonban már most ki kell jelentenünk, hogy a testület tagjai az igazgatóval általában mindig jó viszonyban voltak és vannak; továbbá, hogy előtünk az igazgató a leghatározottabban kinyilvánította, hogy a tanulókat sem azzal meg nem

bizta, hogy Varga tanártársunk előadását neki lestenografálják, sem pedig semmiféle az előadásokról fölvevett jegyzeteiket nem olvasta; de főképpen tiltakozni kell az ellen a gyanúsítás ellen, mintha az ifjuságot ebben az intézetben nem nevelnék hazafias szellemben.

Budapest, 1899. október 9-én.
A II. ker. egyetemi kath. főgimn. tanári testületé.

Ez annyiban érdekes, hogy ez se mond semmit. Néhány frázis, az igazgatóval folytatott csövegés reprodukálása és — semmi egyéb.

Szerlelemhegyi Tivadar, az intézet tanára egy estilapban ekként nyilatkozik:

Tekintetes szerkesztőség!

A Magyarország két utolsó száma Varga Ottó tanár ügyében olyan értelmű cikkeket hozott, hogy Varga Ottót néhány tanártársa vagy tanítványa felségserítő előadásaiért följelentette, s mivel több más napilap urvanazt írván, némelyik engem is a följelentők közé sorol, sőt sejtetni engedik azt is, hogy flam is följelentő, — tisztelettel kijelentem a tekintetes szerkesztőség előtt és ezen az uton a többi lap előtt is, hogy ez vagy otromba gyanúsítás, vagy alávaló, rosszakaratu rágalmasz. Se én, sem flam nem jelentettünk fel senkit. Hogy én mit mondtam akkor, amikor felsőbb hatóságaim ezen ügyben kikérdezték, az lelkiismeretem és az igazságszolgáltatás dolga. Ennek a révén azt hiszem, nemsokára világos lesz a lapokban nagyon is elferdített dolgot.

Budapestben, 1899. október 9.

Teljes tisztelettel
Szerlelemhegyi Tivadar.

Megjegyezzük, hogy erre a nyilatkozatra nemsokára csattanós felelet fog napvilágot látni.

Dr. Balog Imre ügyvéd felhívást tesz közzé, kérve Varga Ottó egykori tanítványait, hogy a holnapi (keddi) nap folyamán okvetlenül írják alá a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez benyújtandó emlékiratot dr. Hindy Attilánál (Ferenc-kört 15.), mert a miniszter szerdán délelőtt tíz órakor már fogadja a küldöttséget. A vasárnapi értekezleten kiküldött hatos bizottságot pedig értesíti, hogy a miniszter szerdán délelőtt tíz órakor és pedig a minisztérium épületében fogadja a küldöttséget. Eltérőleg tehát az eddigi megállapodásuktól, már fél tíz órakor kell találkozniok s pedig a változott helyzethez képest, lakásán, Gyár-utca 42. II. emelet.

(Tüntetés Demeczy ellen.)

Már a tegnapi értekezlet után bangoztatták Varga Ottónak volt növendékei, hogy tüntetni fognak Demeczy Mihály, a Ferenc József-intézet kormányzója ellen, aki tudvalevőleg a hajsztát megindította Varga professzor ellenében; tegnap azonban a tüntetés elmaradt, mert — vasárnap lévén — nem volt bizonyos, hogy otthon találják-e Demeczyt a lakásán. Azt határozták tehát, hogy Demeczy ellen, aki egyetemi magántanár, ma délelőtt fognak tüntetni az egyetemen, amikor megjelenik, hogy előadását megtartsa.

Délelőtt tíz óra nagy sereg egyetemi hallgató gyült egybe a második emelet tizedik számú terem ajtaja előtt. Demeczyt várták, de már fél tizenegy is elmúlt és nem jött előadást tartani.

— Megérezte, hogy meg akarjuk abcugolni!
— Nem mert eljönni a gyáva!

Ilyen és egyéb, erősebb megjegyzéseket tettek Demeczyre, majd pedig a mozgalom vezérei kiadták a jelszót:

— Föl Budára, ha ő nem jön, keressük mi fel s tüntessünk az áruló ellen!

Egyszerre megindult a csapat, mintegy háromszáz egyetemi hallgató s zugva-zajongva vonultak be a Szerb-utca. Itt azonban vezetőik tanácsára eloson-desedtek, hogy a rendőrségnek okot ne adjanak a közbelépésre. A Lánchidon és Albrecht-uton át jutottak az Ilona-utca, ahol a Ferenc József-nevelő-intézet van.

Amint ide értek, egyszerre óriási abcugolásban tört ki a tömeg.

— Abcug Demeczy, le a denúciánszal!

A fülsekkítő abcugolás és füttyülés felhangzott az intézetbe és egymásután nyitlak ki az ablakok s a tanárok és tanítványok onnan nézték, hogy mi történik alatt, az intézet előtt.

A csapat vezérei, akik — növendékei lévén a

Ferenc József-intézetnek, — ismerték a járást az épületben, kiadták a jelszót, hogy föl kell vonulni Demeczyhez az iskolába.

Ugy is történt. A háromszáz emberből álló csapat óriási zajongással bevonult az intézet kapuján s megindult föl, a második emeletre. Felvonulás közben botokkal, kézzel döngették az ajtókat, ablakokat s olyan zajt csaptak, hogy az egész épület rengett belé.

A termekből a nagy zajra kijöttek a tanárok, tanítványok s míg a tanárok egy része visszavonult a tüntetés elől, a növendékek közül többen a tüntetőkhöz csatlakoztak s ezekkel együtt abcugolták Demeczyt.

Az egyik teremből Pokorny Emánuel és Szerlelemhegyi Tivadar tanárok jöttek ki a nagy zaj és lármá hallatára. Szerlelemhegyi, akinek Pokornyval együtt része van a Varga Ottó ellen indított hajsztában, beszédet akart intézni a tüntető ifjusághoz, hogy lecsendesítse. Fellépése azonban csak olaj volt a tűzre, mert a fiatalok nem engedte szóhoz jutni Szerlelemhegyit.

— Abcug a spicikkel!
— Le a denúciánsokkal!
— Magukat kellene felfüggeszteni egy lámpára!
Ilyen kiáltások hangzottak feljűk s a két professzor jónak látta a visszavonulást, mert különben még egyéb baj is történhetet volna.

Az igazgatósági iroda elé vonultak a tüntetők, azt azonban már zárva találták. Ez dühössé tette őket s elkezdtek az ajtót döngetni, hogy az majd beszakadj, amikor pedig elvonultak, mindenki ütött egyet botjával az ajtóra.

A tömeg bevonult az intézet dísztermébe s itt egy kis tüntetést rendeztek az ott felállított Deák-szobor előtt, amely hű másolata a Ferenc József-terem álló Deák-szobornak.

— Ez volt a nagy férfi. Lojális volt, de nem hazaáruló!

— Ettől tanuljon Demeczy!
A díszteremből levonult a tömeg az utcára, ahol még egy ideig abcugolták a kormányzót, majd pedig a Puky-kerten át az intézet kertjébe vonultak, ahova az igazgatósági iroda ablakai nyílnak.

Itt megismételték a tüntetést és csak úgy hul-lottak a jó kívánságok Demeczy és Szerlelemhegyi fejére.

— Hazaárulók, besugók, le veletek.
Még egy kis macskazene s már indulni akartak, a mikor eléjük került Bornemisza rendőrfelügyelő, néhány rendőrrel.
— Felkérem az urakat, hogy távozzanak az intézet elől! Szólt a rendőrfelügyelő az ifjusághoz.
— Még csak Varga tanár ur lakása elé megyünk! — volt a felelet.

Varga Ottó lakása előtt, amely a Logody-utca 62-ik szám alatt van, hatalmas éljenzés hangzott föl, mikor odaért a tömeg.

— Éljen Varga Ottó, le a hazaárulókkal, abcug denúciánsok!

Varga Ottó a zajra kitekintett az ablakon, mire uj, lelkes éljenzés keletkezett.

Varga tanár kinyitotta az ablakot s beszédet intézett az ifjusághoz.

— Köszönöm — ugymond — az önök szimpátiájának ezt a szép megnyilatkozását, de ezental is, mint eddig, a legnagyobb csendben akarok harcolni igaz ügyemért. A hosszú idő alatt, amióta ellene az aknamunka folyik, már csaknem elvesztette reményességét, de most, amikor látja, hogy annyi jelentékeny organum felismerte az ő igazát és támogatására siet, visszanyerte önbizalmát. Az ellene indított támadás rá nézve hasznos tapasztalat, az ifjuságnak pedig utralvó jóvendő útjára, mert láthatja, hogy a tisztesség embert becsületes munkájában meg lehet ugyan zavarni, de az igazságot agyontiporni nem lehet.

Hatalmas éljenzés hangzott fel a beszédre, majd Obernyik József joghallgató tolmácsolta az ifjuság érzelmeit, azt kívánva Vargának, hogy igaz ügye diadalra jusson.

Még egy darabig éljeneztek a tüntetők a kedvelt tanárt, aztán pedig apróbb csoportokban — úgy, amint jöttek — a legnagyobb csendben átjöttek Pestre.

(Egy Varga Ottó-est a vidéken.)

Egy vidéki tanártól ma a következő levelet kaptuk:

Igen tisztelt Szerkesztő ur!

A Varga Ottó esetéből kikandikáló spili-rendszer végtelenül fölháborított. A jeles tanár megvizsgálása, de a közvéleménynek tájékoztatása érdekében is hadd ismeretek meg egy husz év előtt történt esetet már csak annak a bebizonyítására is, hogy az emberek gonosz butasága és szervilis nagyravágásuk akkor éppen olyan volt, mint ma. Hiszen az ok is ugyanaz volt, a lemondás erényének ma már hála isten felmondott rendszere.

Ezernyolcszáznyolcvanban egy alvidéki városban egy német nemzetiségi párt alakult. Ennek a pártnak a lapja a többi közt ilyen szeretetreméltó dolgokat írt: „A szülött magyar ember nem is lehet tisztességes polgár. Gondoljuk csak meg: ez a vitéz nemzet, és — dolgozni . . .”

Az ottani magyar középiskola egyik tanára ezt a lapot a magyar kaszinóból kicsapatta. Lett erre ribillió. A német atyafiak összeröföntek, a főispán (volt baeh-huszar) révén feljelentést menesztettek Tiszához, s a következő szesszióra ki-szemelt képviselő-jelölt az ezért megrámadott főispánnak bizalomsvavazási-tüntetést rendezett, így akarván magának biztosítani a szavazatokot, a királyi főigazgató pedig alattomos árulkodással támogatta ezt a nemes akcióit, amely egy őszinte magyar érzésű szegény ördögnek a nyakát volt szegendő. Titkos följelentésében anti-monarkhikus és anti-katolikus érzelmeivel vádolta a tanárt — akár most ilyenféllekkel Varga Ottót.

A több helyről érkezett — és ugyancsak tekintélyes helyekről érkezett vádak alapján a tanárt vizsgálat és kihallgatás nélkül megrótták és büntetésül rögtön eltávolították, még pedig olyan állomásra, ahol az idő szerint már szerzetes-rendi tanárok oktattak, ahol tehát a világi tanár Auszterbe-ctaban volt. Ezzel ama kir. főigazgató azt célozta, hogy a tanár, aki még nem volt véglegesítve (fiatal volt még nagyon és három szegény babának az apja), az év végén — úreszedben lévő állomás híján menesztessék. Mert nyílt erőszakkal még sem lehetett elcsapni! A megrendszabályozott tanár hiába is folyamodott véglegesítéséért, visszautasították.

Ez eljárás azonban megérezte a peccsenyeszogat. Lármát csapott, vizsgálatot, maga ellen fegyelmi eljárást követelt — és kapott is — és akkor tudta meg, milyen bárgyu és gyalázatos dolgokkal vádolták.

Nagyképpel olvasta fel a fődirektor ezt a vádpontot:

— Ön az érettségi vizsga alkalmával XIV. Lajosról téven fel a kérdést, e nagy fejedelem kormányzási módját élesen bírálta és így vétett a monarchikus intézmény iránt tartozó köteles tisztelet ellen. Erre a vádolt tanár persze csak mosolyoghatott. Nem is válaszolt egyebet, csak azt, hogy e vád alapján valamennyi történelem-tanárt egyszerre el lehetne csapni.

Aztán következett a második pont:

— Ön, főrmédtr rá szigorúan és ostobán a kir. főigazgató, ön V-ik Sixtus pápáról azt mondta, hogy kecskepásztor volt. Ezzel a pápaság iránt köteles tiszteletet akarta a tanulók kebléből kitépni.

— Bocsnát, hangzott a felelet — én nem kecskepásztornak mondtam V-ik Sixtus, hanem diszépásztornak és mindenki, aki nem ostoba, átlatja, hogy ezzel a keresztény hierarchiában uralkodott demokratikus szellemet akartam megdicsérni.

Ebben a genrében folyt tovább a vizsgálat. Nem akarok hosszadalmas lenni, de azt hiszem, ez is eléggé megvilágítja, hogyan csináltak akkor — és valószínűen most is a szegény tanárból antimonarkistát, antikrisztust, antipapistát és felségserítőt. És mindezt azért, mivel az emberek akkor is, most is, nem igen érdemiek, hanem összekötöttésoik és szervilis csuszás-mászásuk révén akarnek előre haladni.

Aki pedig egyenesen áll — azt letöri a vihar. Nevek és aláírás nélkül szolgáltam e dátumokat. De ha akar érdekelt, akár nem érdekelt felek tagadásba vennék — szabadon választott és független gentlemanekből álló bíróság előtt mindig szívesen bebizonyítom.

V. Sixtus.

Hogy a Varga Ottó esete nem az első, az még szomorubbá teszi az ügyet. De reméljük, hogy az utolsó. A közvélemény olyan lelkéből felháborodott azon, hogy az iskolában denúciáns palántát ápolgatnak, hogy akiknek kedvük szerint való a kém-rendszer a pedagógiában, bizonyára megszeppentek ennek az egyhangu verdiktnek a sulya alatt.

LODEN	Iskola-öltöny	8.50
LODEN	Fiu-mencsikoff	7.—
LODEN	Férfi-köpeny	12.—
LODEN	Kocsis-köpeny	10.—
LODEN	Havelok	8.—
LODEN	Rövid kabát	8.—
LODEN	Vadász-öltöny	16.—
LODEN	Turista-öltöny	14.—

Sacco vattával bélelve	6.—
Szörme-sacco	10.—
Vadász-sacco	9.—
Vadász-bunda	18.—
Kocsis-bunda	20.—
Utazó-bunda	35.—
Szörme-mencsikoff	40.—
Gazdászati bunda	16.—

RENDELJENEK CSAK
a „TIROLI“-nál
JUSTITZ LEOPOLD
speciál lista lóden-öltönyökben
Bécs, IX., Währingerstrasse 48,
Mintákat és képes árjegyzéket ingyen és bérmentve.

LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN
LODEN

A Legyes-csárdában.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, október 9.

A külső Kerepesi-úton lévő Legyes-csárdában az éjjel kegyetlen gyilkosság történt: egy kocsislegény agyonverte megunt kedvesét, aki arra akarta rábírní, hogy térjen vissza hozzá. Ujfalussy Istvánnak hívják a gyilkos kocsiszt, aki már régebbi idők óta szerelmi viszonyt folytatott Ruttkay Éva 28 éves cselédeleányával. A könnyűvérű leányzó, bár nagyon szerette a kocsiszt, mások udvarlását sem vetette meg, ami Ujfalussyt annyira elkeserítette, hogy a leányt elkergette magától. Ruttkay Éva ezt nagyon a szívére vette s egyre könyörgött kedvesének, hogy fordítsa a szívét vissza hozzá, meg fogja becsülni magát, de Ujfalussy hajthatatlan maradt. Tegnap este Ujfalussy a külső Kerepesi-úton lévő Legyes-csárdába tért mulatni. Egymásután őrítgette a kancsókat és éjjel tájban meglehetősen ittasan botorkált az udvar hátsó részén lévő istállóba, hogy nyugalomra térjen. Alig lépett be az istállóba, Ruttkay Éva betoppant és kérleni kezdte, hogy térjen vissza hozzá. Ujfalussy szitkozódva támadt rá, s ki akarta üzni az istállóból, de a leány nem tágitott. Az ittas embert ez annyira felingerelte, hogy felkapott egy dézsát, amiből a lovakat szokták itatni s úgy vágta a leány fejéhez, hogy a dézsa darabokra tört. A leány elesett az erős ütéstől, de felocsudva térdein csuszott oda a bestiális ember lábához s úgy könyörgött neki, hogy ne bántsa többé. Ujfalussy erre egy hatalmas hussant kapott fel s addig verte vele a szerencsétlen leányt, amíg ez bezuzott fejjel, eszméletlenül terült el a földön. A szomszédos istállóban lévő kocsisok hallották a verekedést és aminth mondják, esdve kérte a leány többször a lelketlen embert:

— Az istenért, ne bántás már!

Egyszerre azután minden elcsendesedett az istállóban s a többi kocsisok azt hitték, hogy Ujfalussy megbékkelt a leánnyal, amint már többször tette. Reggel azután ott találták a szerencsétlen leányt az istállóban, nagy vértócsában, holtan; mellette pedig Ujfalussyt aludt a legnagyobb nyugalommal. A gyilkosságot meglefonomozták a rendőrségnél s nemsokára kiment Darvassy rendőrtisztviselő, dr. Rózsaffy rendőrorvos és Jandl Kálmán vizsgálóbíró. A szerencsétlen leány holttestét bevitték a törvényszéki orvostani intézetbe, a gyilkos kocsiszt pedig letartóztatták.

Van a nagy Alföldön csárda sok, amint ezt annak idején Petőfi megénekelte, és megrajzolta a betyáromantikának otthonát a Betekintset, a Kutyakaparót. A mi fővárosunk sincs híjával az ilyen kurtakocsmaknak, ilyen a Legyes, a Mezőlábás, az Utolsó garas, a Dögölt papagály, a Sárka esikő, a Szemétdomb, a Netovább és — és ki tudná mind felsorolni a sok fucesánál fucesőbb cégér címet, mely a budapesti csárdák bejárója fölött hivatgatja, esalogatja a vendéget. Amde a mi fővárosi csárdáinkban még a betyárgyerek sem olyan többé, mint volt régen. Nem is szegénylegények ezek, hanem csakis duhajkodó legények.

Az egykori betyártípus valami keveréke volt az utonál zsványinak és a gavallérnak. Még becsülete is volt a szegénylegénynek: a betyárbecsület. Igaz, hogy megátadta az idegen vagyont, de veszélyeztette a saját bőre épségét is. Végszükségben attól sem riadt vissza, hogy megnyomja a puskacsőn a ravaszt, de amikor szünetelt a mestersége, vagyis a törvényekkel való verekedés, és beállított a csárdába pihenni vagy mulatni, akkor aztán kívül is, belül is emberré változott. Ellenben a mi fővárosi duhajkodó legényeink nem betyáromantikát nyújtanak, csakis undorító bünkrónikát, még csak nem is professzióból ontják a vért, hanem mulatságból. Azért mennek a csárdába, hogy berugjanak és kirugjanak, és hogy ne maradjon meg bennük az emberből semmi más, csakis az állat. — Tegnap Ujfalussy István 27 éves kocsis így mulatott a Legyesben. Ivtól, amennyi belé fért, hiszen erre való a munkaszünet. Estefelől már közvetlen tapasztalásból győződött meg arról, hogy mozog, még pedig különböző irányokban mozog a föld. A sulyegyenpontját megkeresni kidőcögött az udvarra és itt került ismét a szeme elé az ő régi, elhagyott szeretője, Ruttkay Éva. A leány vissza akarta hódítani hűtlen kedvesét, izlésének megfelelt a legény tókrészen is. Beszélt hozzá szépen, szerelmesen, nyájasan. Erre Ujfalussy egy esőbrórt kapott fel a földről és odavágta Ruttkay Évához.

— Ne bántás, Pista, hiszen én szeretlek, — nyöszörgött az elszédült leány a szíve ideáljához. Ez pedig még szilajabb haragra lobbant és addig verte a leányt fejbe meg nyakszirtin, amíg ez meghalt. Azután pedig lefeküdt a vadállat a holttest mellé és... talán kijózanult és zokogott? ... Nem! elaludt és hortvozott és aludta

az igazak álmát. Reggel nem az önvád ébresztette föl, hanem — a rendőr.

És ezt a vadállatot nem fogják kötélre ítélni, mert a modern jogszolgáltatás szerint a nagy bestiákat közközlésen gyógyítani kell és nem főlakasztani. — A főlakasztáshoz előnyösebb kvalifikáció szükséges.

Hja, nem paraszt észsel csinálják a törvényeket hanem roppantul sok — elméleti bölcseséggel.

F.

FŐVÁROS.

(*) A főváros és a kormány. A tanács ma foglalkozott avval a konfliktussal, amely a közúti vasut beruházásainak kérdésében keletkezett a kormány és a főváros között. A tanács megváltoztatta a pénzügyi és gazdasági bizottság határozatát s Halmos polgármester indítványára a következő határozatot perjesztí a közgyűlés elé:

A törvényhatósági bizottság tudomásul veszi a kereskedelmi miniszter leiratát és a közúti vasutnak adott engedelem-okiratot. Együttal elhatározza a közgyűlés, hogy föltérjesztést intéz a miniszterhez, melyben kéri, hogy az 1897-ik évi szabályrendelet kiegészítésével elrendelje, hogy a jövőben az engedelmestí tárgyalások elrendelésével egy időben közúti vasúti vállalatok által bemutatott részletes költségelőirányzatokat a főváros tanácsának rendelkezésére bocsássa. Továbbá a közgyűlésnek az engedelmestí tárgyalási jegyzőkönyv beküldésével módot nyújt, hogy a közgyűlés az engedelmi okirat kiadása előtt vagyoni érdekeinek érvényesítése céljából nyilatkozhassék. E végből felhívja a közgyűlés a tanácsot, gondoskodjék a jövőben a költségvetési előirányzatoknak az engedelmestí tárgyalásokat megelőző műszaki megvizsgálásáról és tegyen az engedelmestí eljárásokról a közgyűlésnek kellő időben jelentést, hogy a közgyűlés az engedelmestí tárgyalásokon létrejött megállapodások és javaslatok tekintetében állást foglalhasson; s amennyiben a létrejött megállapodások javaslatokra nézve a főváros érdeke szempontjából észrevételek merülnének föl, azokat végleges döntés előtt a kereskedelmi miniszterhez indokoltan előterjesztesse.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** Nemzeti Színház. Ma Széchy Máriát adták elő és a nézőtér tátongott az ürességtől. Lehet, hogy Dóczy darabja sohasem volt népszerű, éppen azért, mert a közönséges hatásokot kerüli és a magasabb történelmi-vigjáték keretében mozog. De ma este illtet volna, hogy a nézőtér zsufolási tele legyen. Ma lépett föl Mária szerepében Jászai Mari, hosszas betegsége után először. Ez a föllépés napokkal ezelőtt jelezte volt. A közönség tehát tudott róla és a nézőtér mégis üresen maradt. Október hatodikán a miatt röstelkedtünk, hogy a vértanuk felszázados évfordulóját *böhözatokkal* ünnepeleik a nemzeti színpadon. Ma este nem az igazgatóság, hanem a közönség izesző közönségessége miatt kellett pirulnunk. Mikor nyilatkozzék meg nálunk a művészet iránt való nagyrabecsülés, ha nem akkor, amikor hosszas távollét után az a művész lép föl, aki egyik legnagyobb dísz és büszkesége a Nemzeti Színháznak? — Azok a kevesek, akik ma este a színházban voltak, természetesen annál lelkesebben tapsolták Jászai Mari, aki nem mutatott semmi kedvetlenséget, hanem úgy játszott, mintha egy hálás, nagy közönség imponzáns szeretetéből merítette volna magasan szárnyaló inspirációját. A büszke magyar asszonyt, a sértett szívű nőt, a minden veszélyjével dacoló hős amazont senki sem rajzolhatja meggyőzőbb, hatalmasabbon vonásokkal. Mennyi fenség a mozdulatokban, mennyi erő a szemekben! Amikor ránézett Wesselényi toladókövére: szemének egy pillantásával valóságos odább lóditotta Horváth Zoltánt. És a fájdalomnak milyen égháboruja tört ki belőle, amikor elveszett ifjuságát siratta Wesselényi előtt. Ez a művészet még mindig a zenithen áll. A hanyatlás legcsekélyebb nyomát sem veszük észre rajta. Színészársái teljes ambícióval sorakoztak körülötte. Szacsnay a durva illés házyban kabinet-alak, Nagy Ibolya rendkívül kedves Széchy Éva és Pálfi szép hangja, dalis termetű Wesselényi szerepében illuziót ad. (d. e.)

** Az „Arany Kakas” szerzője Budapesten. Az „Arany Kakas” egyik szerzője, Blumenthal Oszkár, aki ez idő szerint a bécsi Deutsches Volkstheaterben vezet Mikor visszatértem (Az „Arany Kakas” folytatása) című vigjátékát, a jövő hét folyamán Budapestre jön. A Vigszínház igazgatósága a szerző budapesti tartózkodására való tekintettel Blumenthalnak mind a két darabját, Az „Arany Kakas”-t és a Mozgó fényképet is előadhatja. A német vigjátékíró mindkét előadásra jelen lesz.

** A Magyar Színház új titkára. A Magyar Színház Részvénytársaság igazgatósága tegnapi ülésén Beöthy igazgató ajánlatára Salgó Ernő hirlapíró választotta meg a Magyar Színház titkárául. Az új titkárt, aki október 15-én kezdi meg működését, az igazgató ma délelőtt mutatta be a színház személyzetének.

** A Vigszínház a Várszínházban. A Nemzeti Színház tudvalevőleg beszüntette a Várszínházban az operai előadásokat és így a kis várbeli színházban hetenként csak két előadás van, amelyet a Nemzeti Színház tagjai tartanak; a hét többi öt napján a helyes kis színház üresen áll. A színházi körökben az az életrevaló terv merült fel, hogy e közül az öt est közül a Vigszínház is betölthetne kettőt, úgy hogy a Várszínházban hetenként négy előadás lenne. A várbéli közönség, azt hisszük, nagyon örülne, ha a Vigszínház kitűnő essembleját élvezhetné kettőszet hetenként.

** Magyar énekesnő New Yorkban. Mint értesülünk, Peuny Olga kisasszony, Futtaky-Pewny Irénnek, a budapesti Opera kitűnő tagjának testvére, New Yorkba szerződött az ottani Metropolitan Grand Operához. December közepén utazik el az újvilágba, ahol tavaly Wagner-operákat énekel, ezuttal pedig egy Mozart-ciklusban Elvirát (Don Juan), Paminát (Varázsvölgy), és Figaróban a grófnét fogja énekelni.

** A Népszínház új primadonnája. A Népszínház igazgatója, mint egy hivatalos kommuniké jelenti, szerdodtette Amon Margitot, a szegedi színház szubrett-primadonnáját, aki már nem ismeretlen a budapesti közönség előtt. Krecsányi társulatánál már a Budai Színházban működött. A művész, mint egy esti lap értesül, nyolcezer forint fizetéssel szerződött s szerződését tegnap irták alá. Az új szubrett a tavasszal lép a Népszínház kötelekébe.

** Duse Eleonora a Népszínházban. A Népszínház elővételi pénztára tegnap kezdte meg a Duse-eladásokra szóló előjegyzéseket s a közönség körében rendkívül az érdeklődés az előadások iránt. Duse maga világolta ki a négy darabot, melyekben a budapesti közönségnek hosszú idő után ismét be akarja magát mutatni: Dumas két darabját, a Kaméliás hölgyet és Georgettet és Sudermann Otthonát, melyek a Nemzeti Színház műsordarabjai, valamint Pinero Második feleségét, mely a Vigszínháznak egyik legérdekesebb darabja. Duse mellett a fő férfi szerepet Carlo Rosaspino fogja játszani.

** Színészet Kőbányán. Ráthonyi Ákos, a Magyar Színház tagja holnap este lép föl Kőbányán a Gyurkovics lányok Horkai szerepében. A Donáth Lajos igazgató által szervezett színtársulat eme megnyitó előadásán Gyurkovics Mici szerepét Komlósi Ilonka, a Rákosi Sziidi zsinimiskolájának egyik legtehetségesebb növendéke játssza. Az előadás iránt nemcsak Kőbányán, hanem a főváros többi részeiben is élénk érdeklődés mutatkozik.

** A Kukuska a Telefon Hírmondóban. A Magyar Királyi Operaházban ma este színpadon orosz tárgyú opera, a Kukuska előadását a Telefon Hírmondó előzetes lakásukon is hallgathatják. Operai előadás után 11 óráig cigányzenét közvetít a Hírmondó az Emke kávéházból.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Magyar Tudományos Akadémia ma délután tartotta első ülését a nyári szünetek után báró Eötvös Loránd elnöklésével, aki néhány szóval üdvözölte az új munkára egybegyűlt tagokat. Azután Szily Kálmán főtitkár tett jelentést a folyó ügyekről. Elsőbben a gyászesteokról számolt be. Négy tagját veszteszte a nyáron az akadémia: Bunsen Robertet, a kiváló kémikust, Mihalkovics Gézá, az egyetem rektorát, kinek tudos neve messze a külföldön is ismeretes volt, Patterson Arthurst s végül Pulszky Károlyt, akiről így emlékezett meg a főtitkár:

Messze idegenben egy szomorú élet ért szomorú véget. Elhunyt Pulszky Károly. Éles elméje, mélyreható szakértelme emelték őt föl, győnye szíve, elborult elméje sujtották őt le. Küldjünk egy engesztelő sóhajt a jeltelen sirra.

Az összes ülés az elhunytak emlékéit jegyzőkönyvébe vette, s intézkedni fog emlékszedékek tartása iránt. Miután még a főtitkár a nyáron lefolyt ünnepeket sorolta föl, amelyeken az akadémia képviseltette magát, jelentést tett a szeptember hó 30-ikáig beérkezett pályamunkákról.

A Fecely-regénypályázatra a következő pályaművek érkeztek: Werner Gyula: Megvirrad még valaha. Ugyanattól: Kendi Imre házassága. Bakasy Sándor: Dama. Babay Kálmán: A Visky-lányok. Váradi Ödön: Hamupipóke. Vértessy Arnold: A királyi tanácsosok. A gróf Teleki-pályázatra vigjátékok érkeztek így címmel: Kató ur, Beatrix, Abrándozók, Lányok, A mulatók, Fampir, Léha világ, Borbála néni, Völgyenyvadászat, Koronát szereltem, de van egy szomorujáték is: Nemezis.

A Farkas-Raskó-pályázatra negyvenhárom hazafias költemény érkezett. A gróf Karácsony-pályázatra negyvenegy drámai mű érkezett. Az apostol címmel három is van, azután egy dráma A vörös kaméliás hölgy és egy trázédia Isten címmel.

A Léva-pályázatra 2, a Lukács Krisztina-pályázatra 1, a Kereskedelmi Csarnok pályázatra 5, a Vigyázó-pályázatra 2 és a Vitéz-pályázatra egy nő érkezett.

A jelentések tudomásul vétele után az összes ülés véget ért, s néhány peronyi szünet után Szász Károly elnöke alatt összeült az I. osztály. Az ülésnek csak egy tárgya volt: Bayer József I. tag székfoglaló értekezése e címen: Nemzeti játékszin, mint közönség. A székfoglaló bevezetése a szerző egy közülében lévő munkájának, a Nemzeti Színház történetének.

VIDÉK.

— (Pártelnök-választás.) Varjasy Árpád, az aradi szabadelvű párt elnöke, nemrég lemondott tisztségéről. Az új elnököt holnap választják, valószínűleg Szalay Károly, az ügyvéd kamarai elnöke lesz a pártelnök, az egyik alelnök pedig Robicsék Ágoston, a felosztott nemzeti párt híve. Az aradi függetlenségiak szintén szervezkednek. Pártelnöknek Steiner Jakab gabonakereskedő emlegetik.

— (A fuvardíj.) Komárom-vármegye állandó választmánya ma Sárközy főispán elnöklésével a képviselőválasztások fuvardíjait a következőképpen állapította meg: A fuvardíj minimuma munkaidőben 1 forint 50 krajcár, maximuma 4 forint 50 krajcár, azokban a hónapokban pedig, mikor a sürgős mezei munka szünetel, a minimum 1, a maximum pedig 4 forintot tesz ki.

Nyitlér.

Lophatóssabb
VASAS-ARZÉNES VIZ
Vörösvérnyeg,
ná betegségek,
ideg- és börtörleg-
ségek stb. ellen.

Kapható az összes ásványvízes üzletben, gyógyszer-
tárakban és drogeriákban.
Matteni és Wille, Budapest.

Fiam

a C. C. forint meg van bocsájtva, jöjj azonnal haza. Atyád.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

SPORT.

*. Őszi lövészversenyek. Ha nem lenne még két pótnap, az őszi díjjal és a dunakeszi versenyvel, akkor a holnapi László-díj berekesztése az idei szenzációk sorát s a budapesti turf létört és le nem tört barátai holnap este már vissza is vonulhatnának boxjainka téli pihenőre. De így még lesz két zajos versenynap, rovására a László-díjnak, melynek eddig az a szerencsése volt, hogy az utolsó nagy verseny lévén, ennek a finishen gondolkodtak egész télen a sportférjak. Tavaly az volt a kérdés: Barnato-o vagy Guardian, melyik a jobbik a két crack közül? az idén talán az, hogy *Capo Gallo*-o vagy *Incrovable*, de ha a dunakeszi-díj valami nagy finisht hozna *Enzio* és társai közt, akkor talán *Capo Gallo* küzdelme is a homályba veszne a hálatlan turfmanek emlékében. Pedig szépek ígérkeznek a László-díj, fut érte legalább nyolc ló a legjavából s nem is hiányzik résztvevői közül más a komoly Derby-crackek sorából, mint *Attila* és *Pilátus*. Mert *Incrovable*, *Capo Gallo*, *Kara*, *Antonius*, *Sternbusk*, *Hamlet*, *Glend'or* még vagy egy-két paecemakerral mind az indulók közt lesz; már pedig olyan gárda ez, melynek nagy szerepe lesz a jövő évi klasszikus versenyekben s így nem közömbös, hogy melyik viszi haza a 40.000 koronát. Két ló van, melynek utolsó heti szereplése alapján első rangú kilátása van a győzelemre: *Capo Gallo* és *Incrovable*. Nyilvános formája mind a kettőnek teljesen egyformára tehető, *Capo Gallo* mellett legfeljebb az szől inkább, hogy *Incrovable* istállóársát, *Enziot*, mely szintén kiváló versenylő, 3/4 kiülő teher-többlettel verte. Nagyon jó hírek hallatszanak mostanában *Antonius*ról és *Hamlet*ről is. Karának talán hosszú lesz a távolság, *Sternbuskot* *Incrovable* könnyen verte, *Glend'or* pedig, melyen a Heleantali díj előre fogadásaiban is valóságos vagyon veszett el, mindig csak titkos tip marad. Valószínű, hogy a holnapi nagy versenyben *Capo Gallo*, *Antonius* és *Incrovable* fogják az első helyeket elfoglalni. A holnapi versenyek tippjei a következők:

- I. *Atmaviva*—*Dolly*.
- II. *Dunur*—*Backarol*.
- III. *Capo Gallo*—*Antonius*—*Incrovable*.
- IV. *De lujo*—*Inländer*.
- V. *Davensberg*—*Szomorú*.
- VI. *Enzio*—*Boldog*.

*. A Szent László-díj és a Telefon Hírmondó. A kétversenyek a gazdagon dotált klasszikus versenyéről, amely iránt a sportot kedvelők közönség lázasan érdeklődik, mindazok, akik elfoglaltságuk miatt a versenyre nem mehetnek ki, leggyorsabban a *Telefon Hírmondó* után értesülhetnek, amennyiben a Hírmondó már 4 órákor részletes eredményét hozza az első három versenynek; a folytatódó futamok lefutása után a további versenyekről is riadójel segítségével azonnal referáltát hoz.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ Csendőrfedeztetel. A M—g 1899. évi február 21-iki számában az *Ivancsik* Fedor zemiri lakos házában eljárt csendőrségi járőrrel azt írta, hogy *Ivancsik* Fedort Wilder Káim és Dávid megzsarolták, még pedig a csendőrség segélynyújtásával. Ezért a közleményért vont a felelősségre a sajtóbíróóság *Déry* Gyula hírlapíró és *Szlovacek* Ede körösmezei állomásfelügyelőt. Szlovacek mindenáron ki akar kerülni a felelősség alól s tagadja, hogy ő a *Magyarországot* felhatalmazta volna a kérdésben forgó ügy közzétételére. Ezzel szemben az elnök felmutatja azt a levelet, melyet Szlovacek a Magyarországi szerkesztőségéhez intézett. Az esküdtek rövid tanácskozás után hozták meg verdiktjüket, melyet *Emmer* Kornél hirdettet ki. A verdikt szerint a vádlottakat hat ignemmel hat nem ellenében nem vétésnek mondta ki az esküdtszék. A verdikt alapján a sajtóbíróóság a vádlottakat felmentette.

§§ Elítelt bíró. *Fodor* Aurél, egri kir. aljárásbíró több rendbeli hivatali büncselekményért a törvényszék tíz hónapi fogságra ítélte. Felelősség folytán a királyi tablaig jutott ítelet három évi fogságra változtatták. Boday most a királyi kuriához felelősséget, mely leszállította a királyi tabla által kimert büntetést s Bodayt másfél évi börtönrre és négy évi hivatalvesztésre ítélte.

TAVIRATOK.

Eöcs, október 9. Gróf *Nigra* olasz nagykövét, akit tegnap gróf *Goluchowski* külügyminiszter fogadott, hír szerint ma Hagába utazik.

Magyarellenes támadás a szkupstinában.

Nis, október 9. A szkupstina tegnapi ülésén a felirati vitában *Popovits* Alexa baloldopárti képviselő, a szkupstina volt elnöke beszédet mondott, amelyben erős kifejezésekkel tárgyalta a Milán király ellen elkövetet merényletnek és az összeesküvésnek nézete szerint valódi okait. A merényletért és az összeesküvésért az orosz sajtót és a magyarországi szerb sajtót teszi felelőssé. A szónok azután történeti visszapiantást vetett a szerb-török háború eredetéről, mely pedig az orosz diplomáciára kedvezőlen szellemben.

Gyorgyevics Mladen miniszterelnök félbeszakította a szónokot, fejtegetéseit energikusan visszautasította és kijelentette, hogy nem tűrhet meg ilyen beszédet. A miniszterelnök hangsúlyozta, hogy az orosz sajtó semmiképpen sem képviseli Oroszország közvéleményét, vagy az orosz kormány nézetét. Azután a magyarországi szerb sajtóról beszélt és egyáltalán véde a magyar nemzet és kormányt. Csak a magyarországi szerbek hibáznak abban, hogy Szerbia belügyeibe avatkoznak a helyeti, hogy előgoaik fenntartásán és kiéptésén faradoznak az egyház és az iskola terén. Ezzel ez az incidens befejeztetett és a skupstina egyhangulag elfogadta a feliratot.

Ma délelőtt a képviselők testületleg a királyi palotába mentek és Sándor királynak ányújtották a feliratot. A király újból kifejezte a képviselők előtt szilárd elhatározását, hogy semmit sem változtat a mostani politikai rendszeren. A képviselők ezután *Milán* királyhoz mentek, hogy *Dragojevic* képviselőnek tegnap egyhangulag elfogadott indítványához képest kifejezzék szerencsekívánataikat, szerencsés megmenekülése alkalmából.

Sándor király Sztambulban.

Konstantinápoly, október 9. Híre jár, hogy *Sándor* szerb király legközelebb meg fogja látogatni a szultánt Konstantinápolyban.

Közgazdasági távirat.

Berlin, október 9. (Gabonapiac.) Anglia és Amerika szilárd jelentéseire buza fél markával magasabb. Rozs tartott. Zárt ártartó. Az idő szép.

Frankfurt, október 9. A *Finanzherold* jelenti: A legnagyobb amerikai kerékpárgyárak közül 44. „American Bicycle Company” cég alatt nagy kerékpár-utrustot alapított. Részvényeikéjük 30 millió dollár, amiből 10 milliót 10%-os elsőbbségi részvényekben és 11 milliót 5%-os törlesztéses részvényekben bocsátanak ki. Az igazgatótanácsban a legelső sport-écegek vannak képviselve, köztük *Spalding* A. G., a legnagyobb amerikai sportcég.

Pétóvár, október 9. Az orosz távirati ügy-
nökség a *Petersburger Zeitung*nak egy jelentését közli.

amely szerint a bankigazgatók tegnapi ülésen a hitelroda igazgatója ennek tőzsdéi működését szigorúan kritizálta. A hitelroda igazgatója közölte, hogy az állami bank utasított, hogy a bankházak pénzügyényeit lehetőség szerint teljesítse és hogy a hangadó bankházaknak pénztárikaik megerősítésére három millió rubelt fognak kifizetni.

Frankfurt, október 9. Árfolyamok szeptemberre. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Osztrák hitelrészvény 226.80. Osztrák-magyar államvasut 141.60. Déli vasut 31.80. Osztrák aranyárak ——. Olasz járadék 91.85. Laura-kohó ——. Harpeni 194.—. Discout 190.80. Alposi ——. Bécsi bankgyesület ——. Szilárd.

Berlin, okt. 9. (A *Budapesti Napló* tudósítójának távirata.) *Esti forgalom*. Negyzásalékos magyar aranyárak ——. Magyar koronajárak ——. Osztrák hitelrészvény 226.80. Osztrák-magyar államvasut 141.75. Déli vasut 31.80. Északnyugati vasut ——. Elbavölgyi vasut ——. Orosz bankjegy készpénz 216.75. Buschtiehradi ——. Orosz bankjegy ——. (Ultimo.) Lombard ——.

New-York, október 9. (Értéktőzsdé.) Váltó Londonra 4.80/4. Berlinre 94/8. Ezüst 58.

New-York, október 9. *Liszt* helyben 2.85. Buza októberre 74.8/8, decemberre 77.1/8, májusra 80.1/8. Tengeri májusra 37.8/8.

Chicago, október 9. Ünnepe.

Napirend.

Naptár. Kedő, október 10. — Római katolikus: Borg. Fer. — Protestáns: Gedeon. — Görög-orosz: (szeptember 28.) Kariton. — Zsidó: Markhesvan 6. — A nap két reggel 5 óra 58 percekor — Nvnguszik délután 5 óra 2 percekor. — A hold két délután 12 óra 5 percekor. — Nyugszik este 8 óra 36 percekor.

A földművelésügyi miniszter fogad délután 4—5-ig. Az őszi lövészversenyek X. és utolsó napja. Kezdeté délután 1/43 órákor.

Iskolai választások reggel 8 órától este 8 óráig. A szénészegylet rendkívüli közgyűlése délután 3 órákor a szénészházban.

Skatlanie közös a munkaközvetítés dolgában a földművelésügyi minisztériumban.

Nemzeti múzeum: Régiséglátra, nyitva van d. e. 9—1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődíj mellett meglekinthetők.

Iparművészeti múzeum és az iparművészeti társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9—1-ig

Telmonai Iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig és délután 3—5-ig.

Szabadalmi levéltár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—1-ig.

Iparművészeti múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 10—1-ig és este fél 7 órától 9 óráig.

A magyar levéltári köznevelési statisztikai látvalat nyilvános könyvtára és térkép-gyűjteménye nyitva délelőtt 10—1 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8-ig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8-ig.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—1-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Állandó kiállítás. kereskedelem-történeti múzeum és keleti mintátr az Ioaresarnokban délelőtt 9—12-ig és délután 3—6-ig van nyitva. Az igazgatóság hivatalos órái unvanott délelőtt 9-től délután 2 óráig. Magyar házi-ipar köznevelési bazár. Keresepi-ut 22. I. emelet délelőtt 9-től déli 1 óráig és délután 3-tól este 7 óráig. Tanakozó iroda és nyilvános számkönyvtár. Keresepi-ut 20. szám alatt, délelőtt 9 órától 12-ig és délután 3—6-ig. Vasár- és ünneppnapokon délelőtt 9 órától 12-ig.

Szórakozó helyek.

Allatkert nyitva egész nap.

Somossy Mulató. Nagymező-utca. Ma egész új szenzációk műsor.

Folies Caprice. VI. Révay-utca 18. Naponta fényes műsor.

Circus Henry. Naponta változatos műsor.

Europa kávéház. Ferenc-József-ter, Farkas Pista és fia zenekara.

Budapest kávéház. Andrásy-ut, Rác Laci híres zenekara.

Miakits M. bor és söresarnoka az Urania színház mellett Keresepi-ut 19. naponként zeneestély. Saját termései borok

Páris szálloda. Váci-körút. Éttermek. Elegáns kávéház. Látványosság: Bachus-pince.

Ehm János éttermeiben (ezelőtt Szikszay) Nemzeti Színház-épület. Banda Marci hangversenye.

Putzer-pince Deák-ter naponta a pince ét-termeiben Schrammel és kiténő cigányzene.

Wekerle kávéház. Keresepi-ut. Veres Sándor daltársulatának hangversenye.

Orient kávéház. Keresepi-ut. Csóka József zenekarnak hangversenye.

Gregorits Ferenc éttermei Duna- és Lipót-utca sarkán. Pótvárosi látványosság. Hetenként kétszer katonazene.

Margithid-kávéház. Lipót-körút 2. sz. Balogh Lajos és Dobronyi Géza zenekara hangversenyez.

Kerekpár-iskola: Legnagyobb és elegáns berendezéssel Révay-utca 18. szám alatt. (Dénes és Társa tulajdonosok.)

Union-Szálloda díszes nagy étterem, villanyvilágítás, specialitás kerékpárterem.

Magyar Színház-kávéház. Wesselényi-utca 51. naponta *Lukács Pista* híres magyar daltársulata.

Garbrinus. Nagy söresarnok Erzsébet-körút 27. Naponta katonazene-hangverseny. Szabad bemenet.

Margit-park kávéház Budán a Margit hid mellett Pécsi Peze Károly zenekarnak hangversenye.

Othton kávéház Keresepi-ut Farkas Pali zenekara. Klotild kávéház Lipót-utca katonazene.

Ruszt-Sopron- és Pozsony vidéki kiténő borokat helyben házhoz szállít a Borpince Eötvös-utca 29.

Tára nagy kávéház Király-utca 77. naponta művésznőkkel álló műzenekar.

Bodega-pince, újonnan fényesen berendezve, a Somossy-mulatóval szemben (Nagymező-utca 20.), naponta fél 3 óráig van nyitva.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Billiárd. Ha a játékosok különben jó barátok voltak, az a szó nem képezhet sértést. De ha M. méris sértésnek venné, jogában áll érte elégtételt vennie. D. pedig tartozik elégtételt adni. Az ügyet azonban kár volna a lovagiaság útján terelni, mert tényleg mind a kettő hibás. Legokosabb, ha megbocsátanak egymásnak s még egy pártit játszanak kiengesztelésül, de szenvedélyesség és helytelenség nélkül. (ov.)

94 360. Dr. I. Attól függ, melyik postahivatalról van szó. Budapestben például expressz-levelet a nap és éjjel bármelyik órájában lehet küldeni, de csak a főpostán. Vidéken reggel 8—12, és délután 2—6 óráig. 2. Kételes, ha ugyanaz aláírja, akinek az aláírása a betétkönyvecskében szerepel. 3. Cégekkel elvből nem ajánlunk.

K. H. Amint napról-napra látni méltóztat, nem igen külön fordított dolgokat. Ilyen zsánerű tárcákat pedig egyáltalában nem.

102 886. sz. előfzető. Ipolyság. 1. Az egyévi önkéntessegért való kérényit illetőségi helyének közgazdasági hatóságánál kell beadni. Mellékletök: a születési, tanulmányi és belépési bizonyítványok, a szülők nyilatkozata, hogy a fiut önkéntesség alá tartoztatják s ha állampolgárságot kíván szolgálni, hatóságilag szegénységi bizonyítvány. Ha másutt akarja magát soroztatni, ezt ugyanott kell kérelmezni.

Kutató, 102 886. I. A kérdéses részvénytársaság büntető megindítást vizsgálta tárgyát képező büntető törvényesnek. 2. Arra nézve semmiféle adattal nem szolgálhatunk. 3. Nemessege ügyben méltóztatnak vagy az Országos Levéltarhoz, (Belügyminisztérium) vagy Püspöky Gracian nyug. huszár-főhadnagyhoz (IV. Koronaherceg-utca 7.) fordulni. Mi ilyen társadagsos kutatásokkal nem foglalkozhatunk. 4. Sorsjegyeire körülbelül egy hét mulat kap választ.

Cs. K. Bük. Lakatosok Lapja. VIII. Baross-utca 38.; Magyar Fém és Gépipar. VI. Gyar-utca 43.; Magyar Gépezet (az Országos Gépezet Egyesület Lapja). VI. Váci-körút 33.; Magyar Vas- és Gépuság. VI. Andrássy-ut 12.; Vas- és Fém munkások Szaklapja. VII. Nelelejtis-utca 53.

Eltise. Ajánlható virgátékok: Murai Károly, Virágakadás: Theuriet, A szomszéd: Labiche, Vasárnapi délután; Almási Tibamér, Ket év múltán. Harmadik krajcárért akarmelyiket megkaphatja a Budapesti Napló kiadóhivatalánál.

B. K. Aranyos-Torda. Tévedni méltóztatik, a Szerkesztői Üzenetek közt már válaszoltunk a kérdésre, egész biztosan tudjuk. Egyébként, ha megismeti a kérdést, kivételesen megadjuk reá a választ másodsor is.

F. L. Szeged. A török főkonzul Loufi I. bey, hivatala: V. Vigidó-ter 3. (Thonet-udvar). A román főkonzul: Cucureanu Viktor, hivatala: VII. Damjanich-utca 50. Mindenesetre jól teszi, ha levelelőz a válaszbejegyzést is mellékelni.

Kadosa. Mig aktualis volt, nem akadt térünk rá. Most pedig késő volna már kiadni.

Gondolkodó. Csupa igazságot ír, de ezt az ügyet egyelőre már kimerítettük.

R. H. Mándok. Kérdéseire már válaszoltunk. Valameily legutóbbi lapunkban meg is fogja találni, ha megkeresi.

Előfzető. Nagyvárad. Vegye meg a Magyar Könyvtárnak azt a tüzételt, amelyben az alkalomszerű hazafias költemények vannak összegyűjtve. Akarmelyik nagyobb könyvkereskedésben megkaphatja 15—20 krajcárért.

L. Károly. I. X. Y. urnó 6 Nagyságának. 2. Ha érdemes munka, honoráljuk. 3. Fogalmazó nem lehet, mert nincs meg a jogvégzettsége. Ilyen hivatalhoz nem elég, hogy valaki jól tudjon levelet fogalmazni.

Sz. I. Budapest. I. Jókai unokahuga. 2. Rendes párisi tudóstónk volt megbizva. 3. Nagyon sokba került. 4. Hajdu Miklós. 5. Nem dolgozik most napilapnál. 6. Dr. Nográdi László gimnaziumi tanár Szolnokon. 7. Sem azt a lapot, sem azt az urat nem ismerjük.

B. J. Budapest. 1. Sorsjegyeire a napokban kap választ. 2. Méltóztatnak a fővámbanál tudakozódni. 3. A kerületi pénzügyigazgatóságok kell folyamodni. Csak erkölcsi bizonyítványt kell mellékelni.

K. Az a német szó magyarul annyit tesz: agyafurtság. Semmi esetre sem olyan kifejezés, amelyet sértésnek lehetne venni.

G. J. Szívesen fogadjuk és nyilvánosan nyugtázzuk az adományokat, melyek a szanatórium számára hozzánk be olynak.

68 601. számú előfzető. Az országos színészegyesület kötelekebe löveszik, ha a felvételi vizsgát szakértő bizottság előtt leteszi s igazolja, hogy valamely engedélyezett társulat tagja.

Sz. J. Lombóvár. Forduljon az Országos Erkölcsestestítő Egyesület igazgatóságához (V. Vadsz-utca, a polgári leányiskolában). A kérényvet mellékelni kell a gazda bizonyítványát, a munkakönyvet és hatóságilag erkölcsi bizonyítványt. Folyamodhatik a cselede nevében a gazda is.

101.240. előfzető. Az örökösített mezőgazdaság fenntartója, illetőleg birtokosa, ha ezen a címen a póttartalékba osztatott be, hadmentességi díjat nem fizet, mert a 65.330/1885. számú pénzügyminiszteri rendelet szerint, a póttartalékba csak nem esnek a hadmentességi díj fizetésének kötelezettsége alá.

B. L.-né, Mező-Tur. A Martha-Egyesület foglalkozik ilyen követítésekkel. Tessék odafordulni. Címe: IV. Ferenciek-tere, Ferenciek bazára.

Sz. P. Egyszer már válaszoltunk a kérdésére s most ismétléljük, hogy ezekben a kérdésekben csak a közoktatásügyi minisztériumban adhatnának felvilágosítást. Ott is bajosan, mert a minisztérium aligba intézkedett még, hogy a jövő évi érettségi vizsgálatoknál kik legyenek a miniszteri biztosok.

E. S. F. Igen, az osztálytanácsos már Budapestben van s átvette a hivatalát. Mindennap beszélhet vele a minisztériumban.

Gorgon-Zola. 1. Azok a szófátékok éppenséggel nem unak már. Budapestben mindenki ismeri őket és a vidéken is hallották már. 2. Méltóztatnak ezíránt magát a grófnőt megkérdezni, mi nem tudhatjuk, hogy fog állandón megtelepedni.

Szomjas. Tessék megismereni Ábrányi Kornél: Elmélet és gyakorlati összhangzattan (3 ft). Bartalus I. A zeneköltészet elemi és műformái (2 ft 50 kr) című műveit. Megrendelheti a Budapesti Napló kiadóhivatalánál is.

R. J. Elhatározása tiszteltreméltó s ha komoly az akarat, forduljon levélben a transvaali kormányhoz. Csak attól tartunk, hogy mire megkapja a választ, akkorra már vége lesz a háborúnak is.

M. B. Budapest. Folyamodjék a hadkiegészítő parancsnoksághoz s katonai orvosi bizonyítványt mellékelve, kérje felvilágosítását.

E. L. Ócsa. 1. Négy polgári osztálybizonyítványval ismét folyamodhatik a posta- és táviratsegédizeti tanfolyamra. 2. A budapesti posta- és táviratigazgatóság területén csak két helyen van ilyen tanfolyam: Vacot és Zólyomban. Most már nem iratkozhatik be, mert megkészt a folyamodással, amelyet augusztus 31-ig kellett volna beadni. 3. Aki a tanfolyamot végzi, 500—700 forint terjedő évi fizetésre és megfelelő lakpénzilletményre lesz alkalmazva.

Bávos. Ha a vendég az olopot holmit megörzvégt adta a kávésnak, akkor a kávéskárterítéssel tartozik, különben nem.

103 218. számú előfzető. A igazságügyminiszter Budapestben van. Fogadjó napja: csütörtök délután 4 óra.

H. H. Nekünk még nem elég jó.

T. L. A budapesti lakbörletti szabályok értelmében, sem a háziur, sem a lakó novemberben februárra nem mondhat föl.

Horvátországi kérdés. Az a hölgy, aki a közszó utat nem ismeri, nem köteles a köszöntést fogadni.

Sz. A.-né. Ungvár. Jókai kérczett regényét a Budapesti Napló sohasem közölte. — 96 547. számú előfzető. B. J. ezidő szerint Budapestben van. Lakása VIII. Nagyfuvaros-utca 27. — R. S. E. Kerskemét. A pozsonyi szöleszeti és kertészeti szakiskola növendékei nem bírnak egy évi önkéntességi joggal. — Uj előfzető. Fiume. 1. Aki nem modell, hanem a természet után festenek. 2. Elég, ha az érettségi bizonyítványhoz csatolja a belügyminiszteri engedélyt. Külön nem kell az érettségi bizonyítványt kibiztatnia. 3. Az egy éves önkéntességért legkésőbb a sorozó bizottságnál is benyújthatja a folyamodványát, de okvetlenül még az orvosi vizsgálat előtt, mert aztán már nem veszik figyelembe. 4. Illetőségi helyének közigazgatási hatóságát folyamodványban kell kérni az engedélyt, hogy másutt soroztassa magát. — Iboya. A látogatást viszonzni illik. Az már aztán mellékes kérdés, hogy a szülők maguk vizsnozzák-e a látogatást vagy pedig magukkal viszik a leányokat is. — Népszámú. A papirosnak csak az egyik oldalára kell írni s arra is mintegy két ujnyira szélességet szelvést hagyni. Leírás után a pályaművet be is kell kötetni. — Sz. P. Arad. Méltóztatnak ezt a közoktatásügyi minisztériumnál megtudakolni, nekünk is csak oda kellene fordulnunk. — B. K. Szurdok. Sorsjegyeire néhány nap mulva kap üzenetet. Másik kérdésére nézve, utalunk a vasut engedélyokmányára, amelyben ez a kötelezettség mindenestre precizirozva van. — K. Zs.-né. Szatmár. Két első kérdésére csak egy divatújság adhatna választ. Az a tanító, aki tíz évnel kevesebb ideig szolgált, csak végkielégítésre tarthat igényt, még pedig két éven át kapja a részere biztosított nyugdíjösszeg 50 százalékát. — W. B. Budapest. K. J. az akadémia levelező tagja. — Sch. A. Zólyom-Miklófalva. Az italmérest nem fogják megszüntetni, csak korlátozni. Az újabb engedélyért a pénzügyigazgatóságok kell folyamodni. A folyamodás kellekeiről az Adóügyi szaklap szívesen szolgált bővebb felvilágosításokkal. Cím: VI. Andrássy-ut 6. — Sch. M. János-Gyarmat. I. Szabad, de nem illik mulatságban megjelenie, mig a szokásos gyászév le nem telik. 2. Tanuja a házasságkötésnek s rendezője a lakodalmi ünnepeinek. 3. Akarmelyik fotográfus megmondja. — F. A. Kisbirtokosok Országos Földhitelintézeté: V. Balvány-utca 19. — 100 990. sz. előfzető. Mázatisztólő négy közepiskolának elvezetését követelik. — B. G. Zágráb. A bélyegminisztertel kell engedélyt kérnie, hogy azt a gyogyszert forgalomba hozhassa. A folyamodványhoz a szer es készítésének teljes leírását kell mellékelni, hogy azt a minisztérium által kiküldendő szakértő bizottság alaposan megvizsgálhassa. — 91.541. sz. előfzető. Abban semmi megszólásra való nincs. — F. B. Budapest. Arról a beszédről nincs tudomásunk. Forduljon ebben a kérdésben magához a szerzőhöz, aki VIII. ker., Hunyady-utca 24. szám alatt lakik. — Zuzgó olvasó. Küldje be a könyvet a szerkesztőségnek, akkor megemlékszünk róla. Az ismertetése semmiféle díj nem jár. — W. A. Kiszteben. A kérczett ösztöndíj-alapítványt nem ismerjük. Ilyen alapítványokat azonban sokat kezel a közoktatásügyi kormány, oda folyamodjék. Mellékelni kell az utolsó iskolai bizonyítványt s mindazokat az okmányokat, amelyek a kércst támogatni vannak

hivatva. — Gyula. Kolozsvár. Szívesen megmondja a Magyar Sakkújsá szerkesztősége, VIII. Szigetvári-utca 10/a. — B. Jenő. I. Első biztosító intézet katonai szolgálat esetére, mint szövekeket, V. Erzsébet-ter 1. szám. Ott bővebb felvilágosításokat kaphat. 2. A Sulamit zenéjét Goldfaden írta. 3. Az Operában 1042 hely van. — Névtelen. Kérésének — sajnálatunkra — nem tehetünk eleget. Akinak kalandokra van pénze, az megfizetheti a hirdetés szerény díjait is. — Egy előfzető neje. Nem okvetlen selymruhában kell viznózni. Mehet bizony szövetruhában is. — M. L. Niviregháza. A rendjel adományozásokról nem vezetünk nyilvántartást. A királyi kabinetirodában azonban esetleg megtudhatja. — H. L. G. A pénzügyminiszter ismét már Budapestben van s audienciáit minden hétfőn délután 4 órakor tartja. — F. B. Budapest. A párisi Gil Blas Zsűl Blasz-nak olvasandó. — Sz. Zs. Budapest. L betű alatt Lyka Károly kollegján ír vezérökkeket. A vasárnapi cikket is ő írta. Régi előfzető. Ha ön csak a maga és kis-koru gyermekeinek a nevében folyamodik névmagyarosításért, nagykoru leányának külön kell folyamodnia. De ha 6 is benne van a folyamodók közt, mint leánya, akkor főlölesleges a külön folyamodás; a folyamodványt azonban, mint nagykorúnak neki is alá kell írnia. A folyamodványra annyi 50 krajcáros bélyeg ragasztandó, ahány nagykoru folyamodik. Bélyegmentességnek nincs helye. — K. Gy. Ottomány. Szíves ajánkozását, ószinte sajnálatunkra, nem fogadjatjuk el. Nincs semmi értelme. — Facset 101.723. A kérczett művet utánvétellel megküldték. — S. Gy. Miskolc. Graza György. Az 1848—49-iki szabadságharc története című művében talál adatot bőven. — Előfzető fia. Orvostól kérjen tanácsot, mert a pattanásoknak különböző okuk van s a szerint is kell azokat kezelni. — B. L. Mátészalka. A Bazilika-sorsjegyeknek ismét, szeptember 1-én volt húzása. Ha megírja a sorsjegyek számaikat, utána nézetünk. — H. S. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter felesége unokahuga Jókai Árnak. — Sch. M. A.-Ódáj. Akarmelyik papirkereskedésben megkaphatja 5 krajcárért. — Maturandus. 1. Nem tudunk arról az új vizsgálati rendről. 2. Vegye meg a Sváb-Molnár-féle monologgyűjteményt, abban talál mindenfélét. Egy-egy monolog ára 15 kr. — Régi előfzető. Két horvát nyelvtant is ismerünk magyar nyelven: Margitai J. és Ehrenhöfer-Vidovics könyveit. Az első 1 forint 70 krajcárért, a másodikat 1 forint 85 krajcárért rendelheti meg a Budapesti Napló kiadóhivatalánál. — Előfzető. Az akkor a mi szellemiségünk lenne s nem az öné. Ilyennek pedig ön nem írhatja alá a nevét. — Sz. I. Kloroformmal ismét megmérgezhetheti magát az ember. — N. L. A közoktatásügyi miniszter engedélyével lehet-e a vizsgát s akkor átléphet a VIII. osztályra. — B. E. előfzető. 1. A behajtást nem vállaljuk el, de ha ön gondoskodik a behajtásról s az összeget a szegényalaprak adja, szívesen fogadjja a főváros tanácsa az adományt. 2. Biztonság okáért jól teszi, ha jelentkezik a katonai ügyosztálynál. Meglehet, hogy ott hibásan van bejegyezve a lakása s már keresték. — G. D. Eire a kérdésre már legelőbb ötször válaszoltunk, hatodsor talán főlölesleges lesz elmondani a véleményünket. — S-ő E-1. Ha igazolni tudja, hogy az őcsöse beteg, az iskola igazgatósága s illetőleg az igazgatóság ajánlatára a tankezület főigazgató megengedi, hogy magánuln végezze az osztályt s vizsgázhassék. — 97.179. sz. előfzető. Orosháza. Annak idején több külön kiadás is ismeretete azt a szenzációs pórt. Antikvár-könyvkereskedésben bizonyosan megtalálna vagy pedig a muzeumokban, az egykoru újságzámokban. — Sch. B. Budapest. Az meglehet, hogy önnök nincs tudomása az akadályokról, de hogy ilyenek vannak, arról biztosítjuk. A bélyegminisztérium máskülönbén a lehető leggyorsabban szökta elintézni a névmagyarosítási kérényeket. — Dr. M. M. Selmecbánya. Méltóztatnak a mult heti szerkesztői üzenetek közt utánanézni s meg fogja találni valaszunkat. — Molnár. Igaza van, azokat az urakat esetleg még behíratják fölülvizsgálatra.

Sorsjegyek.

R. B. L. Atka. Ha megírja nekünk a sorsjegyek számaikat, szívesen utánok nézetünk.

Dr. F. J. Debrecen. 6528—017. számú Bazilika-sorsjegye 6 forintot nyert, a többi semmi.

Tevell 94 670. szám. Sorsjegyei nem nyertek. Osztirk földhitelintézeti sorsjegyeknek szelvényutalványát, az utolsó szelvény bevéltása után küldje be például Beifeld József bankháához (Károly-körút 1. szám). Ott az újabb szelvényvet megszerezik s önnök elküldik.

Egy előfzető fia. Írja meg pontosan sorsjegyeinek a bevételt és számaikat, akkor utána nézetünk.

V. M. Krassova. Osztirk 1864. évi államsorsjegye 206 forintot nyert, a többit nem húzták ki.

Sch. J. Eger. — S. H. Losonc. — K. H. Baranya-Szent-Lőrinc. — J. L. 1000. — M. S. Molnár.

Sch. J. Abauj-Szenta. — W. F. Cservenka. — N. J. Nagy-Kér. — N. Gy. Boldogasszony. — H. A. Sopron.

Sz. Gy. Csáktornya. — A. J. Borgó. — Z. J. Ungvár. — K. K. Upest. — P. M. Budapest. — Özv. St. S.-né. Budapest. — Sz. Sz. Lengyelőti. — Sz. J. Diós-Győr. — F. R. Szunice. — 91.561. számú előfzető. — S. J.-né. Budapest. — U. H. Buda-

pest. — L. F. Nagy-Koszmály. — Temes 30. — S. A. Sárvár. — R. J. Osztopán. — Dr. H. D. Kecskemét. — Sch. M. Veszprém. — G. Gy. — E. B. Mező-Kövesd. L. A. Temesvár. — Postás. — E. B. Putnok. — J. A. Nyék. — H. A. Fiume. — St. E. Szent-Iván-Kabóc. — H. L. — Dr. J. G. Kaposvár. — K. J. Derecske. — 11.473. sz. előfzető. — 97.186. sz. előfzető. Bars. — G. V. Budapest. — B. J. Budapest. Sorsjegyeik nem nyertek.

KÜLÖNFÉLÉK.

+ Érdekes szobák. Nilsson Krisztina olyan két szobával díszíthetik, amilyen rajta kívül senki nem sinesen. Az egyik azzal a kótákkal van kitépézve, amelyeket a művész az operákban énekel. A másiknak a falait azok a számlák borítják, amelyeket a különböző városokban különböző ebéd-kért terjesztettek előbe. Egy amerikai színésznő aztán van egy dohányzója, amelynek falaiból egy tonyérnyi se látszik ki, mert kritikák vannak ráragasztva. A jókat vörös ceruzával kerítette körül a művész, a rosszakat kézzel. A kék ceruza dominál. Egy londoni vendéglőnek van egy szobája, ahol csupa nagy ember szokott vacsorázni, s azért lett belőle az ugynevezett autogram szoba. Tudniillik minden nagy ember, aki ott járt és ebédelt vagy vacsorázott benne, a falára rákanyarította a nevét. Ott van Mascagni, Sarasate, Paderenski, Tosti és másoknak a neve. Végül egy fiatal amerikai hölgy, akire sok millió várakozik, mindazokata szerelmes leveleket, amelyeket ez ideig kapott, kiragasztgatta az egyik szobájába. A barátainó ugyancsak sokat járnak ebbe a szobába. De meg kell adni, hogy az ifjú amerikai hölgy diskrét leány, mert a neveket kivágta a szerelmes levelekből.

+ Páratlan fogadás. Ilyen fogadásról sem hallott még a világot! Egy báró W. B. nevű ur, mint a Fronde elbeszéli, szenvedélyes fogadó, de a mellett arról is nevezetes, hogy ritkán veszi el a fogadást. Nemrégiben is volt egy társaságban:

— Fogadjunk, hogy este hét órákor olyan ruhában fogok ebédelni, amely a juhaimról reggel nyírt gyapjuból készítenek.

— Ugyan! Ugyan! — kiáltották feléje kételkedve.

És valaki fogadott vele ötezer koronába. Másnap reggel a báró egy feltűnő kismecmetetett a jubaiból, megmosatta őket, mire három ember neki látott a nyírásukhoz. Az így nyírt gyapjut elküldték rügtön a mewburgi gyárba, ott preparálták, majd onnan a szomszédos gyárba elküldték szövésre. A szövet délután negyedfél órára készen lett, mire neki látott egy szabó hat munkásával. És a báró este hét órákor, amint előtte való napon kijelentette, megvacsorázott abban a ruhában, amelyet a juhairól reggel nyírt gyapjuból készítették. És nagyon jól vacsorázott.

+ Rudyard Kipling az amerikai leányokról. A híres angol író nem nagyon jókat mond az amerikai leányokról. Egy angol folyóiratban megjelent cikkében majd többre, majd kevesebbre becsléi őket a más leányoknál: „Okosak, jól tudnak csevegni”, mondja „gondolkozni is tudnak. Igen. Még azt is

mondják róluk, hogy gondolkozni tudnak; valóban azt a hatást teszik, mintha csakugyan gondolkoznának.” Kipling elmondja, hogy az amerikai leányok közmondásos szabadságának megvan a maga hátránya is. Az amerikai leányok — mondja — negyven dolláros kalapjuktól egészen a nyolcvannyaló dolláros cipőjükig csipősek. Szentelennül beszélnek szüleikkel s még olyan férfakkal is, akik legalább nagyapjuk lehetnének. Egészen szokássá vált náluk, hogy ha férfivendég megy egy leányos háza, öt perc múlva eltűnik az apa, s további öt perc alatt az anya sincs már jelen. Sok esetben kellemes is lehet egy szép fiatal leánynyal egyszül lenni, de sok esetben kellemetlen, ha az ember nem a leányt akarta fölkeresni. A leányka fecseg, nevetgél, de a csalódott látogató azzal a tudattal megy el, hogy elfecsérelte az idejét.

+ Kőrkedés a párisi kiállításról. A Petit Bleu című újság azt a kérdést intézte a francia írókhoz és művészekhez, hogy mivel lehetne emelni a párisi világiállítás fényét. Ime néhány válasz:

Ha egymást kevésbé sértegetnénk, a kiállítás fénye mindjárt nagyobb lenne.

Jules Claretie.

Olyan Franciaországot kellene mutatni az idegeneknek, akik a kiállítást meglátogatják, amelyben az ellenkező véleményű emberek nem cimezik egymást banditának és gyilkosnak.

Georges Ohnet.

Dreyfus rehabilitálásával

A. Antoine

a párisi Théâtre Libre igazgatója.

Béküljön ki egymással minden francia. Olyan lelki állapotban, amelyben most mi vagyunk, bajos elképzelni egy világiállítást. Azt kívánám még, hogy a megnyitás napján a felbérrelt camelot-k ne ordítsák az idegenek orra alá: „La France aux Français” (az antisemitaik jelmondata.)

Benjamin Constant.

Meg vagyok győződve arról, hogy nagyon nehez lesz a kiállításból világesodót csinálni, hiszen ilyen van már több mint hét. Annak az embernek azonban, aki feltalálja, miként lehetne egymáshoz közelíteni és kibékíteni az összes franciákat, mégis óriási sikere volna.

Alexandre Hepp.

Őszintén szólva, nem tudom.

Jules Lemaitre.

+ Szerkesztés a munkára. A szudáni vasútépítő munkásokat, kiket nagyobburész az ottani bennszülötkekből válogattak össze, különös módon serkentik munkára. Nem korbácsal, hanem muzikával. Minden negyven-ötven emberből álló csapatban ugyanis két

hárfajászó és egy fuvalás van és bebizonyított tény hogy a munkások semmi fáradtságot nem mutatnak, míg a három emberből álló zenekar nótáit hallgatják. A zenének a négerekre való ez a hatása különben már régóta ismeretes és úgy az Egyesült-Államokban, mint a kubai dohányültetvényeken régóta szokás a mezőn dolgozó négereket munkájuk közben az ének-lésre buzdítani. Sőt ez utóbbi helyen még tovább is mentek: a dohánygyárakban dolgozó munkások minden egyes csoportjában ugyanis egy ugynevezett fölolvás működik, aki az alatt, míg a többiek a szivarokat csinálják, társai mulattatására novellákat vagy újságokat olvas föl.

+ A szél sebessége. Az a rettenetes orkán, amely Porto-Ricóban olyan óriási pusztításokat vitt véghez, a szél sebessége tekintetében figyelemreméltó. A hatterasi meteorológiai hivatal arra nézve felvett adatai bizonyítják, hogy a szél lehető legnagyobb sebességének megfigyeléséhez az automatikus regisztráló készülékeket megfelelő erős szerkezettel kell ellátni. Legnagyobb sebességét a szél augusztus 17-ikén délután érte el, amikor az orkán a föl-vételek tanúsága szerint, az utolsó hetvenöt év leg-hevesebb viharát föllülmutta. Augusztus 16-ikán reggel Hatterasban keleti szelek fújtak, amelyeknek sebessége óránkint ötvennyolc és nyolcvan kilométer közt váltakozott. Augusztus 17-ikén reggel négy órákor a szél sebessége óránkint 112 kilométer volt, s délután egy órákor 150 kilométerre emelkedett, míg legnagyobb sebessége 192—224 kilométer közt váltakozott. Ez időtájt a szél a sebességmérőt is elragadta, a jelentés azonban azt mondja, hogy a szél ezen a napon délután három és hét óra között még valószínűleg nagyobb sebességet ért el. A megfigyelő állomás részéről eddig észlelt legnagyobb sebesség 128 kilométer volt és pedig az 1889-ik évben. A barométer este nyolc órákor 727 milliméterig esett. Ez a legalacsonyabb pont, amelyet ott valaha észleltek.

+ Egy penny egy hétre. Londonban éjszaka letartóztatott egy asszonyt, akinek nem volt hajléka. A rendőrtisztviselő megkérdezte, hogy miből él. Arra ezeket beszélte:

— Egy penny elég volt nekem egy hétre. Vettem rajta egy kenyéret, amelyet aztán hét részre vágtam. Minden napra egy darabka kenyér. Hogy azonban ne kerüljek abba a kísértésbe, hogy egy napon két darabka kenyéret egyem meg, hát elvittem az egész kenyéret abba a fülkébe, ahol Carlyle szobra áll. És minden nap rendkívül hosszú utat kellett megtennem a városrészből, hogy a kis porció kenyéremhez jussak. A kenyérhez aztán ittam vizet a Themseből és aludtam valamelyik parknak egy padján, ha pedig esett, akkor valamelyik hid alatt huztam meg magamat.

REGÉNY.

A verebek.

(6)

— REGÉNY. —

Írta: KABOS EDE.

Azonfelül pedig, fejtegette tovább, a színpadon még azt is legalább huszszor próbálja az igazi művész, hogy miképpen veheti ki legelegánsabban a káppancsot. A leány azt mondta rá, hogy persze. És hogy el tudja képzelni, hogy a művésznek az életben esetleg célnát sem tudnak a tübe fűzni. Mert egészen más az élet s egészen más a művészet.

Korniss Géza hangosabban ismételte:

— Hölgyeim és uraim!

A tanodás leányok és az egyik növendék-színész most már elkialtották magukat:

— Halljuk!

Az élet és a színpad különböző voltáról vitatkozik hirtelen elhallgattak. Weber néni is alázatosan elnyelte megjegyzéseit. A szabó olyan vigyázva kortyolta a borát, mintha ez is zavarhatná a esendét. Csak a kocsmáros csodálkozott. A szemével kérdezte a kövér asszony-ságtól:

— Mi lelte ezeket?

De az asszonyság már nem mert válaszolni. Még a szemével sem. A hosszú asztalon végig most már csupa porcellán-ember volt, aki vigyázott magára, mintha a legkisebb mozdulattól összetörhetne. A lakás nyitott ajtajában kíváncsi lányfejek bukkantak fel; a kapu alá gyűlt eselések akartak meggyőződni, hogy mi okozza azt a nagy esendét.

S Korniss Géza harmadszor ismételte:

— Hölgyeim és uraim! A siker is olyan, mint Mátyás király s áruhában szeret ellátogatni a szegény nén kutyáiba. De áruhában is király

marad és a Szaploneczay Adam sikere akkor sem volna királyibb, ha diadalát az irodalom és a művészet fejedelmi alakjai ünnepelnék, nem pedig ez a kis fogékony társaság. Különben is szentelt helylyé vált még az a jászol is, ahol királyok jelentek meg a Megváltó üdvözlésére. És jöhet majd idő, amikor áhitatos hívők zarándokolnak ide, mert tábla jelöli a helyet, ahol Szaploneczay Adamot először ünnepelték az ő tisztelői...

A felköszöntő itt hirtelen megszakadt. A két növendékszínész bekiáltott:

— Eljén Szaploneczay!

De nem ez hozta ki sodrából Korniss Gézá. Erre inkább számított is. Hanem a feje fölé, hamarosan észre se vette, hol, éles csöngetés hallatszott.

Az egész társaság ijedten nézett fel. De már akkor Weberné felugrott és az ajtóhoz sietett. Weber pedig morogva nyugtatta meg a társaságot, hogy nincs semmi baj. A kapu csöngett valaki, aki most jött haza. Annyi az egész. A porcellánzabó vékonyan nevetett:

— Milyen érdekes!

A társaságon is derűtség futott végig. Csak ott fenn, Szaploneczay oldalán, az Angéla kis arcán maradt valami csunya árnyék.

Korniss tovább beszélt. A házmesterné ezalatt már kinyitotta a kaput. A fűszeres segédje jött haza, aki a második emeleten lakott a gazdájánál. Nevete nézte, hogy mi történik a kapu alatt s azt bizony érdemes volt megnézni. Mert az a hetes, aki a pincér mellé volt kirendelve szolgálatra, a kapu alatt külön bankettet rendezett a maradékokból. Ugy, ahogy a pincér kiharozta a falakat, a hetes felkapta mindegyiket és a vendéglőben ellesett pincér-eleganciával hordta körül a eselőlányok közt. S meg kell mondani, hogy a kapu alatt nem történt semmi baj. A eselőlányok ugyan az öt ujjokkal nyultak a tábla, de nem is ejtettek el semmit. Pedig nem egyszer megtörtént, hogy a hetes megfedkezett a kötelez elezenciáról s miá balkarián kifogástalan

finomsággal tartotta a falat, jobbkézrel erősen megcsipte a leányokat. De egy jaj ha hangzott, más baj nem történt. A hetes határozottan jobban volt meglegedve a társasággal, mint odabenn a pincér. Az egyetlen baleset a Lencsi bakájával történt, aki a halra egy kiesit megszomjazott s hogy bort nem talált, azt a kis korsót kapta fel, amelyben a tartár-mártás maradéka volt. Azt bizony kiitta a baka.

— Ökör! — mondta neki a hetes.

De a baka azt felelte:

— Engem uccse, jobb volt, mint a hal.

Két kutyát is odacsalt az ételszag. A hetes a csontokat dobta oda nekik s ez alkalommal azt mondta a Lencsinek, akit nyilván el akart hódítani a bakájától:

— Lássá lelکم, úgy megy ez sorba. Oda-benn a nagy kutyák csak megnyalogatják az ételt. Mi idekűnn megesszük. De ez a két kutya meg is szolgált érte, míg a csontokkal végeznél tud.

Igy mulatoztak a kapu alatt. Weber néni nevetve fenyegette meg őket s magához hívta Lencsit. Neki adta a kulcsot, hogy azontul nyissa a kaput, ha megint esöngetnének. Különben pedig megintette a lányokat, hogy esőndesebben vihozjanak, mert különben még eszebe jut valamelyik lakónak, hogy leüzenjen. S az már igazán fordított világ volna, ha a lakók figyelmeztetnék a házmestert, hogy éjjel után nem szabad lármáznai. Ambár azt próbálja csak meg valamelyik lakó! Mert az se fog ebben az esztendőben tíz órán túl poroltatni...

Weber néni hirtelen elhallgott.

Vad éljenzés döngött ki a lakásból. A vörös kömves hangja úgy esattogott ki belőle, mint az ágyuszó. A porcellánzabó sem hagyta magát s annál magasabba srófolta a cernahangját. De elég tisztességesen ordított mind a vendég.

A házmesterné aggdóva nézett fel az alvó emeletekre:

— Vigyen el az ördög, ha le nem foznak üzenni. Ők sohse mernének így lármáznai.

(Folytatása következik.)

— **Menelik és a dohány.** Menelik négyes nemrégiben szigorú parancsral tiltotta meg összes alattvalóinak a dohányzást. Ez alkalomból a Franciaországban nagyban működő dohányellenes egyesület diszfőlliratot intézett hozzá, amely a következők, feltűnően oktató modorban tartott sorokkal kezdődik:

— Császári Felséged bizonyára tudja, hogy a földnek majdnem valamennyi népe oktanal módon használ egy növényt, amelyet az amerikai vadak *petunnak* neveznek, s amely Európában a tabaco, tobacco. Tabak stb. nevet nyerte. Ezt a növényt háromféle módon használják. 1. Szájukba szívják orrfacsaró, bűzös füstjét. 2. Ámbar ize keserű és fanyar, rággják. 3. Orrukba teszik izzagó por alakjában... Kissé furcsán kezdődik ez a diszfőllirat...

— **Modern házassági jelentés.** Egy berlini kültekli színház naivája különös módon csinált magának reklámot. A minap férjhez ment, s ez alkalomból a következő szövegű meghívót küldte szét:

Értesítem összes barátaimat és ismerőseimet, hogy legközelebb egy olyan szerepben lépek föl, aminővel még nem próbálkoztam. A darab címe:

HÁZASSÁG,

s benne végig C. János ur lesz a partnerem. Tőle függ, hogy a darabról tragédia lesz-e, vagy vígjáték.

— **Aki csak félig borotvált.** A minap beállított egy *kassai* borbélyhoz egy környékbeli falu bírja. Valami dolga akadt a városban, hát részánta magát a borotválkozásra.

— Mennyit kóstál egy borotválás?
— Tíz krajcárt.
Ez csak elég olcsóra volt szabva, de a bíró mégis drágállotta:

— Nem adok érte annyit. Hat krajcárt adok.
— Isten neki, legyen hat krajcár!

Azzal neki is fogott a borotválásnak. Beszappanozta a bíró állát, nekifogta a borotvát és megborotválta félig. A bal oldalát. Azzal, mint aki jól végezte dolgát, a legnagyobb lelki nyugalommal zsebdrögta a szerszámját.

— Hát a másik fele?
— Az majd máskorra marad — mondta a borbély. — Hát krajcárért nem borotválom tovább. A derék bíró megharagudott:
— Most már csak azért se fizetek!

És kapta magát, amugy félig borotváltan, félig beszappanozva. elment. Egyenesen az ügyvédjéhez ment, s bepörlölte a borbélyt. A járásbíró előtt aztán kibékültek. Az elmés borbélynak azonban sok pénzbe került a tréfája, mert 3 forint 50 krajcár *fájdalomdíjat* fizetett a bírónak.

Igy jár a borbély, ha csak félig borotvált.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Országos Iparegyesület igazgatósága ma tartotta *lovag Falk Zsigmond* előnközte alatt a nyári szünet után első ülését. *Gelléri Mór* igazgató azzal kezdte meg bejelentéseinek sorát, hogy miután ma a felszázad előtt kivégeztet vértanuk emlékét ünneplik a fővárosban, intézkedett az iránt, hogy az iparegyesület első ciklusának, 1841—1849-ig volt előke néhai gróf *Bathányi Lajos* síremlékére díszes koszoru helyeztesse el. Az igazgatóság helyeslően vette tudomásul az igazgató e kegyeletes intézkedését.

A igazgató azután felolvasta az igazgatóság legutóbbi négy havi tevékenységéről szóló jelentését, mely egyes pontjaiban némi észmeseire adott okot. *Huttlivadar*, *Arstein Henrik*, *Mattekovits Sándor*, *Molnár Mihály* szóáltak föl a fővárosi és állami közmunkák tárgyában tett fölterjesztésekhez, a terhelési tilalom kérdéséhez stb. Egészben véve a jelentést, mely az egyesület sokoldu és üdvös tevékenységéről ad számot, örvendetes tudomásul vették s a végrehajtó bizottságnak és első sorban *Mattekovits Sándor* előnközte köszönetét fejezi ki.

Igazgató bemutatja az *éremlekvél pályázatra* beérkezett műveket, melyeket az igazgatóság figyelmébe ajánl. Az igazgatóság a döntéssel a végrehajtó bizottságot bizza meg.

A *kolozsvári V. ipartestületi gyűlésre* a végrehajtó bizottság *Thék* alelnök, *Gelléri igazgató*, *Sámuel Ferenc* pénztárnok és dr. *Rausch Adolf* fogalmazót küldötte ki, felbírva az igazgatóságot, hogy a kiküldöttekhez csatlakozzék, mire fővárosi *Fischer Ignác*, *Kanczer Kálmán* s *Molnár Mihály* jelentkeznek.

A végrehajtó bizottságba újból megválasztottak: *Mattekovits Sándor* elnök, *Burchará-Belaváry Konrad*, *Neuschloss Marcel*, *Ráth Károly*, *Szontágh Pál*. A pénzügyi bizottság tagjaivá megválasztottak: *Ungár Ignác*, *Ghyczy Béla*, *Havas Sándor*, *Török György* régi tagok és az önkéntes leköszönés folytán kilépett *Rausch Ferenc* helyébe *Arstein Henrik*. A bizottság összes tagjainak és első sorban a kilépett *Rausch Ferenc* buzgó közreműködéséért a bizottság hálás köszönetét fejezi ki.

Az igazgató jelenti, hogy a stíriai iparegylet tanulmányi kirándulást tervezett Budapestre s felkéri az egyesületet, hogy erre a célra programot dolgozzon ki. Az igazgató nyomban megfelelt e kérelemnek, de utabban arról vett hivatalos értesítést, hogy a kirándulásra nem jelentkeztek elegenden, miért is az abban maradt. Az igazgatóság tudomásul vette ezt a jelentést is, és végül *Raubinek Gyula* üvegfestősegédnek utazási ösztöndíj 200 forintot szavazott meg.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 18.25 forint pénzben, 18.75 forint áruban. Bécsben az irányzat valamivel szilárdabb. A nyersszesz ára 19.80 forint pénzben, 20. — forint áruban.

Vas. A kereslet szilárdulása a lefolyt héten is lépést tartott a közvetlenül megelőző hetek élénkebb üzletmenetével. Az árak irányítására ható jelentősebb mozzanat nem fordult elő, ha csak föl nem említtjük a legutóbbi időben az építkezési vaseműek felhasználásával szorosan összefüggő helyi építő ipar val-

ságáról felmerült híreket, melyek azonban semmiképpen sem általános jellegűek, s így a vonatkozó építési vasárak értékelésére befolyással nincsenek. Budapesti helyi árak 100 kg.-ként 2% pénztári engedményvel: magyar nyersvas 4.80—5.20 frt, Bessemer nyersvas 4.65—4.75 forint, witkowitzi nyersvas 4.45—4.55 frt, félnyersvas 4.30—4.40 frt, magyar rudvas 9.60—10 frt, stayer rudvas 11.—11.50 frt, tartányilemez 20 frt, hengerelet vasgerenda 11.—12 frt, vaslemez 12.30—12.60 frt, horgany lemez 39.50—40.50 frt, Ócskavasak: nehezebb vasdarabok 3.60—3.70 frt, könnyebb vasdarabok 3.—3.10 frt. I-rendű öntött vasdörnyök 3.90—4.70 eléget üntöttvas törlemék 1.—2. frt, ócska vassin 4.—4.50 frt, tiszta készfűzetés ellenében.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvételre szánt tudósítása.) Felhajtás 2406 darab juh. — kecske. Jegyzett árak: Elsőrendű fű 22—23½, kivételesen — kr kilonként, — vagy 19—22 frt/ig páronként, középminőségű fű 20—21 krajcár, páronként 16—18 forint, anyajuhok legjobb minőség 19—22 krajcár, páronként 12—16½ forint, kivételesen — krajcár, rackajuhok I. sz. minőségű 17—19 krajcár, páronként 12—15 forint, kiverési juhok — forintig, páronként 7—13 forint. Szerbiai juhok páronként — forint. Kecskék — forint páronként. A kisebb felhajtás következtében szállárd irányzat mellett az árak kilogrammonként 1—2 krajcárral emelkedtek.

Budapesti sertés-kenyuzvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székelyvásári sertéskenyuzvásár árjegyzése 1899. évi okt. 7-én. Készlet 97 darab. Érkezt 170 darab. Összesen: 267 darab. Eladott 216 darab. Maradt 51 darab. — Napj árak: 120—180 kgr. súlyban 43—44 krajcár, 220—280 kgr. súlyban 43—44 krajcár, 320—380 kgr. súlyban 43—44 krajcár. Öreg nehéz páronként 400—500 kilos — krajcár, Malacok 37— krajcár kilonként. A vásár hangulata lanyha volt.

Bécsi vágómarhavásár. A st.-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavásárra felhajtottak 4138 darab magyar, 372 darab galíciai, 12 darab bukovinai, 818 darab németországi, — összesen tehát 5335 darab szarvasmarhát. Gyöngye főlhajtás folytán az árak ½—1 frttal emelkedtek.

Jegyzések: 100 kilogrammonként 65 súlyban: magyar hizóőkr I. minőségű 35—37½ forint, kivételesen — forint, II. minőségű 34—35 forint, III. minőségű 28—30 forint, galíciai hizóőkr I. minőségű 36—37½ forint, kivételesen — frt, II. minőségű 32—35 frt, III. minőségű 29—31 frt, német hizóőkr I. minőségű 38—41 frt, kivételesen — forint, II. minőségű 35—37 forint, III. minőségű 31—34 forint, legelő őkr 22—29 forint, bika és tehén 22—36 forint.

Mezőgazdaság.

A budapesti kertészeti kiállítás bíráló bizottsága az aláb felsorolt kiállítók részére a következő díjakat ítélte oda:

Virágzó dísznövényekért, tájkertészetért és virágkötészetért *állami aranyérmét nyertek* Mauthner Ödön, Reinisch testvérek kőtési munkáért és Vasváry hercegprímás 5 db arany díjat asztaldíszért; ugyan- kiállító köbművésze *ösv. Lampel József* és Ockerdijböl 5 db aranyat. *Egyesületi aranyérmét Seydlerhelm Bruno* csoportos kiállításért, tekintettel a virágkötés-

Grubbe Mária.

(54) — Dán regény. —

Irtá: JACOBSEN J. P.

Meg volt indulva s könnyek gyűltek a szemébe. Tovább is akart még beszélni, de nem tudott. Küzdött a hangjával és könnyeivel. Most a szomszédja megveregette a vállát, azt mondta neki, hogy üljön le, kocintott vele, kiírtették serlegeiket s aztán megindult a beszéd árja, a vigság, a nevetés, a nóta.

Mária tehát Nürnbergben volt. Mióta Hög Stitől elvált, tehát egy év óta, szerteszét kalandozott a világban, míg végre itt talált nyugodalmat.

A frederiksborgi kastélyban lezajlott ünnepek óta nagyon megváltozott. Nemesak azért, mert a harmincas éveket gyurta már, hanem mert Hög Stitől sok mindent megtanult. Frederik Ulrik-tól való válását apró körülmények és véletlenségek siettettké ugyan, de a válás főoka mégis csak az volt, hogy ragaszkodott ahhoz a fiatal-kori álomhoz, melyben mindenkit, aki egy nőt láncolt magához, ugy kellett tisztelni, mint valami földi istenséget s akinek kezéből a jót és rosszat szeretettel és alázattal kellett elfogadni. Egy perccig azt hitte, hogy Hög Sti ez az Isten-ség, Hög Sti, aki még csak ember sem volt. Így történt, hogy minden gyengeséget, minden fértatlan habozást, melyet Hög Stinél tapasztalt, kitörülhetlen, önmagán esett szegényfoltinak tekintett. Megutálta önmagát, megutálta az ő kurta, rövid ideig tartó szerelmét s a legsértőbb kifejezésekkel illette önmagát.

Ezek az ajkak, melyek az övét csokolák, ezek a szemek, melyek rámosolyogtak. Oh bár csak megtörnének! Oh ha az a szív, mely őt szerette megtörne. Minden érzést leleacsonyított

benne ez a szerelem, lelkének minden képességét semmivé tette. Elvesztette önbizalmát, minden hitét. S a jövő? — Semmi vigasztalás nem intett felé a jövőből!

Élete le volt zárva, életpályájának vége szakadt; minden vágyakozása már csak az volt, hogy olyan csendes kis zugot találjon, ahol fáradt fejét pihénésre hajthassa.

Ilyen volt Mária lelki állapota, mikor Nürnbergbe érkezett.

A véletlen hozta őt össze a fiatal Remigiuszal, kinek csendes, tartózkodó szerelme, ifjú imádata, ujjongó hite, melyet e szerelemben és saját boldogságába vetett, ugy hatott Máriára, mint a hűsítő harmat az eltiport virágra. Nem egyenesedik ugyan ki, de nem is hervad el, még bontogatja szép, szines leveleit és illatozik, sugárik hunyó életerében. Így volt vele Mária is. Jól esett neki, valóságos, vizsgálatos volt számára, hogy másnak gondolataiban tisztának és mocsoktalannak láthatja magát s szinte megmentő volt az a tudat, hogy másnak a lelkében merész bizalmat, reményt és nemes indulatokat tud felkelteni, olyan indulatokat, melyek gaddag teszik azt, akinek lelkében felébrednek. Enyhülést, megnyugvást adott az is, hogy volt valaki, ha más nem, egy tapasztalatlan, gondtalan gyermeklélék, amelynek minden szenvedését elpanaszolhatta, amely vele együtt szenvedte el szívének minden bánatát, amely hálás volt, hogy megoszthatta gondjait, amely mindent sejtett, de semmit sem értett és mégis megosztott mindenben. Jól esett, ha panaszkodhatott, jól esett, ha azt látta, hogy gondjai tisztalelet keltek a színelom helyett s lassanként ez a tisztalelet sötét, fejedelmi diszruhaként borult a vállára, könnyektől csillogó diadém, mely illett a fejére.

Mária lassanként meglékölt önmagával. Ekkor történt, hogy Remigius lovagias közben levette a megvadult paripája s halálra hurcolta.

Mikor Mária értesült a szerencsétlenségéről, nehéz, tompa, könnytelen gyászba merült. Órák

hosszat elüldögélt, miközben fáradt, bágyadt pilantással meredt maga elé. Ilyenkor nem lehetett rábírní, hogy valamit tegyen, sőt az is bántotta, ha valaki szólt hozzá. Csak a kezével intett, fájdalmasan, fásultán.

Ez az állapot sokáig tartott. Időközben pénze is elfogyott s még annyija is alig maradt, hogy visszautazhassék. Lucie egyre korholta őt könnyelműségért, sürgette a haza utazást.

Végre elutaztak. Utközben Mária megbetegedett ugy, hogy az utazás költségeinek fedezésére Lucie egyik drága ruhát, egyik ékszerét a másik után adogatta el.

Mikor Aarhusba értek, Máriának nem volt egybe, mint az a ruha, melyet a testén viselt. Itt elváltak. Lucie visszatért Rigice nőnéhez, Mária pedig Tjelebe ment.

Mindez az 1873-ik év tavaszán történt.

TIZENHATODIK FEJEZET.

Tjelebe való visszatérése után Grubbe Mária asszony atyjánál maradt mindaddig, míg 1879-ben ő felségének igazságügyi tanácsosa Dyre Pallo ur otlárához vezette, akivel 1889-ig a lehető legesenedebb házasságban élt.

Ez a korszak a harmincadik életével kezdődik és a negyvenhatodikkal záródik, tehát teljes tizenhat esztendő.

Teljes tizenhat hosszú esztendő, köznapi gondok közt, apró-cseprő események, fárasztó köznapiságok közt muló, hosszú tizenhat esztendő. Semmi szívéllyesség, semmi meghittség, mely melegséget vagy bensőséget adna ennek az életnek. Örökös civódás semmiségekért, lármás szitkozások jelentéktelen dolgok miatt, duzzogó rendretudásis, ostoba gunyolódás — ez volt Mária életében az, ami változatosságot jelentett.

(Folytatása következik.)

Sorsjegyek

Table with 2 columns: Sorsjegyek (Bécsi, Magyar vöröskereszt, Gyűjtő, etc.) and their respective values.

Férfizmények

Table with 2 columns: Férfizmények (Németbankjegy, Olasz líra, etc.) and their values.

Külföldi váltók (látra)

Table with 2 columns: Külföldi váltók (Amsterdam, London, Német piac, etc.) and their values.

Határidőre kötött értékpapírok

Table with 2 columns: Határidőre kötött értékpapírok (Aranyjárdék, Koronajárdék, Magyar hitelbank, etc.) and their values.

A budapesti terményüzlet.

A terményüzletben a szezon szerű hangulatnak megfelelően alakult az árak és végül a terményüzleti árjegyzék bizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzék: Heremag: lucerna 44.—50.— forint, vörös tiszai, alföldi és felvidéki 46.—49.— forint, Vörös erdélyi... Vörös bánási... Kőzépmező 56.—59.—, Nagyszemű 60.—63.—, Disznózsír: budapesti 49.—49.50 forint, vidéki... városi 4 darabos 41.50—42.— forint, 3 darabos 42.50—43.— forint, füstölt 47.—47.50 forint, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség... 120 darabos 14.50—15.— forint, 100 darabos 17.75—18.25 forint, 85 darabos 22.—22.50 forint, szonali szállításra, Szerbiai szokás szerinti minőség 13.50—13.75 forint, 100 darabos 16.50—16.75 forint, 85 darabos 21.—21.25 forint, Szilvaiz: szlavóniai 17.50—18.— forint, szerbiai 16.—16.25 forint szonali való szállításra.

A bécsi gabonátzsdé.

Zécs, október 9. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.)

Jegyzék: Őszi buza 8.50, Tavaszi buza 8.81, Őszi rozs 6.96, Tavaszi rozs 7.32, Őszi zab 5.18—5.20, Tavaszi zab 5.66, Tengeri szeptember-októberre 5.22—5.24, Tengeri május—júniusra 5.41, forinton.

A bécsi értéktzsdé.

Az előzőszenén nyugodt volt a hangulat és javult az irányzat jobb vételkedv folytán.

A déli tőzsdén eleinte változatlanul szilárd volt az irányzat, de később külföldi gyengülések hatása alatt eszelenes folytak az üzletek.

Zárlatkor üzletellen és gyenge volt a forgalom. Bécs, október 9. (Magyar értéktzsdéi ábrák.) 4% aranyjárdék 115.60, Tiszai és szegedi kölesön sorsjegy 137.—, Magyar vasúti kölesön ezüstben 98.50, Magyar keleti vasúti állami kötvény 119.—, Magyar lezártított és pénzváltóbank 249.—, Rimanurányi vasút részvény 333.75, Magyar koronajárdék 93.90, 4%-os Magyar földhitelbank kötvény 92.30, Magyar hitelbank részvény 368.50, Magyar nyeremvény kölesön sorsjegy 181.—, Kassa-oderbergi vasúti részvény 180.—, Magyar kereskedelmi bank 1383.

Bécs, október 9. (Osztrák értéktzsdéi ábrák.) 4% papírjárdék 98.75, 4%-os osztrák aranyjárdék 117.—, 1860-iki sorsjegy 135.50, Osztrák hitelsorsjegy 195.—, Angol-osztrák bank 148.50, Bécsi bank részvény 268.25, Osztrák-magyar bank 901.—, Déli vasút 70.75, Dunagőzhajzási részvény 375.—, Dohányrészvény 136.75, Császári és királyi arany 5.71—, Német bankváltók 59.05, 4% osztrák arany 98.70, Osztrák koronajárdék 93.50, 1864-iki sorsjegy 195.50, Osztrák hitelintézet részvény 392.87, Unionbank 298.—, Osztrák Länderbank 233.—, Osztrák-magyar államvasút 133.—, Elbavölgyi vasút 250.—, Alpesi bányarészvény 276.10, 80 frankos arany 9.58 1/2, Londoni váltóár 121.07, Bécsi Tramway 429.— Az irányzat gyengébb.

Bécs, október 9. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A délutáni magántorgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 362.75 Magyar hitelrészvény 368.50, Angol-Osztrák bank 143.75 Union bank 268.—, Länderbank 298.—, bankgyűjtő 233.50, osztrák-magyar államvasút részvény 332.75, északnyugati vasút részv. 70.50, elbavölgyi vasút 250.—, dunagőzhajzás részv. 375.—, alpesi bányarészvény 137.—, májusi járadék 336.75, osztrák koronajárdék 276.10, magyar arany, 98.75, magyar koronajárdék 93.90 német birodalmi mária készpénz 56.75 ultimóra 59.07, török sorsjegy —, rimanurányi vasúti — déli vasút —, dohányrészvény —, Napoleon d'or —, Lombard —.

Külföldi értéktzsdék.

Berlin, október 9. (Tőzsdéi tudósítás.) A nyugati tőzsdék járadékpiacának szombati szilárd irányzatára és a londoni kedvűre aranybánya-kurzusokra a tőzsdé szilárd irányzatot követ, de az üzlet mindjárt kezdetben nyugodt volt. Jobb keresletnek örvendtek a bankértékek. A bányáértékek közül a közönsérszények részben magasabbak, a közhírszények ingadozó és a dortmund-gronauai szilárdak voltak. Osztrák értékek Bécsre szilárdak. Vasutak aránylag ártartók. Kanada-Pacifik részvények tovább is szilárdak maradtak, ugyancsak a Northern-Pacific részvényei. A transvaali vasutak részvényei eleinte ingadozóak voltak, azután javultak. Spanyolok szilárdak. Hajózási részvények ártartók. A dinamit-truzst részvényei nyomottak. Vasutak tovább is szilárdak maradtak. Bányáértékek egyenlőtlének. Magánlezártított kaulatib 59%.

Berlin, október 9. (Zárlat.) 4% papírjárdék —, 4% osztrák aranyjárdék 98.90, Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajárdék 93.50, Osztrák-magyar államvasút 141.75, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 169.15, Magyar vasúti beruházási kölesön 101.25, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 190.75, Általános villamoszási Edison 249.50, Gelsenkirchén 193.50, Laurakohé 252.50, 4% osztrák aranyjárdék 98.30, 4% magyar aranyjárdék 98.90, Osztrák hitelrészvény 226.75, Déli vasút 31.75, Károly Lajos vasút —, Orosz bankjegy 216.75, 4% új orosz kölesön 99.50, Török dohányrészvény —, Osztrák járadék —, Magyar hitelbank —, Dynamit Truzst 149.90, Harpeni 192.40, Az irányzat nyugodt.

Hamburg, október 9. (Zárlat.) 4% osztrák aranyjárdék 99.10, sorsjegy 141.—, Déli vasút 32.—, 4% osztrák aranyjárdék 99.50, Osztrák hitelrészvény 226.80, Osztrák-magyar államvasút 141.75, Olasz járadék 91.60, 4% magyar aranyjárdék 97.60, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, október 9. (Zárlat.) 4% papírjárdék —, 4% osztrák aranyjárdék 69.—, Magyar koronajárdék 93.35, Osztrák-magyar bank 149.—, Déli vasút 31.90, Elbavölgyi vasút —, Londoni váltóár 204.09, Bécsi bankgyűjtő 133.50, Villamos részvény 127.95, 4% osztrák magyar aranykölesön 81.50, 4% osztrák aranyjárdék 98.20, 4% magyar aranyjárdék 96.85, Osztrák hitelrészvény 227.10, Osztrák-magyar államvasút 141.70, Eszaki vasút —, Bécsi váltóár 169.17, Párisi váltóár 80.95, Unionbank —, Alpesi bányarészvény 272.—, Az irányzat szilárd.

Páris, október 9. (Zárlat.) 3% francia járadék 100.50, Olasz járadék 91.80, Osztrák-magyar államvasút —, Francia törleszt. járadék 99.80, 4% magyar aranyjárdék 98.—, Török dohányrészvény 299.—, Osztrák Länderbank —, 3 1/2% francia járadék 102.65, Osztrák földhitelintézet részvény 1230, Déli vasút —, 4% osztrák aranyjárdék 98.—, Otomanbank 551.—, Párisi bankrészvény 1055.— Alpesi bánya részvény —, Az irányzat nyugodt.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Október 9. A sertésüzlet irányzata: eszened. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) — krajaérig, Öreg közép (páronként 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig, Fiala nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 41 1/2—42— krajaérig, Fiala közép (páronként 251—320 kilogramm felüli súlyban) 43—43 1/2 krajaérig, Fiala könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) 44—44 1/2 krajaérig, — II. Magyar s zedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — krajaérig, Közép (páronként 220—280 kilogramm súlyban) — krajaérig, — Könnyű (páronként 220 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig, — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — krajaérig, — Közép (páronként 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig, — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig, — IV. Romániai eredetű (Stacch): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig, — Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajaérig, — Közép (páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 42 1/2—43 krajaérig, — 42 1/2—43 krajaérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 43—44 krajaérig.

Sertéslétszám: 1899. okt. hó 7. napján volt készlet 36.922 darab, 1899. október hó 8. napján felhajtotta 1672 darab, 1899. évi október hó 8. napján elszállított 784 darab, 1899. október hó 9. napjára maradt készletben 37.810 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Október 8. —

Kinevezések. Az igazságügyminiszter dr. Róth László fehértemplomi törvényszéki bírót a temesvári ítélőtáblához előlki tükárrá, dr. Agoston Péter veszprémi törvényszéki aljegyzőt a veszprémi törvényszékhez jegyzővé, dr. Skoff Zoltán és Beráth István, a magyar királyi Kurian alkalmazott dr. Waisz-féle alapítványi joggyakornokokat, dr. Rihmer Béla budapesti büntető és dr. Kreszák Pál budapesti kereskedelmi- és váltótörvényszéki joggyakornokokat a budapesti büntető törvényszékhez, Kiss Balázs budapesti törvényszéki dr. Waisz-féle alapítványi joggyakornokot és dr. Fromm Géza budapesti I—III. kerületi járásbírói joggyakornokot a budapesti törvényszékhez, Schvester Ferenc székelyudvarhelyi járásbírói joggyakornokot a nagyenyedi, Deutsch Frigyes szombathelyi járásbírói joggyakornokot az ujegházi járásbíróshoz, Lehozky Miklós temesvári törvényszéki joggyakornokot a temesvári tör-

vényszékhez, ifjabb Topán József magyar-láposi járásbíró-sági díjtalan joggyakornokot a nagy-londoni járásbíróshoz és dr. Erdély Lajos gyulafehérvári lakos ügyvédjelöltet a tordai törvényszékhez aljegyzőkké, Hosszu Béla marosvásárhelyi törvényszéki írodatisztát a tordai törvényszékhez írodagazgatóvá, Irinyi Gerő nagy-szalontai járásbírói joggyakornokot a mármaros-szigeti törvényszékhez írodatisztát, Krimszky Kálmán lévai járásbírói díjnyokot a vágsellyei, Kollega Géza szécsényi járásbírói díjnyokot a szécsényi, Hentler József szászvárosi, Marton István és Czimbalmos András hátszegi járásbírói telekönnyvi átalakító díjnyokokat a körösbányai, Kovács Ferenc gyulafehérvári törvényszéki telekönnyvi átalakító díjnyokot a szászvárosi, Ágoston Odón tapolcai járásbírói díjnyokot a bogsnáni, Fenyes Gábor nagykálói, Nagy József fogarasi járásbírói díjnyokot a zernesti és Csató Pál nyárádszeredai járásbírói telekönnyvi átalakító díjnyokot a fogarasi járásbíróshoz irnokokká, Gaál István temesvári törvényszéki díjnyokot a hevesi járásbíróshoz végrehajtóvá nevezte ki. — A földmívelésügyi miniszter az állami erdő-főfelügyelői személyzet létszámában Binó Zoltán királyi erdő-főfelügyelőt a IX. fizetési osztályból a VIII. fizetési osztály 3-ik fokozatába, a marosvásárhelyi erdőfelügyelőhöz alerdőfelügyelővé nevezte ki. — A vallás-és közoktatásügyi miniszter Gutkowsky Adél okleveles tanítót a májosi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Szilinszky Józsa okleveles kisdődönvői állami kisdődönvői nevezte ki s szolgálatra a szurdoki állami állandó gyermeknevelőhöz rendelt. — A debreceni ítélőtábla előlke Balogh Béla debreceni lakos végzett joghallgató segélydjais joggyakornokká, Jubász Endre nagykálói lakos végzett joghallgató földiglenes minőségű királyi lakos végzett joghallgató földiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká nevezte ki. — A tordai törvényszék Sterka Suluç Sándor budapesti lakos nyugalmozott járásbírói a topánfalvi járásbíróshoz román tolmácsosává nevezte ki.

Állásjelzések. Az igazságügyminiszter Brebán Sándor tordai törvényszéki aljegyzőt a gyulafehérvári járásbíróshoz, Hännig István pécsi törvényszéki aljegyzőt pedig a veszprémi törvényszékhez, Nagy Árpád szászvárosi járásbírói irnokot a brassói törvényszékhez, Krennics Antal selmecbányai járásbírói irnokot a pozsonyi és Skápi Pál malackai járásbírói irnokot a bazini járásbíróshoz helyezte át. — A vallás-és közoktatásügyi miniszter Szmolárcsek János felső-keréki állami elemi iskolai tanítót a szurdoki állami elemi iskolához, Kuptsikné Komárovits Agnes antalfői állami elemi iskolai tanítót a lugosi állami elemi iskolához helyezte át.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. — Budapest, október 9.

A maximum keletrebbre húzóda ma egész közép-Európát borítja, miáltal egy depresszió a magas északra vonul el, míg egy másik a földközi tengeren és Görögország felett fejlődik. Az idő a magas nyomás hatása alatt tulnyomóan száraz és derült, s jelentékenyebb eső csakis Európa déli-keleti szélén (a depresszió melékén) esett. Keleti Európából értesítések nem érkeztek. A hőmérséklet Európa szerte igen erősen süllyedt, helyenkint az éjjel 1—2 fokkal a fagypontra alá is szállt. Hazánkban az idő száraz és Erdélyt kivéve általánosan derült. A hőmérséklet erősen süllyedt és az éjjel Trancsén és Mármaros megyékben egyes helyeken 1—2 fokkal a fagypontra alá süllyedt, szörványosan dér is volt és az északi Kárpátokban tegnapi havas eső és hó esett. Küldés: Tulnyomóan derült, száraz és igen hűvös idő várható, sok helyütt éjjeli fagygyal.

Vizállás.

Table with 4 columns: Location (Inn, Duna, etc.), Date (okt. 7, 9), and Water Level (m, g, etc.).

Advertisement for Sneiderg egyenruhák (Sneiderg uniforms) by BLUM SÁNDOR, Budapest, Váci-utca 12. szám.

Advertisement for Chrysanteheme asszonyság (Chrysanthemum for women) by Pierre Loti, Francia eredetű fordította: Irj. LONYAY SÁNDORNE, Ára 1 frt 20 kr.

Advertisement for GYEREKRUHÁT (Children's uniforms) by FRIEDMANNÉ HERZ IRÉN, Budapest, VI. ker., Bajnok-utca 1. szám.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1899. évi október hó 10-én.

Kukuska.

Lírai dráma 3 felvonásban. 4 képben. Zenéjét szer-zette Lehár Ferenc. Szövegét írta Falzari Félix. Fordította Várady Sándor.

Személyek:			
Szergáj	Ney D.	I.	Kertész
Annuska	Kaczér	II.	Zolnay
Alexej	Arányi	III.	száműzőt Szabó
Szasa) pusztai	Beck	V.	Nyiregyházi
Djerd) kirgizek	Várady	V.	Pokorny
I.) halász	Juhász	II.	Kiss
Pimen	Ney B.	II.	Ney B.
Punin	Hegedűs	III.	Krétschy
Raisza	Szalay	Katinka	Borts
Nikolajev	R. Hilgermann	Paraszleány	Bakonyi I.
Az orosz szatmari	Mihályi	Katona	Sírósz
	Szendrei		

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1899. évi október hó 10-én.

Figaro házassága

vagy: egy napi bolondság.

Vigjáték 5 felvonásban. Irta: Beaumarchais. Fordította Paulay Ede.

Személyek:			
Almaviva gróf	Horváth	Fanchette	Ligeti
Rosina grófné	Alszege I.	Cherubin	Molnár R.
Figaro	Dezso	Burtho	Ujházi
Zsuzsi	Gerő L.	Bazilio	Gabányi
Marceline	Vizvári	Don Guzman	Vizvári
Antonio	Szigeti	Jegyző	Latabár.

Kezdeté 7 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1899. évi október hó 10-én.

A baba.

Látrányos operette 4 szakaszban. Irta Ordonneau Maurice. Fordította Reiner Ferenc. Zenéjét szer-zette Audran Edmond.

Személyek:			
Lancelot	Hegyi	Agnelet	Várdai
Maximin	Vidor	Benoit	Kalocsai
Hilarius	Németh	Josse	Talián
Hilariusné	Csatai	Guduline	Harmath
Alésia	Küry	Egy jegyző	Ujházi
Chantrelle	Selymosi	1-ső) beszélő	Makkos
Lorémois	Tollagi	2-ik)	Mátrai
Balthasar	Horváth	3-ik) baba	Rózsa G.
Basilique	Hortobágyi	Az ördög	Buzáth

Kezdeté 7 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1899. évi október hó 10-én.

Az „Arany Kakas”.

Bohózat 3 felv. Írták Blumenthal O. és Kadelburg G. Magyarosította Fái J. Béla.

Személyek:			
Szikra Julis	Blaha L.	Klárka	Nógrády
Fürge Antal	Hegedűs	Dr. Gyárfás	Góh
Dachsimayer	Szathmáry	Müller	Tapolczai
Erzsi	Varsányi I.	Flóris	Gyöngyi
Liza	Rostagni	Troszka	Sugár M.
Horváth	Gál	Körmös A.	Kazaliczky

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd 1899. évi október hó 10-én.

L. Komáromi Mariska asszony felléptével.

Szulamit.

Zsidó daljáték 4 felvonásban. Kövessy Albert átdolgozásából írták: Beöthy László és Makai Emil, zenéjét szer-zette: Davidsohn Emánuel.

Személyek:			
Monáh	Szilágyi	Szulamit	Komáromi
Áron	Mátrai	Abigail	Le-dofsky
Absolon	Beöthy	Cingtang	Rózsahegy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Kedd, 1899. évi október hó 10-én.

Zárva.

FOLIES CAPRICE

VI., Révay-utca 18. sz.

Ma

„Menachem álmai”

énekes játék ballettel Leitner H.-től, zenéje Kmoch A.-tól.

Ágoston remete ... Schönberg ur
Menachem, damaszki zsidó ... Rott ur
Sára, felesége ... Weissné

Ezt megelőzi:

„Családi dráma”

tragikus kimenetű bohózat. Irta: H. H.

Továbbá ballettársaság fellépte a

Henrietta Holzer

L'école de l'abbé,

ballett némajáték:

Állatok minden fajának természetű s tartás kitévésével ólósán teljesíti Katona Mihály nyilv. állatképző laboratoriuma Budapest, VIII., József-körút 13.

Margithid-kávéház

Lipót-körút 2. szám.

Ma és minden este nagy zenehangverseny és Dobroni Géza vezetésével
Sülberer Ede, kávé.

Dankó nóták.

Dankó nóták.

DANKÓ PISTA

Wesselenyi-utca 51. szám.

MAGYAR SZÍNHÁZ-kávéház-ban

naponként a legújabb eredeti közkezdvelt **GÖRE NÓTÁK** és **DANKÓ** egyéb remek szerzeményeinek egyedüli előadási helye igen kellemes szórakozó hely családok részére is. Este 8-12 óráig 12-1 óráig zene hangverseny

DANKÓ PISTA személyes vezetésével.

Szabad bemenet. Méréselt kávéházi árak. Hegmann M. kávé.

Játtra nagy kávéház

Ma és mindennap a kitűnő, csakis művésznökből álló **TOBJADO** elite női zenekar hangversenyez. **Szabad bemenet.**

Ehm János éttermei a Nemzeti Színház épületében

(azelőtt Szikszay Ferenc). Ma és mindennap Banda Marci és fia kedvelt zenekara hangversenyez. **Színház után friss étlap.**

Nappal és éjjel nyitva. A Nemzeti Kaszinóval szemben.

Angol Bar

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14-16.

• • • NAPVAL ÉS ÉJJELE NYITVA • • •

Orient szálloda és kávéház

Kerepesi-ut 42. szám.

Ma és minden este Csúka Józsi híres zenekara hangversenye. **Foltin Antal tulajdonos.**

MIAKITS M. bor- és sörcsarnoka a Mátyás királyhoz,

az URANIA színház mellett, Kerepesi ut 19. a Népszínház és Nemzeti színház között. Kitűnő magyar konyha. — Saját termései tisztán kezelt borok. — Pontos kiszágot. — Mérsékelt árak. Naponta friss bajor és udvari sörök csapóása.

Színház után friss konyha. — Mindennap zenecstély.

GAMBRINUS

Nagy sörcsarnok Erzsébet-körút 27.

Ma és mindennap katonazene-hangverseny. **Szabad bemenet.**

Ruszt-sopron-pozsonyi borvidék

pince-terakata Budapest, VI., Eötvös utca 29.

Nagy választék a legkínzóbb fajta magyar boroknak nagyban és palackokban is. Árjegyzék szolgálatra. Minden rendelés díjtalanul házhoz szállítatik.

A kőbányai „GÓLIÁT” MALÁTÁSÖRE

Királysörfőző **gyógyhatása** mellett a legkellemesebb **üdítő ital.** Ajánlások: dr. Korányi dr. Kéty budapesti. — és dr. Benedikt bécsi egyetemi tanár uraktól.

Kerékpár-iskola,

a legnagyobb és legegységesebb Budapestben, minden kényelemmel berendezve, (1000 □ m.)

Dénes és Társa, Révay-utca 18. sz.

Felhívás.

Monor városában, mely 10 ezer lakossal bír és a melynek járásához 70 ezer lakossal 22 község tartozik, Borsody Sándor fővárosi építész 50 ezer frt költséggel

a SZENT-MARGIT ártézi és gőzfürdő-t

épített, mely belső berendezés tekintetében a fővárosi fürdővel versenyzik. **E fürdő üzembe hozatalára és üzletszerű kihasználására** alulírt alapító bizottság — miután a fürdőt megvette — **55 ezer forint** alaptőkével egy részvénytársaságot alapít.

A fűrdőpalet két részből áll. A bérházból, mely tiszta 2000 frt évi bérjével-letet hoz és a fürdőházból, melynek jövedelme 8-10000 frtban van előirányozva.

Kibocsátatik 2200 drb 25 frtos részvény, melyekre jegyezni lehet

Monoron:

a monorkerületi takarékpénztárnál és a monori hitelbanknál,

Budapestben:

a Magyar ipar- és kereskedelmi bank VII., VIII. főkösztyánfal (Kerepesi-ut 77.) és a lipótvárosi bankban (Váci-körút 78.) Bővebb felvilágosítással és részletes leírt magában foglaló prospektussal fenti pénzügyi szolgálatnak, továbbá **Monoron** a fűrdőtelep. **Budapestben Borsody Sándor** építész irodáján (Podmaniczky-utca 27.) Levélbeli megkeresések a **monori Szent-Margit ártézi és gőzfürdő** címre **Monor** intéződnék.

Minden egyes jegyzett részvény után 5 frt fizetendő be a fenti pénztáraknál. J. jegyezni lehet a mai naptól kezdve bezárólag f. év november hó 10-iki déli óráig.

Monor, 1899. október 7-én Tisztelettel

az alapító bizottság.

Somossy Mulató

(Nagymező-utca). Albrecht Ferenc, bérlo.

Pénztárnyitás 7. — kezdete pont 8 óraker.

Ma

Thaller Willy

a bécsi Raimund színház tagjának

bucsuvendégjátéka a

Zwölf Mädchen in

Uniform

című bohózatban, Nestroy-tól!

Aquamarinoff

a legjobb orosz ének- és tánc-csoport

Miss Milly Capell

szencziós sportjelenet,

Blank Henrik

hasbeszélő.

Mr. Roberts

equilibrista,

ugymint az összes újonnan szerző-

dótt tagok.

A mulató villanyos világítása saját gépei által eszközöltetik. a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárok által készítették

Elővételi jegyek **Weiss A.** nagy szivar-

társzde IV., Károly-körút 26. és a mulató

nappali pénztáránál kaphatók.

Október 16-án utolsó előadás.

CIRCUS

igazgató és tulajdonos

Koscsike Henrik

a városi ligeti állatkertben.

Ma kedden október 10-én este 1/8-kor

nagy jutalo mdiszelo adása

a nagyon kedvelt Cocco bohócnak. MOTTÓ: A ki

nevetni akar, menjen ma a circuszba.

Az előadás egy nagy

ingyenes sorozással (egy eleven ló)

van összkötve és minden látogató kap egy sors-

jegyet. Pályavilágos 5. zártszék és tribünülök 4. I.

hely 3. II. 2 és karzat 1 sorsjegyet kap ingyen. Az

összes művészek és művésznők fellépte. — Holnap

szerdán okt. 11-én este 1/8 óraker nagy játékcélú

előadás a budapesti mentőegyesület javára.

TÜZIFA!

1 méter kemény tűzifa fölaprítva

házhöz szállítva és behordva kapható

16 frtért

BÁCK JÓZSEFNÉL

V. ker. Kárpát-utca 19.

Telefon 31-35. Telefon 31-35.

Kézimunkák

himző anyagok és himzőszövetek rendkívüli

nagy választékban szabott gyári árakon

kaphatók

Bérczi D. Sándor női kézimunka

nyárgiparosnán, Budapest, Király-utca 4.

Képes árjegyzékem 1725 eredeti

kezimunka-rajzzal kive-

natra b e r m e n t v e k ü l d ö m . Gyári

raktár legjobb nak elismert „VIKTORIA”

kézi himzőgép-kből. Darabja 4 forint. Viszont-
eladók enged-
ményt kapnak

Hozzávaló himzőkeret és himzőanya-ok nagy választékban.

Cselédek

biztosítást beltegy esetre csak 1 frt 50 kr. évi díjért

elállalja — bármely naptól kezdődőleg- és minden mellékaj nélkül a „Zion” ötekenységi egylet, VII. ker., Erzsébet-körút 26. szám. Ezenkívül a „Zion” egylet azt az előnyt is nyújtja, hogy a cselédváltásokat nála bejelenteni nem kell. (TELEFON: „ZION”-EGYLET.)

A legjobb kézzel csomózott szőnyegek

Torontali szőnyeggyár részvény-társaság.

Főraktára: BUDAPEST, VI. ker., Andrásy-ut 4.
FÜGGÖNYÖK, TERITŐK, DIVÁNTAKARÓK (HÁZI IPAR) POKRÓCOK stb.

PALAIS ROYAL

Orlay Sándor perzsa császári, spanyol királyi udvari szállító
Budapest, 8. szám Koronaherceg-utca 8. szám.
Gyémántutántzat, ékszeres, párisi legyezők, nászajándékok, bronce, chinai ezüstárak és diszmiárak
gyári áron.

Nagy butor-eladás.

2 székreny, 2 ajtós, diófa fényezett ... 34 frt	1 ebédlőszék, 6-német stíl ... 4 frt
2 Ágy, diófa, fényezett ... 22	1 íróasztal, 3 fiókos ... 16
1 éjjeli székreny, diófa, fényezett ... 8	1 hálószooba, matt diófa ... 125
1 mosdó, 2 ajtós, diófa, fényezett ... 14	1 hálószooba, faragott ... 170
2 székreny, 2 ajtós, diófa, matt ... 38	1 garnitúra crépe- vagy bourette-behuzat ... 60
2 Ágy, magas, diófa, matt ... 38	1 garnitúra selveg-behuzat ... 80
2 éjjeli székreny diófa, márványtal ... 22	1 garnitúra plüss-behuzat ... 95
1 kredenc, 4 ajt. fiókés, faragott, feh. márv. ... 46	1 asztalasztal ... 10
1 diván, magas támla szőnyeggel ... 40	1 consol márványtal és tükör ... 26
1 ebédlő-asztal, diófa, matt ... 14	

Nagy választék egyszerű, valamint a legújesebb kivitelű butorokban.

Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe
Budapest, Erzsébet-ter és Sas-utca sarok, I. emelet.
Arcképek kivanatra ingyen és bérmentve.

Patyi Testvérek Butor-áruháza.

Budapest, Kerepesi-ut 9 a., földszint és I. emelet, Pannónia-szálló mellett.
Nagy választék kizárólag szilárd hazai gyártmányú asztalos és saját készítményű kárpitozott butorokból, minden versenyt és hirdetést árakat felülmúló olcsó áron. Teljes lakásberendezések, menyasszonyi kelengyék és szálloda-butorok 2 évi jótállás és felelősség mellett szállítanak.
Tévedések elkerülése végett cégünkre és címünkre figyelni kérjük. Díszes butor-album 1 frt beküldése mellett bérmentve küldet meg.

Titkos betegségek

gyógyítására a specialista legjobban ajánlható számos éven át szerzett gazdag kórházi tapasztalatai alapján.
Dr. FABINYI J.
v. kórházi orvos, specialista
gyógyít legrovidebb idő alatt biztos sikerrel férfiaknál és nőknél: húgycső-olyást, hólyagbajokat, bujakóros sebeket, syphilist, ennek következményeit, makacs borjakot és az önfertőzésből támadt idegbetegségeket.
Meglepő az eredmény férfiú gyengeségénél (impotentia) ugy által, mint eregebb egyenként.
Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz; kivanatra gyógyszerék.
Lakás: Budapest, Erzsébet-körút 12. sz., (Dohány-utca sarok, I. emelet).
Bejártat a lépésnél. Külön váróterem.
Kezelés délelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Legszebb Legjobb Legolcsóbb PAP-ian PAP-ian PAP-ian

1 összehajtható vasgőz s matraccal ... 10.-	1 acél sodrony ágybetét ... 5.-
1 drb roupe paplan ... 1.70	1 teniszfü futványkos ... 2.20
1 cacaemir paplan ... 2.50	1 levarott szárazaszk ... 2.50
1 satin cacaemir paplan ... 3.50	1 matrac ... 2.50
1 atlasz cacaemir paplan ... 4.80	1 Grande Afrique matrac ... 4.50
1 atlasz selveg paplan ... 7.50	1 lösz ... 12.-
1 fodros atl. selv. paplan ... 12.-	1 párnázott ruganyos matracc ... 16.-
1 jó vázson ágylepedő ... 1.20	1 nagy szoba szőnyeg 300/300 2.50
1 varrás nélküli ... 1.20	1 ablak tunis függöny ... 1.50
1 drb jóváson chiffon paplan lenedő ... 1.80	1 bouret ágyterítő ... 2.20
1 drb faneltakaró pokróc ... 1.50	1 Pátlósőnyeg méterenként 23 krtól 4 frtig.
1 díró lőnőkróc ... 1.50	

GICHNER JANOS és TÁRSA
paplan, matracc és kárpitosaru gyárosok, szőnyeg, függöny-ágy- és asztaltérítő stb. nagy válatokban.
Budapest, VII. ker., Erzsébet-körút 20. szám.
Arcképek kivanatra ingyen és bérmentve küldünk.
Nem tevéző árakat kiserőnk, vagy a pénz visszaidünk

Gummi és halhólyag-különlegességek,

(valódi francia), legfinomabb minőségben, tucatja: 2, 3, 4, 5, 6 frtig.
Capots americains. (rövid), tucatja 2-5 frtig.
Párisi szivacs tucatja 3-6 frtig.
Hólyg-különlegesség drbjá 1 frt 50 kr.
Szátkötés azonnal, szigorú diszkrétó alatt.
FROMMER S. Budapest, V. Nagykovács-utca 3., I. em. Erzsébet-ter mellett. (Bejártat a lépésőrázóból).

Csödtömegeladás.

Fischer Ignác és fia csödtömegenek ideiglenes választmánya határozata alapján a Budapest, V., Marokkói-utca 2. szám alatt, a volt ég üzleti helyiségében levő, a tömegghez tartozó 1650 forintba becsült bontai berendezés és kapuzat és a 3391 frt 17 krra becsült áruáraktár külön-külön vagy együtt zárt pályázat útján készpénzért eladó. Az ajánlkozók 100% bányapénzt és zárt ajánlatukat f. hó 12-én déli 12 óráig kötelesek a tömeggeladónaknál Budapest, IV., Királyi Pál-utca 7. beadni. A választmány fönntartja magának a f. hó 12-én este 7 órakor megtörténendő döntés jogát a fölajánlott összeg magasságától függetlenül. A főtételek és a leltár a tömeggeladónaknál egész nap, az ingóság a fentemlített üzletben minden köznap d. u. 6-7 órakor tekinthetők meg.
Budapestben, 1896. október 5-én.

Csetényi Adolf,

Orvosi rendelő intézet

súlyos krónikus betegségek gyógyítására
Budapest, V., Váci-körút 18.
Számos súlyos betegség, amelyek eddig legnagyobb gondot okoztak az orvosnak a amelyekben tudományának tevékenysége zónyára jutott, immár

Dr. KOVÁCS I.

egyet. orvosudor Haza-pata
ny hámpotiai győgmódja által eredményteljesebb kezeléseknek bizonyult.
Hämötherapia:
Asthma, szív és gyomorbántalmaknál;
Köszvény, sápkórság és hólyagbántalmaknál;
súlyos feégbajok (migrain, álmatlanság, zsedülés, hysteria és Neurasthenia);
makacs vér- és borbántalmaknál.
(Utóbbi betegségeket chemiai orvossággal mellőzésével, saját találmányú belgrázai gyógymódjával gyógyított).
Egyetlen és legbiztosabb védelem: Székhüds, kezdődő vakág és címozavar ellen.
Rendelés naponta 9-1-ig és 3-7-ig. — Levele válaszol. — Meghívásra betegét látogat (a vidéken is). — Kivanatra külön rendelés.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonarvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

Dr. KAJDACSY,

v. cs. és k. ezredorvos.
Electrotherapiail rendelő intézete
Budapest, Váci-körút 4. sz. I. em.

A legelhangyoltabb húgycsőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilist, az önfertőzötés utóbajait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbán olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage vagy Psychrophor

által, magömléseket, nőknél fehérhólyást befecskendezés nélkül, a legmakacsabb borbetegeket, valamint ifjúkori bünök következtében beállott idög és ennek utóköveteményeképp létrejött hátergebeajokat gyógyít a legújabb győgmód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.
Rendel: délelött 9 órától 4 óráig: este 7-8 óráig.
Nőeknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat.
Külön váróterem.
Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltat; esetleg gyógyszerkezelés gondoskodva lesz.

RENDELŐ INTÉZET Budapest, Andrásy-ut 24. az Opera mellett.

TITKOS BETEGSÉGEKET

húgycsőfolyásokat és sebeket, az önfertőzötés utóbajait, az elgyengült férfierőt, magömléseket, a bujakóros utóköveteményeket, nőknél fehérhólyást, hámpotiai betegségeket, valamint mindenféle betegségeket, melyeknek a magtalanul egyik főkezeje is borbetegeket gyógyít új győgmód szerint, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülészet dor. volt ezász, kir. oszt. főorvos
RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 4 óráig, este 7 óráig 8 óráig.
Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszoltat; az orvosoktól is gondoskodva lesz.
Nőeknek külön váróterem.
Gyógyított megjelant és a szerződés: DR. GARAI ANTALnál megrendelhető NÉPSZERŰ UTMUTATÓ (már 15-ik kiadásban megjelent) neml betegségek és ezek ésszerű gyógykezeléséhez emelt könyv, volt ár. 2 frt 50 kr., most csak 90 kr. A könyv 10 becsomagolva, leasz elküldve, 1 frt beküldése mellett bérmentve vagy 90 kr. utánvétel mellett.
A könyv tartalma: I. Az ivarszervek leírása. — II. A neml ártó borbérok. — III. Az önfertőzötés és az ájtott magömlések. — IV. Húgycsőbajok (trippér) és húgycsőszűkületek. — V. A bujakóros (syphilis). — VI. Fehérhólyás. — VII. Rügyenült férfier. — VIII. Női magtalanul, IX. A ivarszervek megbetegedéseinek (szőnyezők, prostitúció).

Hatsek Ignác
Megyei térképeinek részletes jegyzéke.
Mértékük: 1:500,000
Egyes térképek ára

Sz.	kr.
1. Pest-Pilis-Solt-Kis-Kunmegye	30
2. Bács-Bodrog	30
3. Nógrád	20
4. Hont	15
5. Bars	15
6. Zólyom	15
7. Liptó	20
8. Árpa	20
9. Turóc	20
10. Trencsén	30
11. Nyitra	30
12. Pozsony	30
13. Komárom	15
14. Esztergom	15
15. Moson	20
16. Győr	15
17. Sopron	15
18. Vas	20
19. Zala	20
20. Veszprém	20
21. Fehér	20
22. Somogy	20
23. Tolna	20
24. Baranya	20
25. Jász-Nagy-Kun-Szolnok	30
26. Heves	15
27. Borsod	20
28. Gömör és Kis-Hont	20
29-30. Abauj-Torna	30
31. Szepes	15
32. Sáros	15
33. Zemplén	20
34. Ung	15
35. Bereg	15
36. Ugocsa	15
37. Máramaros	20
38. Szatmár	20
39. Szilágys	20
40. Szabolcs	20
41. Hajdu	15
42. Bihar	20
43. Békés	15
44. Csongrád	20
45. Csanád	20
46. Arad	20
47. Torontál	30
48. Temes	30
49-50. Krassó-Szörény	30
51. Hunyad	20
52. Szabolcs	15
53. Isz-Fehér	15
54. Torda-Aranyos	20
55. Kolozs	20
56. Szolnok-Doboka	15
57. Beszterce-Naszód	30
58. Csik	30
59. Maros-Torda	20
60. Udvarhely	15
61. Nagy-Küküllő	20
62. Kis-Küküllő	20
63. Fogaras	16
64. Brassó	20
65. Háromszék	20
66. Fiume város és ker.	15
67. Fiume m.	15
68. Zságráb m.	20
69. Varasd	15
70. Kőrös	15
71. Belovár	15
72. Pozsega	15
73. Verőce	20
74. Szerém	15
75. Pétervárdi ker.	15
76. Bródó kerület	15
77. Gradiškai kerület	15
78. Bani kerület	15
79. Ogulin-Szluini ker.	20
80. Lika-Otocsányi ker.	20
81. Magyarország átnevezett térképe	20

E térképeket a közokt. minisztérium az összes iskolákban 1879. évi 14569. számú rendeletével használni ajánlotta

Az egész 81 térképből álló atlasz, ha egyszerre rendeltek, disztkötesben 12 forint előfizetési áron adatk és 1 forintosa hávi részlete is szállítatik.

Megrendelhető a Budapesti Napló kiadóhivatalában Budapestben, VIII. ker., József-körút 18.

!! Jó és olcsó !!

1 vég legl. ing-sifon, 20 m. hosszú, 88 cm. széles ... 4.-
1 legjobb cérnavászon, 23 1/2 m. hozs, 80 cm sz. ... 6.20
1 színterítő oxford ingekhez 24 m. ,, 80 ,, ,, ... 4.30
1 női szoknya, mosható, 90 cm. sz. 240 cm. hozs. ... 3.5
1 tucsi battisz-szövet, 18x48 nagy ... 1.20

Louisiana-posztó

fehér, puha fehérnemű-szövet, határtalan erős 1 vég 20 m. hosszú, 90 cm. széles ... 5.40.
Ágymunkák, házban kész, vásznak, flanellek, ruhabarchentek, plüsz-barchentek, törülközők, asztaltelendők és ágycférműket csak jó, szolid minőségben szállít utánvételt!

Kraus József vászonárugyára, Nachod, Csehország.

Minták ingyen, 12 frton felüli rendeléseknél 2% cassa-scuto.

FOGAK

2 frittól a nélkül, hogy a gyökert el kellene távolítani, szájpádással sa nélkül is (hidmunka), vagy húzás fájdalom nélkül (Cocaïn injectio.) Igen tartós fogtömés. — Fokoronák gyökerekre illesztettek, melyek a szájpádást fölöslegessé teszik.
Fogorvos **Dr. NEUFELD.**
Május 1-től Kossuth Lajos-utca 14. szám.
Vasar- és ünneppanokon d. u. 4-ig.

Minden szó egyszeri beiktatása... 30 kr. kincstári bélyegdíj jár.

APRÓ HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozásra ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell melékelni.

ARPÓ HIRDETÉSEK

ELŐFIZETÉSEK

BUDAPESTI NAPLÓ

részére a kiadóhivatalban József-körút 18.

valamint a következő dohány-tösdékben:

Breuer névker, Teréz-körút

és Podmaniczky-utca sarkán.

Nemesek-féle tözsdé Pe-15ff-tér.

Weitzenfeld Jakab, Király-utca 1.

Benda Józsefné, Andrásy-utca 59.

Schwartz hirdetői iroda Marokkói-utca 2.

Sopronyi V. Dohány-nagy-tözsdé, Kerepesi-ut 1.

Deutsch Miksáné, Andrásy-ut 35.

Szántó Mór tözsdé-ében, Kecskeméti-utca 14.

Május 10. Holnap Reménylen nem lesz ott? Tegye jelt. 5081

Oktober 4. Pourquoi n'écrivez-vous? Je suis tant malheureux, la tristesse me tuera. 5083

Zongora kitűnő gyártmány, fekete rövid, gyönyörű kivitelű, sürgősen olesón eladó. Cim a kiadóhivatalban. 5082

Úgyes fiatal műszeresek állandó alkalmazást nyerne. Cim a kiadóhivatalban. 2589

Szegheőné S. Lujza nevelőnőket, bonneokat és gyermekterápiásokat elhelyező intézetét f. e. november 16-16 VI., Desseffy-utca 22. sz. alá. I. emeletre helyezi át és kéri a tisztelt közönséget, tartsa meg a 10 éven át irányában tanúsított bizalmában és jóindulatában.

Külfönbéjárati butorozott szoba a Vörösmarty-utcaban azonnal kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2588

Egy jó írásu Egy jó írásu fiatal ember, ki hosszabb ideig egy tüzifa és szennyezőkereskedésben működött, állást keres. Cime a kiadóhivatalba megtudható. 2587

A főlépcsőházából nyíló elegáns butorozott utcai szobák, fűrdőszoba használatlalt három vagy négy fiatalembernek teljes ellátással kiadó. Cim a kiadóhivatalban. 2582

Ménési csemege szőlő nemesfajú róza, valamint legfinomabb kevert arad-hegy aljai csemegefajok 5 kgr-os postakörökben bérmetve bármely állomáshoz — 2 ftt 30 kr-ért kapható — utánvért mellet Ring Zeigmondnál Aradon.

Csak nálam készítenek darabonként is Makarrelakú sikerült fenyképek, tisztán és elegánsan kidolgozva darabonként 1 ftt-áért. Vidéki megbízásokat bármely kis kép után szilajnyú művészies kivitelben jutányos árban eszközöl. Waitner fényképesztől műterme Budapest, Erzsébet-körút 20. 8408

küihőségénél, rekedégnél vegyen 30 kr-ért Réthy-féle pomete-üenkorokát.

Méz. Legfinomabb, pergettett, 5 kilós postacsomag 2 ftt 80 kr., hóforbáz lépés-méz postacsomag bérmetve 4 ftt 80 kr. Megrendelhető Országos méhészeti egyesület, Budapest, IX., Koztelek; továbbá Damjanich-utca 34. főraktár és a központi vásárcsarnok, fősar, ahol üvegekben és kimérve is lehet kapni. Hamisítatlan méh-viasz, szobapadló-fényezéshez 1 kg. 1 ftt 75 kr.

Elsőrendű hazai biztosító intézetnél intelligens, jó megjelenésű urak magas díjazás mellett állandó alkalmazást nyerhetnek. Szakképzettség nem kívánatik. Pál-lázók bemutatkozhatnak naponta d. e. 11-12-ig Budapest, VI., Nagymező-utca 19. sz., III. em. 11.

Zeneakadémiát végzett uri leány cimbalom órát ad. Cim a kiadóhivatalban. 2585

Fűszer és csemege üzlet a legélénkebb utcájában a fővárosnak, italmérsi joggal, szépen berendezve, családi ügyek miatt sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2580

Köser husfűstölde a legélénkebb helyen, bor és sör engedélyvel, hol intelligens urak déleiben este étkeznek, azonnal eladó. Levelek jó üzlet" jellege alatt a kiadóba kértnek. 2515

Egy szakképzett kőműves ajánkozik országai gazdaságba konven-cióra. Cim a kiadóhivatalban. 2575

Intelligens ügyes comptoirista nagyobb vállalatnál alkalmazást keres. Szives megkeresések "S. I." jellege alatt a kiadóhivatalba küldendők. 2568

Rövid fekete zongorát keresek megvételre. Ajánlatokat az ár megjelölésével "Rövid zongora" jellegével a laphoz kérek. 2560

Nevelői vagy bármilyen irodai munkát ellátó fiatal jogász. Cim a kiadóban. 2559

Úgyes szabónő ajánkozik házakhoz és házon kívül is mérsékelt díjazásért. Cim a kiadóban. 2341

Olesó telek eladó. Pest közelében 1500 □-61 telek azonnal eladó, esetleg négy részbe is oszt-ható. Cim a kiadóhivatalban. 2537

English lessons. Angolul tanulni óhaj-tóknak kitűnő gyakorlat-lat bíró született angol tanító áll rendelkezésükre módszertáron. Methodusa igen előszerű és érdekes, miáltal tanítványai nagyon rövid idő alatt alaposan elsajátítják említett nyelvet. Próbaórák is ad. Levelek "Mr. Scott" jel-legével kér a laphoz. 6725

Bernátfalván (Pusztapéterin) 1500 □-61 telek kúttal együtt sürgősen eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2536

Vetőgép 17 soros Nicholson-féle egészen jó karban eladó. Cim a kiadóhivatalban. 2542

Tanárjelölt korrepetitóriai állást keres, eimenne helyben nevelő-nek is. Cim a kiadóban. 2556

Distingvált izlésű dívatárusnő modell kalapok és Átalakítások elkészítését vállal-ha. Cim a kiadóhivatalban, vagy leveleket "di-vatárusnő" jellegével to-vábbít a kiadóhivatal. 4993

Úgyes varrónők állandó foglalkozást találnak. Cim a kiadóban. 2579

Virágzó fátelap eladó Budapesthez kö-zel, vasutállomás kö-zelében. A telep 2000 □-61 területen fekszik, rajta új, nagy lakó-ház, magtár, göré, cselédakás. Forgatam évi 26-30,000 forint. Cim a kiadóhivatalban. 2566

4000 □-61 telkek, □-61-3 forintjával a ke-lenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók aján-latait "Br. V." jellege alatt a lap kiadóhivatala to-vábbít. 2566

Edes csemege szőlő direkt telepeimről szállítva, keverve a legf. fajokat egy 5 kilós postakörök hárvo-v 1 ftt 80. Gellér-hegyi oazi barokk egy postakörök 3 ftt. Edes zöld füge egy postakörök 2 ftt. Edes 5 kilós postakörök csemege almá 1 ftt 30.

Rendelvények, a jól megérkezéért garancia mellett szállítatnak, mivel telepeim ar az szak-avatott emberek csoma-golnak. 544

Rendelvények budapesti központba intézendők. Viszonteladónak tetemes árengedmény.

Frommer Elemér Budapest, váci-körút 30.

Feltűnő olesón kaphatók Budapest, IV. k. Károly-körút 26. sz. LÖWY PAULA az "arany forrás"-hoz címzett óra- és ékszer-kereskedésében:

Nickel-rementor órák 1 ftt 90. Valódi svájci nickel-rementor órák 2 ftt 90. Fekete acél órák 3 ftt 25. Ezüst-rementor órák 4 ftt 50. Tula-rementor órák dupla fedelű 6 ftt 90. Tallórozott órák 4 ftt 75. Arany női-rementor órák 9 ftt 90. 14 karat arany férfi-rementor órák 17 ftt 60. 14 karat arany fülbe-való 1.80. 14 karat töl-mör aranygyűrűk 2 ftt 75. Nyakláncok, csinos szivek, inga- és ébrosztorórák iz-léses kivitelben olesón számíttatnak. Vidéki meg-bízások pontosan eszkö-zöletnek. Minden órárt 3 évi jótállás.

4000 □-61 telkek, □-61-3 forintjával a ke-lenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók aján-latait "Br. V." jellege alatt a lap kiadóhivatala to-vábbít. 2566

Edes csemege szőlő direkt telepeimről szállítva, keverve a legf. fajokat egy 5 kilós postakörök hárvo-v 1 ftt 80. Gellér-hegyi oazi barokk egy postakörök 3 ftt. Edes zöld füge egy postakörök 2 ftt. Edes 5 kilós postakörök csemege almá 1 ftt 30.

Rendelvények, a jól megérkezéért garancia mellett szállítatnak, mivel telepeim ar az szak-avatott emberek csoma-golnak. 544

Rendelvények budapesti központba intézendők. Viszonteladónak tetemes árengedmény.

Frommer Elemér Budapest, váci-körút 30.

Feltűnő olesón kaphatók Budapest, IV. k. Károly-körút 26. sz. LÖWY PAULA az "arany forrás"-hoz címzett óra- és ékszer-kereskedésében:

Nickel-rementor órák 1 ftt 90. Valódi svájci nickel-rementor órák 2 ftt 90. Fekete acél órák 3 ftt 25. Ezüst-rementor órák 4 ftt 50. Tula-rementor órák dupla fedelű 6 ftt 90. Tallórozott órák 4 ftt 75. Arany női-rementor órák 9 ftt 90. 14 karat arany férfi-rementor órák 17 ftt 60. 14 karat arany fülbe-való 1.80. 14 karat töl-mör aranygyűrűk 2 ftt 75. Nyakláncok, csinos szivek, inga- és ébrosztorórák iz-léses kivitelben olesón számíttatnak. Vidéki meg-bízások pontosan eszkö-zöletnek. Minden órárt 3 évi jótállás.

4000 □-61 telkek, □-61-3 forintjával a ke-lenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók aján-latait "Br. V." jellege alatt a lap kiadóhivatala to-vábbít. 2566

Edes csemege szőlő direkt telepeimről szállítva, keverve a legf. fajokat egy 5 kilós postakörök hárvo-v 1 ftt 80. Gellér-hegyi oazi barokk egy postakörök 3 ftt. Edes zöld füge egy postakörök 2 ftt. Edes 5 kilós postakörök csemege almá 1 ftt 30.

Rendelvények, a jól megérkezéért garancia mellett szállítatnak, mivel telepeim ar az szak-avatott emberek csoma-golnak. 544

Rendelvények budapesti központba intézendők. Viszonteladónak tetemes árengedmény.

Frommer Elemér Budapest, váci-körút 30.

Feltűnő olesón kaphatók Budapest, IV. k. Károly-körút 26. sz. LÖWY PAULA az "arany forrás"-hoz címzett óra- és ékszer-kereskedésében:

Nickel-rementor órák 1 ftt 90. Valódi svájci nickel-rementor órák 2 ftt 90. Fekete acél órák 3 ftt 25. Ezüst-rementor órák 4 ftt 50. Tula-rementor órák dupla fedelű 6 ftt 90. Tallórozott órák 4 ftt 75. Arany női-rementor órák 9 ftt 90. 14 karat arany férfi-rementor órák 17 ftt 60. 14 karat arany fülbe-való 1.80. 14 karat töl-mör aranygyűrűk 2 ftt 75. Nyakláncok, csinos szivek, inga- és ébrosztorórák iz-léses kivitelben olesón számíttatnak. Vidéki meg-bízások pontosan eszkö-zöletnek. Minden órárt 3 évi jótállás.

4000 □-61 telkek, □-61-3 forintjával a ke-lenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók aján-latait "Br. V." jellege alatt a lap kiadóhivatala to-vábbít. 2566

Edes csemege szőlő direkt telepeimről szállítva, keverve a legf. fajokat egy 5 kilós postakörök hárvo-v 1 ftt 80. Gellér-hegyi oazi barokk egy postakörök 3 ftt. Edes zöld füge egy postakörök 2 ftt. Edes 5 kilós postakörök csemege almá 1 ftt 30.

Rendelvények, a jól megérkezéért garancia mellett szállítatnak, mivel telepeim ar az szak-avatott emberek csoma-golnak. 544

Rendelvények budapesti központba intézendők. Viszonteladónak tetemes árengedmény.

Frommer Elemér Budapest, váci-körút 30.

Feltűnő olesón kaphatók Budapest, IV. k. Károly-körút 26. sz. LÖWY PAULA az "arany forrás"-hoz címzett óra- és ékszer-kereskedésében:

Nickel-rementor órák 1 ftt 90. Valódi svájci nickel-rementor órák 2 ftt 90. Fekete acél órák 3 ftt 25. Ezüst-rementor órák 4 ftt 50. Tula-rementor órák dupla fedelű 6 ftt 90. Tallórozott órák 4 ftt 75. Arany női-rementor órák 9 ftt 90. 14 karat arany férfi-rementor órák 17 ftt 60. 14 karat arany fülbe-való 1.80. 14 karat töl-mör aranygyűrűk 2 ftt 75. Nyakláncok, csinos szivek, inga- és ébrosztorórák iz-léses kivitelben olesón számíttatnak. Vidéki meg-bízások pontosan eszkö-zöletnek. Minden órárt 3 évi jótállás.

4000 □-61 telkek, □-61-3 forintjával a ke-lenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók aján-latait "Br. V." jellege alatt a lap kiadóhivatala to-vábbít. 2566

Edes csemege szőlő direkt telepeimről szállítva, keverve a legf. fajokat egy 5 kilós postakörök hárvo-v 1 ftt 80. Gellér-hegyi oazi barokk egy postakörök 3 ftt. Edes zöld füge egy postakörök 2 ftt. Edes 5 kilós postakörök csemege almá 1 ftt 30.

Rendelvények, a jól megérkezéért garancia mellett szállítatnak, mivel telepeim ar az szak-avatott emberek csoma-golnak. 544

Rendelvények budapesti központba intézendők. Viszonteladónak tetemes árengedmény.

Frommer Elemér Budapest, váci-körút 30.

Feltűnő olesón kaphatók Budapest, IV. k. Károly-körút 26. sz. LÖWY PAULA az "arany forrás"-hoz címzett óra- és ékszer-kereskedésében:

Nickel-rementor órák 1 ftt 90. Valódi svájci nickel-rementor órák 2 ftt 90. Fekete acél órák 3 ftt 25. Ezüst-rementor órák 4 ftt 50. Tula-rementor órák dupla fedelű 6 ftt 90. Tallórozott órák 4 ftt 75. Arany női-rementor órák 9 ftt 90. 14 karat arany férfi-rementor órák 17 ftt 60. 14 karat arany fülbe-való 1.80. 14 karat töl-mör aranygyűrűk 2 ftt 75. Nyakláncok, csinos szivek, inga- és ébrosztorórák iz-léses kivitelben olesón számíttatnak. Vidéki meg-bízások pontosan eszkö-zöletnek. Minden órárt 3 évi jótállás.

4000 □-61 telkek, □-61-3 forintjával a ke-lenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók aján-latait "Br. V." jellege alatt a lap kiadóhivatala to-vábbít. 2566

Edes csemege szőlő direkt telepeimről szállítva, keverve a legf. fajokat egy 5 kilós postakörök hárvo-v 1 ftt 80. Gellér-hegyi oazi barokk egy postakörök 3 ftt. Edes zöld füge egy postakörök 2 ftt. Edes 5 kilós postakörök csemege almá 1 ftt 30.

Rendelvények, a jól megérkezéért garancia mellett szállítatnak, mivel telepeim ar az szak-avatott emberek csoma-golnak. 544

Rendelvények budapesti központba intézendők. Viszonteladónak tetemes árengedmény.

Frommer Elemér Budapest, váci-körút 30.

Feltűnő olesón kaphatók Budapest, IV. k. Károly-körút 26. sz. LÖWY PAULA az "arany forrás"-hoz címzett óra- és ékszer-kereskedésében:

Nickel-rementor órák 1 ftt 90. Valódi svájci nickel-rementor órák 2 ftt 90. Fekete acél órák 3 ftt 25. Ezüst-rementor órák 4 ftt 50. Tula-rementor órák dupla fedelű 6 ftt 90. Tallórozott órák 4 ftt 75. Arany női-rementor órák 9 ftt 90. 14 karat arany férfi-rementor órák 17 ftt 60. 14 karat arany fülbe-való 1.80. 14 karat töl-mör aranygyűrűk 2 ftt 75. Nyakláncok, csinos szivek, inga- és ébrosztorórák iz-léses kivitelben olesón számíttatnak. Vidéki meg-bízások pontosan eszkö-zöletnek. Minden órárt 3 évi jótállás.

4000 □-61 telkek, □-61-3 forintjával a ke-lenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók aján-latait "Br. V." jellege alatt a lap kiadóhivatala to-vábbít. 2566

Edes csemege szőlő direkt telepeimről szállítva, keverve a legf. fajokat egy 5 kilós postakörök hárvo-v 1 ftt 80. Gellér-hegyi oazi barokk egy postakörök 3 ftt. Edes zöld füge egy postakörök 2 ftt. Edes 5 kilós postakörök csemege almá 1 ftt 30.

Rendelvények, a jól megérkezéért garancia mellett szállítatnak, mivel telepeim ar az szak-avatott emberek csoma-golnak. 544

Rendelvények budapesti központba intézendők. Viszonteladónak tetemes árengedmény.

Frommer Elemér Budapest, váci-körút 30.

Feltűnő olesón kaphatók Budapest, IV. k. Károly-körút 26. sz. LÖWY PAULA az "arany forrás"-hoz címzett óra- és ékszer-kereskedésében:

Nickel-rementor órák 1 ftt 90. Valódi svájci nickel-rementor órák 2 ftt 90. Fekete acél órák 3 ftt 25. Ezüst-rementor órák 4 ftt 50. Tula-rementor órák dupla fedelű 6 ftt 90. Tallórozott órák 4 ftt 75. Arany női-rementor órák 9 ftt 90. 14 karat arany férfi-rementor órák 17 ftt 60. 14 karat arany fülbe-való 1.80. 14 karat töl-mör aranygyűrűk 2 ftt 75. Nyakláncok, csinos szivek, inga- és ébrosztorórák iz-léses kivitelben olesón számíttatnak. Vidéki meg-bízások pontosan eszkö-zöletnek. Minden órárt 3 évi jótállás.

4000 □-61 telkek, □-61-3 forintjával a ke-lenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók aján-latait "Br. V." jellege alatt a lap kiadóhivatala to-vábbít. 2566

Edes csemege szőlő direkt telepeimről szállítva, keverve a legf. fajokat egy 5 kilós postakörök hárvo-v 1 ftt 80. Gellér-hegyi oazi barokk egy postakörök 3 ftt. Edes zöld füge egy postakörök 2 ftt. Edes 5 kilós postakörök csemege almá 1 ftt 30.

Rendelvények, a jól megérkezéért garancia mellett szállítatnak, mivel telepeim ar az szak-avatott emberek csoma-golnak. 544

Rendelvények budapesti központba intézendők. Viszonteladónak tetemes árengedmény.

Frommer Elemér Budapest, váci-körút 30.

Feltűnő olesón kaphatók Budapest, IV. k. Károly-körút 26. sz. LÖWY PAULA az "arany forrás"-hoz címzett óra- és ékszer-kereskedésében:

Nickel-rementor órák 1 ftt 90. Valódi svájci nickel-rementor órák 2 ftt 90. Fekete acél órák 3 ftt 25. Ezüst-rementor órák 4 ftt 50. Tula-rementor órák dupla fedelű 6 ftt 90. Tallórozott órák 4 ftt 75. Arany női-rementor órák 9 ftt 90. 14 karat arany férfi-rementor órák 17 ftt 60. 14 karat arany fülbe-való 1.80. 14 karat töl-mör aranygyűrűk 2 ftt 75. Nyakláncok, csinos szivek, inga- és ébrosztorórák iz-léses kivitelben olesón számíttatnak. Vidéki meg-bízások pontosan eszkö-zöletnek. Minden órárt 3 évi jótállás.

36 forintért

őszi öltöny, 1 felöltő, 1 télikabát,

összesen 36 ftt.

Egyenkint is kaphatók és pedig:

1 öltöny 12 ftt

1 felöltő 12 ftt

1 télikabát 12 ftt.

Minden a legtisztább gyapjuszövetekből, jótál-lás mellett a legolcsóbb árakon

Wolf Jakabnál Bpest, Kossuth Lajos-u. 22.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöletnek.

4000 □-61 telkek, □-61-3 forintjával a ke-lenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók aján-latait "Br. V." jellege alatt a lap kiadóhivatala to-vábbít. 2566

Edes csemege szőlő direkt telepeimről szállítva, keverve a legf. fajokat egy 5 kilós postakörök hárvo-v 1 ftt 80. Gellér-hegyi oazi barokk egy postakörök 3 ftt. Edes zöld füge egy postakörök 2 ftt. Edes 5 kilós postakörök csemege almá 1 ftt 30.

Rendelvények, a jól megérkezéért garancia mellett szállítatnak, mivel telepeim ar az szak-avatott emberek csoma-golnak. 544

Rendelvények budapesti központba intézendők. Viszonteladónak tetemes árengedmény.

Frommer Elemér Budapest, váci-körút 30.

Feltűnő olesón kaphatók Budapest, IV. k. Károly-körút 26. sz. LÖWY PAULA az "arany forrás"-hoz címzett óra- és ékszer-kereskedésében:

Nickel-rementor órák 1 ftt 90. Valódi svájci nickel-rementor órák 2 ftt 90. Fekete acél órák 3 ftt 25. Ezüst-rementor órák 4 ftt 50. Tula-rementor órák dupla fedelű 6 ftt 90. Tallórozott órák 4 ftt 75. Arany női-rementor órák 9 ftt 90. 14 karat arany férfi-rementor órák 17 ftt 60. 14 karat arany fülbe-való 1.80. 14 karat töl-mör aranygyűrűk 2 ftt 75. Nyakláncok, csinos szivek, inga- és ébrosztorórák iz-léses kivitelben olesón számíttatnak. Vidéki meg-bízások pontosan eszkö-zöletnek. Minden órárt 3 évi jótállás.

4000 □-61 telkek, □-61-3 forintjával a ke-lenföldi vasuti állomás közvetlen közelében remek fekvéssel beállott anyagi viszonyok folytán eladók. Venni szándékozók aján-latait "Br. V." jellege alatt a lap kiadóhivatala to-vábbít. 2566

Edes csemege szőlő direkt telepeimről szállítva, keverve a legf. fajokat egy 5 kilós postakörök hárvo-v 1 ftt 80. Gellér-hegyi oazi barokk egy postakörök 3 ftt. Edes zöld füge egy postakörök 2 ftt. Edes 5 kilós postakörök csemege almá 1 ftt 30.

Rendelvények, a jól megérkezéért garancia mellett szállítatnak, mivel telepeim ar az szak-avatott emberek csoma-golnak. 544

Rendelvények budapesti központba intézendők. Viszonteladónak tetemes árengedmény.

Frommer Elemér Budapest, váci-körút 30.

Feltűnő olesón kaphatók Budapest, IV. k. Károly-körút 26. sz. LÖWY PAULA az "arany forrás"-hoz címzett óra- és ékszer-kereskedésében:

Nickel-rementor órák 1 ftt 90. Valódi svájci nickel-rementor órák 2 ftt 90. Fekete acél órák 3 ftt 25. Ezüst-rementor órák 4 ftt 50. Tula-rementor órák dupla fedelű 6 ftt 90. Tallórozott órák 4 ftt 75. Arany női-rementor órák 9 ftt 90. 14 kar